

AFERA

otporni
na štelu!
account

Glasiilo Antikorupcijske mreže u BiH ACCOUNT

Broj 1 • Godina I • Decembar/prosinac 2016. • BESPLATAN PRIMJERAK

Čitajte "Aferu", kod nas nema nedodirljivih!

"AFERA", NOVINA KOJA JE PRED VAMA, REZULTAT JE RADA MEDIJSKOG POOLA KOJI JE OKUPILA MREŽA NEVLADINIH ORGANIZACIJA U BORBI PROTIV KORUPCIJE ACCOUNT. POOL ČINE INTERNET PORTALI IZ ČITAVE BOSNE I HERCEGOVINE, IZ OBA NJENA ENTITETA - TAČNO.NET, BUKA, BLJESAK.INFO, CAPITAL.BA, MOJA HERCEGOVINA, RTV ZENICA I ŽURNAL, A NADAMO SE DA ĆE NAM SE USKORO PRIDRUŽITI JOŠ MEDIJA...

MEDIJSKI POOL ACCOUNT-a ne bavi se nacionalnim pitanjima, religijskim dijalogom, očuvanjem tradicije, posebnostima jezika... i sličnim temama. Političke elite nas već decenijama uvjeravaju da su takve teme najvažnije za budućnost Bosne i Hercegovine, a za to vrijeme obezbjeđuju budućnost za sebe, članove svojih porodica i najbliže stranačke saradnike. Sjetite se, bilo je političara koji su nas javno ubjeđivali da je korupcija neiskorjenjiva, da je dio tradicije našega društva, bilo ih je koji su tvrdili da je poklanjanje kredita vlastitom sinu stvar porodične harmonije, gledali smo one koji su govorili da su se "po zakonu" nezakonito obogatili, pa i one druge koji raspisuju referendum da skrenu pažnju sa vlastitog kriminala, bilo je takvih koji skreću tok rijeke da bi proširili imanjanje, pa i dovitljivih koji su optuživali pravosuđe za loš rad čim bi ono počelo obrađivati njihov kriminal. Živimo sa kriminalcima koji na raspolaganju imaju plaćene ubice i batinaše, koji uređuju javne medije, kontrolišu rad javnih institucija, usmjeravaju obrazovanje, kulturu, religiju, pljačkaju javna preduzeća, prisluškuju, ucjenjuju, prijete svima koji misle drugačije.

Na svako pominjanje njihovog kriminala oni povlače pitanja nacionalnog interesa, na pominjanje svake velike pljačke odgovaraju sjećanjem na neku tragediju iz posljednjeg rata, na razotkrivanja njihovih udruženih zločinačkih poduhvata dovode u pitanje mogućnost suživota, na svako pitanje o imovinskom kartonu odgovaraju pravom na zaštitu povjerljivih podataka... To zvuči kao providna i plitka strategija ali, kao što se svakodnevno uvjeravamo, vrlo je djelotvorna.

Namjera "Aferu" jeste da se suprotstavi toj strategiji. Naši novinari istražuju afere koje ovdašnje vlasti pokušavaju da sakriju od javnosti – korupciju, nepotizam, pljačku, otimačinu javnih dobara, prevare... To su zaista teme od kojih zavisi naša budućnost, to su nacionalna pitanja koja obilježavaju našu svakodnevnicu, to su rezultati rada naših političkih elita koji od Bosne i Hercegovine čine jednu od najpoželjnijih svjetskih destinacija za odlazak.

U ovom broju čitajte istraživačke tekstove koje je Medijski pool ACCOUNT-a napisao tokom prva tri mjeseca rada. Uvjericete se sami, u "Aferi" nema nedodirljivih i privilegiranih, nema kalkulacija, niti dogovora sa političkim opcijama. Pozivamo građane na saradnju, svaku prijavu o korupciji ozbiljno ćemo razmotriti.

Dok ovo čitate, naši novinari su na terenu, što znači da uskoro možete očekivati novi, besplatni primjerak "Aferu" u svome gradu. ■

Patologija Sebije Izetbegović: Federalne inspekcije u službi doktora Talirevića

STR. 6.

Slučaj hidroelektrana: Hoće li HDZ uništiti i Bunu i Bunicu?

STR. 17.

**NEPOTIZAM
U REPUBLICI
SRPSKOJ:
Političari
zaposlili djecu,
žene, kumove,
ljubavnice...**

STR. 24.

Izdvajamo iz sadržaja:

- **Za sve nepodobne radnike:** Prijaviš korupciju, pa te vozaču u gepeku!..... 4
- **Bolnica Trebinje:** Ljekari rade "na crno", pacijenti ispaštaju 9
- **Profesore, da li ste diplomirali?** 28
- **Javne nabavke u BiH:** Ponište tender pa u talu krađu..... 31
- **Istraga protiv Sarajlića, Kukića i Zukića:** 16.000 KM i članska karta SDA za posao 34
- **Kako su u propalim bankama RS institucije izgubile 240 miliona KM**..... 38

Impressum:

AFERA – Glasiilo Antikorupcijske mreže u BiH ACCOUNT

Udruženje CENTAR ZA RAZVOJ MEDIJA I ANALIZE
Dalmatinska 1, 71000 Sarajevo, BiH
Tel/fax: +387 33 263 546
account@account.ba
www.account.ba

Udruženje INFOHOUSE
Skenderija 17, 71000 Sarajevo, BiH
Tel/fax: +387 33 209 304,
+387 33 200 538
infohouse@infohouse.ba
www.infohouse.ba

Zviždač – Pročitajte priču o čovjeku koji nosi glavu u torbi

BIJESNI SMO ZBOG NEPRAVDE, ZBOG NEOGRANIČENE VLASTI KOJU DIREKTOR IMA I KOJI ZBOG POLITIČKE PODRŠKE SMATRA DA JE BOG I DA MOŽE RADITI ŠTO ŽELI A DA MU NITKO NIŠTA NE MOŽE

AUTOR: B. JURIČ, BLJESAK.INFO

OBJAVLJENO 10. NOVEMBRA 2016.

<http://bljesak.info/rubrika/vijesti/clanak/zvizdac-procitajte-pricu-o-covjeku-koji-nosi-glavu-u-torbi/175850>

“ZBOG STANJA U DRŽAVI u kojoj živimo, u kojoj su korupcija, kriminal, nepotizam, pogodovanje i nezakonito zapošljavanje podobnih i većinom nekvalificiranih i nesposobnih kadrova po stranačkoj i prijateljskoj liniji uzeli toliko maha da su postali pravilo, što smatram da je glavni problem ovog društva i predstavlja nepremostivu prepreku za njegov dalji razvoj i demokratizaciju, a istovremeno ponižavanje, maltretiranje i omalovažavanje svih sposobnih, samosvjesnih, nepotkupljivih, pravednih i poštenih radnika, te razmišljajući da je zaista došlo krajnje vrijeme da građani sami uzmu stvari u svoje ruke i učine nešto da se stanje u društvu bar donekle popravi, odlučio sam s još nekoliko kolega i uz njihovu pomoć kao častan i pošten radnik progovoriti na način da uočene nezakonite radnje direktora moje

da se stane u živi štit protiv korupcije bez obzira na posljedice. Njegovo ime i poduzeće iz kojeg je odaslao alarm da ga grize korupcija, s razlogom, ostavit ćemo zaštićeno jer, složit će se mnogi, glas protiv korupcije često je glas protiv samoga sebe, pa ljude koji upozoravaju na nečasne radnje gurnu na dno, a u društvu u kakvom živimo, s dna se teško ustati.

NERVOZNE I PANIČNE REAKCIJE DIREKTORA

“U potpunosti sam imao i imam i dalje podršku i suradnju ostalih kolega koji također imaju stav i mišljenje da je krajnje vrijeme da se bahatim direktorima na bilo koji način mora stati u kraj te da svi zajedno osudimo njihovo ponašanje u interesu građana ove države koji iz svog džepa izdvajaju ogromna sredstva

Službeno, zakonom, zviždači su zaštićeni samo na državnoj razini, odnosno samo ako prijave korupciju u institucijama Bosne i Hercegovine i štiti ga Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije

firme prijavim državnim i pravosudnim organima i elektroničkim i pisanim medijima i zatražim njihovu reakciju i pomoć kako bi se obznanile jasne nezakonite radnje i namjere bahatog direktora postavljenog na odgovornu funkciju od strane aktualnih vladajućih stranaka i kako bi istog prokazali i prikazali javnosti na pravi način i učinili sve što je u našoj moći da se takve radnje spriječe i sankcioniraju”.

Tim riječima počinje priču za Bljesak.info čovjek, koji je uzdrmao javnost rijetkom pojavom u našem društvu –

za rad državnih firmi i koji financiraju i daju plaću ovakvim direktorima koji su trenutno na pozicijama i koji te pozicije obilato koriste samo u privatne svrhe, a ne u korist i u interesu građana koji su im poklonili vjeru da rade profesionalno, stručno i zakonito svoju djelatnost”, kaže nam ovaj zviždač, kojeg, vidjet ćemo kasnije, ustvari nitko ne može ni zaštititi.

Svjestan je, kaže, da angažman ovakve vrste predstavlja i rizik po onoga ili one koji su odlučili progovoriti medijima i prosljediti informacije o nezakonitim radnjama.

“Direktori i rukovoditelj uvijek imaju sumnje tko bi sve mogao biti taj koji se usudio i prokazao nezakonitosti što dalje dovodi do prijetnji i pritisaka razne vrste kojima su izloženi osumnjičeni uposlenici”, kaže nam ovaj čovjek opisujući osjećaj koji se u njemu javlja kada se njegova priča objavi u medijima.

“Kada mediji objave priču, taj trenutak se među velikom većinom uposlenika dočeka s oduševljenjem. Imate osjećaj da niste sami nego da i netko tamo tko radi u medijima također razumije problem koji pokušavate aktualizirati i iznijeti u javnost te na kraju dobiti i podršku građana kojih se itekako tiče ova problematika. S druge strane vidite nervozne i panične reakcije direktora. Ne zbog grižnje savjesti i eventualnog kajanja zbog učinjenog nezakonitog djela o čemu se piše u medijima, nego isključivo opet radi osobnog interesa i straha od moguće reakcije nadležnih institucija i eventualne smjene s povlaštenog mjesta”, navodi zviždač.

Kaže da je, nakon što su se obratili državnim organima, ozbiljnost pristupa i pravovremena reakcija došla jedino od pravosudnih institucija koje još koliko toliko ipak “rade posao nezavisno i nepristrano”.

SVE SE POKUŠALO ZATAŠKATI

“Za sada smo njihovom reakcijom zadovoljni, dok s druge strane reakcija nadležnih organa koji su pod direktnom kontrolom političkih subjekata i kojima smo se također obratili, a koji su nadležni i koji mogu u svakom trenutku efikasno u skladu sa zakonom riješiti problem i sankcionirati direktora za njegove nezakonite radnje, reakcije tih

organa su bile blage. Po pravilu pokušavalo se cijela situacija zataškati, minimalizirati odgovornost, ili prebaciti istu na direktora osobno ili na drugi organ koji bi trebao reagirati. Tu smo uvidjeli veliki problem u direktnoj stranačkoj kontroli inspeksijskih službi i njihovoj kontroli nad ostalim pojedincima državnim namještenicima koji bi svoj posao trebali obavljati neovisno, nepristrano, žurno, i efikasno što iz iskustva znamo da nikako nije slučaj”, kaže ovaj čovjek priznavši kako do sada nisu razmišljali o tome postoji li bilo tko tko može zaštititi zviždače te kakva su i postoje li neka prava za takve ljude.

“Do sada je bilo slučajeva da su i drugi uposlenici reagirali na uočene nezakonitosti i prijavljivale ih državnim institucijama i medijima, a nije mi poznato da je itko pokušao isto pa da je naknadno odustao zbog bilo kojeg razloga”, rekao je i dodao kako su uvidjeli kolika je moć medija.

“Mediji su, po našem mišljenju osim pravosudnih organa, ključni faktor koji je doprinio aktualizaciji naše priče i da bi bez angažmana medija vrlo teško mogli postići bilo kakve značajnije rezultate”, rekao je zviždač za Bljesak.info.

Smatra kako je važna odredbu Zakona o radu F BiH koja štiti radnika da mu poslodavac ne može dati otkaz ako se isti u dobroj vjeri zbog sumnje na korupciju ili povredu zakona kod poslodavca obratio državnim tijelima.

No, službeno, zakonom, zviždači su zaštićeni samo na državnoj razini, odnosno samo ako prijave korupciju u institucijama Bosne i Hercegovine i štiti ga Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije. No, a u slučaju da se tijekom postupka dokaže da uzbunjivač, prilikom podnošenja prijave nije postupao u dobroj

“Odlučili smo prijaviti bahatog direktora pravosudnim i nadležnim upravnim organima i medijima kako bi ga se procesuiralo i izvelo pred lice pravde i kako bi aktere ove priče prokazali javnosti kroz medije

vjeri, Agencija će obustaviti pružanje zaštite uzbunjivaču.

Bojan Bajić iz Centra za odgovornu demokratiju Luna - Inicijative za zaštitu uzbunjivača u BiH kaže kako stalno apeliraju na donatore da ne financiraju bilo kakve projekte kojima se ljudi nagovaraju da prijave korupciju, sve dok se ne uspostave snažni i provjereni mehanizmi zaštite zviždača.

“Takvi projekti nanose štetu i riskiraju sudbine ljudi koji mogu naivno povjerovati da će ih netko zaštititi. A naročito je takva situacija u Federaciji BiH i Republici Srpskoj koji čak nemaju ni usvojene zakone, pa će svi oni koji prijave korupciju biti kaznjeni a neće imati nikakvu pravnu osnovu da se nadaju zaštititi. Na temi zviždača se traži velika odgovornost i oprez, jer su u pitanju ljudske sudbine i cijelih obitelji”, kaže Bajić za Bljesak.info.

“Nažalost, sve je izraženiji trend među organizacijama i projektima da se odašilju nekakve navodne pozitivne priče i napreci, snimaju isprazni promotivni spotovi i ohrabrujući filmovi, a da poslije nema nikoga da priskoči u pomoć kada zviždač ostane bez posla i kada bude sotanziran sa svih strana. Lunino iskustvo pomaganja zviždačima u nevolji je traumatično i zbog toga mi apeliramo na potencijalne zviždače da ne budu naivni i 100 puta razmisle o posljedicama prije nego što se odluče izvršiti prijavu. Kada država bude ozbiljna s jamstvima prema zviždačima i kada korumpirane osobe budu završavale u zatvorima zbog korupcije, onda će i Luna moći oprezno pozvati ljude da prijave korupciju”, kaže nam Bajić.

ZAŠTITE NEMA

Srđan Blagovčanin direktor Transparency Internationala BiH kako se zemlje

koje su uspjele izgraditi funkcionalne sustava suprotstavljanja i procesuiranja korupcije, u značajnoj mjeri pri otkrivanju i procesuiranju korupcije oslanjaju na ulogu zviždača.

“Da bi uloga zviždača mogla u punoj mjeri doći do izražaja, potrebno je da postoji funkcionalan sustav zaštite zviždača. U tim zemljama zapravo vrlo veliki postotak krivičnih djela biva otkriven upravo zahvaljujući zviždačima. BiH je u tom smislu napravila određene iskorake, u smislu zakonskog uređivanja ove oblasti. Međutim, u praksi još uvijek nemamo funkcionalan sustav koji jamči zaštitu ove kategorije građana. Tom pitanju treba posvetiti puno veću pažnju, jer bez funkcionalne zaštite ove kategorije ljudi neće biti moguće osigurati adekvatno otkrivanje i procesuiranje korupcije”, kaže Blagovčanin za Bljesak.info.

Bajić napominje kako državni zakon o zaštiti uzbunjivača pokriva zaštitu uposlenika u 80 državnih institucija na razini koji se odluče prijaviti korupciju u instituciji u kojoj rade.

“Mediji su osim pravosudnih organa, ključni faktor koji je doprinio aktualizaciji naše priče i bez angažmana medija vrlo teško bismo mogli postići bilo kakve značajnije rezultate

“Bilo je primjera da je uposlenik prijavio rukovodstvo za korupciju i da je pomoću ovog zakona vraćen na posao nakon što je dobio otkaz zbog prijave korupcije. Nevladina organizacija ‘Luna’ je izlobirala usvajanje ovog zakona koji je stupio na snagu 1. siječnja 2014. godine, ali na žalost državnim zakonom se nisu mogli pokriti zviždači u entitetima, pa je neophodno donijeti posebne zakone na nižim razinama”, kaže Bajić i ističe kako je sam zakon je inovativan u smislu da je po prvi put u Europi uveden mehanizam zaštite zviždača bez potrebe da zviždač ide u komplicirane sudske procese.

KATASTROFALNE POSLJEDICE

“Agencija za prevenciju i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH je ovim zakonom ovlaštena da administrativnim i finansijskim mjerama kažnjava rukovoditelja institucije u kojoj zviždač trpi posljedice zbog prijave korupcije. Mišljenja sam da spomenuta Agencija mora agresivnije promovirati zviždače i da mora bez straha i ustezanja prijetiti rukovoditeljima koji kažnjavaju zviždače. U tom smislu vidim i glavnu manjkavost u provedbi zakona, a to je birokratizirani i pasivni pristup Agencije ovom pitanju”, rekao je.

Kaže kako su odmazde nad zviždačima mnogo šire od samog radno-pravnog statusa i uključuju široku lepezu aktivnosti kojima se zviždač stavlja u nepovoljniju poziciju.

“Naročito stavljam naglasak na stvaranje neprijateljske atmosfere prema prijaviteljima korupcije, koja proizvodi psihofizičke i emotivne stresove i značajno narušava zdravlje. Zato svi trebaju biti svjesni da je zaštita zviždača mnogo više od postojanja nekog propisa”, rekao je i dodao kako, što se tiče

ohrabrivanja ljudi da prijave korupciju, NVO Luna ima jasan stav po tom pitanju.

“To je da se ljudi ne smiju nagovarati i raznoraznim kampanjama ohrabrivati da prijave korupciju, jer po statistikama Luninog Savjetodavnog centra za zaštitu uzbunjivača, svi prijavitelji korupcije su imali katastrofalne posljedice na finansijskom, zdravstvenom i društvenom planu. Što je najgore, u svim slučajevima gdje su prijavitelji korupcije vrlo ispaštali zbog toga što su pravosudnim organima prijavili korupciju i gdje je dokazano da je prijava bila istinita, nije došlo do odgovarajuće sankcije protiv korumpiranih osoba, tako da se zviždači pitaju šta je bila svrha prijavljivanja i njihovog izlaganja osveti od strane moćnih pojedinaca i korumpiranih grupa, kada krivci dobiju uvjetne kazne zatvora bez potrebe da vrata ukradeni javni novac”, rekao je Bajić za Bljesak.info.

Čovjek s početka priče kaže kako su oni samo radnici koji dugi niz godina rade u firmi i trude se pošteno zaraditi plaću.

“Bijesni smo zbog nepravde, zbog neograničene vlasti koju direktor ima i koji zbog političke podrške smatra da je bog i da može raditi što želi a da mu nitko ništa ne može i da će sve ostati zataškano, a da će on iz svega izvući samo debelu korist za sebe. Odlučili smo prijaviti bahatog direktora pravosudnim i nadležnim upravnim organima i medijima kako bi ga se procesuiralo i izvelo pred lice pravde i kako bi aktere ove priče prokazali javnosti kroz medije i ukazali na način kako se zapošljava po stranačkoj liniji u državne institucije što pretpostavljamo da građani vrlo dobro znaju i to prepoznaju kao najveći problem za mlade ljude”, kaže zviždač. ■

Za sve nepodobne radnike: Prijaviš korupciju, pa te vozaju u gepeku!

MAFIJAŠKE METODE PRIMJENJUJU SE NA LJUDE KOJI SU PRIJAVILI KRIMINAL U SVOJIM PREDUZEĆIMA

AUTOR: ELVIR PADALOVIĆ, 6YKA.COM

OBJAVLJENO: 11.10.2016.

<http://www.6yka.com/novost/114944/za-sve-nepodobne-radnike-prijavis-korupciju-pa-te-vozaju-u-gepeku->

ZVIŽDAČ ILI UZBUNJIVAČ je osoba koja javno upozorava na ilegalne aktivnosti kao što su korupcija, nedolično ponašanje, kršenje zakona, ili zloupotreba ovlaštenja moćnih pojedinaca ali i “nedozvoljene” aktivnosti pojedinih preduzeća ili institucija vlasti.

Uglavnom se pod pojmom “zviždač” podrazumijeva akcija hrabrih pojedinaca koji iz moralnih razloga, usprkos riziku za vlastitu karijeru, a nekad riziku i po vlastiti život ili život vlastite porodice, odlučuju javno progovoriti o nezakonitim ili neetičkim ponašanjima nadređenih osoba.

Zviždači (sa engl. “whistleblowers” – sinonim “uzbunjivači”, op. E.P) su u većini slučajeva radnici koji su bili svjedoci korupcije i koji su voljni da prijave slučajeve nadležnim institucijama. Ovi radnici su vitalan resurs za državne institucije koje učestvuju u krivičnim gonjenjima, jer imaju ogromnu hrabrost, ali i spremnost da žrtvuju lični interes, kako bi pomogli državi u procesuiranju korupcije.

Postoje dva tipa zviždača. Prvi tip su oni koji imaju hrabrost da prijave korupciju i njima je potrebna momentalna pomoć. To je mala grupa zviždača, jer samo oni najodvažniji se odlučuju na takav poduhvat, često ni ne znajući šta ih čeka.

Prvi i najpoznatiji zviždač takve vrste u BiH bio je Milan Vukelić, dugogodišnji radnik Zavoda za izgradnju Banja Luka, koji je javno ukazivao na koruptivne radnje, kako u instituciji u kojoj je radio, tako i o milionskim pronevjerama u budžetu Banjaluke. Institucije Republike Srpske mu nisu pružile adekvatnu zaštitu. Ubijen je 6. novembra 2007. u eksploziji automobila bombe u neposrednoj blizini zgrade MUP-a RS. Njegove ubice i nalogodavci do danas nisu otkriveni.

Najpoznatije priče o zviždačima u BiH jesu slučajevi Irine Lovrić i Višnje Marilović.

Višnja Marilović je bivša uposlenica JP “Skenderija”. Bila je žrtva mobinga nakon što je prijavila nezakonite radnje u poslovanju svoje firme. Bio joj je promijenjen opis radnog mjesta, imala je stalni nadzor. U preduzeću u kom je radila stvoreno je takvo okruženje u kojem nije mogla funkcionisati. Sama je pominjala da se, nakon što je označena “za metu”, 95% njenih kolega na poslu distanciralo od nje. Na kraju dobija otkaz zbog svog čina. Biva suočena sa nizom neugodnosti uključujući i prijetnje smrću upućene njoj i njenoj djeci, nakon čega jedno vrijeme živi pod policijskom zaštitom.

Prvi i najpoznatiji zviždač u BiH bio je Milan Vukelić. Institucije Republike Srpske mu nisu pružile adekvatnu zaštitu. Ubijen je 6. novembra 2007. u eksploziji automobila bombe u neposrednoj blizini zgrade MUP-a RS. Njegove ubice i nalogodavci do danas nisu otkriveni

Irina Lovrić prva je prijaviteljica korupcije u BiH i prva zaštićena svjedokinja u postupcima protiv korupcije. Njena borba traje od 2009. godine kada je prijavila direktora Fonda za povratak Mladen Božovića. Ona ga je optužila da je nezakonito raspolagao desetinama miliona maraka, a da je novac namijenjen za zbrinjavanje izbjeglica, među ostalim, trošen za skupe poklone i izborne kampanje. Njena borba i dalje traje.

Druga grupa zviždača su radnici koji se plaše i koji neće istupiti u javnost ukoliko nemaju jaku zaštitu, ako im po-

Na osnovu člana IV. 4.a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine na 54. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 7. oktobra 2013. godine, i na 34. sjednici Doma naroda, održanoj 16. decembra 2013. godine, usvojila je

ZAKON O ZAŠTITI LICA KOJA PRIJAVLJUJU KORUPCIJU U INSTITUCIJAMA BOSNE I HERCEGOVINE

Dio prvi - Opće odredbe

Član 1.
(Predmet)

Zakonom o zaštiti lica koja prijavljuju korupciju u institucijama Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Zakon) uređuju se: status lica koja prijavljuju korupciju u institucijama Bosne i Hercegovine i pravnim licima koja osnivaju institucije Bosne i Hercegovine, postupak prijavljivanja, obaveze institucija u vezi s prijavljivanjem korupcije, postupak zaštite lica koja prijavljuju korupciju te propisuju sankcije za povrede odredbi ovog zakona.

Član 2.
(Definicije)

Član 12.

(Novčane kazne za prekršaje)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 10.000 do 20.000 KM kaznit će se za prekršaj rukovodilac institucije ako ne postupi prema instrukciji Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije i ne izvrši korektivnu mjeru u skladu s članom 8. stav (2) ovog zakona.
- (2) Novčanom kaznom u iznosu od 10.000 do 20.000 KM kaznit će se za prekršaj rukovodilac institucije ako ne donese interne akte iz člana 5. stav (2) ovog zakona, a u skladu s članom 13. ovog zakona.
- (3) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000 do 10.000 KM kaznit će se za prekršaj lice iz člana 3. ovog zakona, koje svjesno lažno prijavi korupciju.

sao, karijera, pa i sopstveni životi nisu zaštićeni. U tom slučaju mora postojati jak mehanizam zaštite zviždača.

U toku rada na istraživanju teme uzbušnjivača naišli smo na osobu koja je bila uzbušnjivač, ali koja nije htjela javno progovoriti o toj temi. Sve je već rečeno. Niko mu ne može pomoći i sve što je rađeno na tom planu, skupo ga je koštalo.

kako sada koristi druge metode borbe protiv korupcije, kao što je prijavljivanje kršenja propisa institucijama sistema.

Bukvalno, metodi zastrašivanja su preuzeti iz najbrutalnijih mafijaških filmova.

Iz gore navedenog zaključuje se kako su radnici-zviždači zapravo ključni izvor za razotkrivanje prevara u jednom određenom sistemu. A prevara i korupcija ne mogu biti otkrivene, ukoliko ne postoji “insajder” koji bi do detalja ispričao kako funkcionise korupcija unutar određenog sistema. Bez takvog “insajdera” ogromna većina slučajeva korupcije i prevara ostaju neotkrivene, pa se može zaključiti kako je korupcija postala profitabilan posao. Ključ za suzbijanje svake korupcije jeste borba da korupcija postane neprofitabilan posao, a ona to može postati samo ako postoji napredan sistem njenog razotkrivanja.

KAKO ZAKONSKI (NE) ŠTITITI ZVIŽDAČE

Krajem 2013. godine Parlamentarna skupština BiH usvojila je Zakon o zaštiti lica koja prijavljuju korupciju u institucijama BiH kojim se uređuju najprije status lica koja prijavljuju korupciju u institucijama Bosne i Hercegovine, zatim postupak prijavljivanja, obaveze institucije u vezi s prijavljivanjem korupcije i postupak zaštite lica koja prijavljuju korupciju, te se propisuju sankcije za povrede odredbi ovog zakona.

Tako je, prema ovom zakonu, uzbušnjivač lice koje je zaposleno u institu-

cijama Bosne i Hercegovine i pravnim licima koja osnivaju institucije Bosne i Hercegovine, koje zbog opravdane sumnje ili okolnosti na postojanje korupcije u bilo kojoj instituciji Bosne i Hercegovine u dobroj vjeri podnese prijavu odgovornim licima ili institucijama u skladu s ovim zakonom.

Očigledno je iz same definicije kako se osnovna manjkavost ovog Zakona ogleda se u činjenici da se on odnosi samo na zaštitu lica koji dolaze iz institucija BiH, a još uvijek ne postoji zakon koji bi omogućio zaštitu svih zviždača, bez obzira na to iz kojeg sektora dolaze.

Prema članu 3. pomenutog Zakona svako lice zaposleno u pomenutim institucijama, ako ima informacije i/ili materijalne dokaze o postojanju korupcije, može nadležnom autoritetu podnijeti prijavu zbog sumnje ili okolnosti na postojanje korupcije.

Takvo prijavljivanje, shodno članu 4. Zakona može biti interno ili eksterno.

Interno prijavljivanje korupcije se vrši nadređenom ili drugom licu u instituciji u kojoj je zaposleno, a koje je po ovlaštenjima odgovorno za zakonit rad institucije ililicu ili rukovodiocu institucije koji je odgovoran za zakonit rad institucije ili licu ili organu koji obavlja poslove nadzora ili revizije u institucijama Bosne i Hercegovine, koje podliježu ovo Zakonu.

Eksternim prijavljivanjem smatra se prijavljivanje organu nadležnom za provođenje krivične istrage i gonjenje počinitelaca krivičnih djela ili Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije i javnosti.

Veoma zanimljiva odredba tiče se upravo objavljivanja koruptivnih radnji koje se prezentuju javnosti i one, shodno Zakonu predstavljaju poseban oblik zaštićenog prijavljivanja, a dešava se pod uslovom da uzbunjivač sumnja da će biti izložen štetnim mjerama od određenog lica ili da u roku nije preduzeta adekvatna mjera, pri čemu je uzbunjivač dužan razmotriti eventualnu štetu koja može nastati njegovim prijavljivanjem.

Status uzbunjivača u Bosni i Hercegovini dodjeljuje Agencija za prevenciju i koordinaciju borbe protiv korupcije (APIK) koja ima centralnu ulogu u postojećem sistemu zaštite, jer na osnovu prijave uzbunjivača Agencija između ostalog ima mogućnost da instrukcijom naredi poslodavcu koji preduzima štetne radnje prema prijaviocu da otkloni posljedice koje su nanosene uzbunjivaču štetnom radnjom. Zakon predviđa i novčane kazne za rukovodioca institucije koji ne postupi prema instrukcijama APIK-a.

Iz ove Agencije rečeno je za BUKU kako je ova institucija do sada dodijelila tri statusa zaštićenog prijavitelja korupcije. Od toga je jedan dodijeljen u 2014. godini, jedan u 2015. i jedan u 2016. godini. U odgovoru dostavljenom portalu BUKA Agencija dalje navodi kako je od donošenja Zakona o zaštiti osoba koje prijavljuju korupciju u institucija-

Uglješa Vuković,
analitičar
Transparency
International BiH

ma BiH Agenciji podneseno 13 zahtjeva za dodjelu statusa zaštićenog prijavitelja. Od toga tri zahtjeva su odobrena, dok ih je deset odbijeno.

Prema jednoj osobi koja je prijavila korupciju desila se "štetna radnja".

"Izvršena je korektivna mjera u skladu sa zakonskom regulativom. Agencija prati svakog prijavitelja korupcije sa dodijeljenim statusom do samog okon-

okruženja, smanjenje obima posla, drugačiji tretman u odnosu na druge uposlenike i slično", kaže za BUKU Uglješa Vuković, analitičar TI BiH.

Dodaje kako im se nerijetko dešavalo da se jave ljudi koji su uposlenici kantonalnih ili entitetskih institucija, raspitujući se da li se i na njih odnosi posebna zakonska zaštita, ali, na žalost, važeći zakonski okvir posebnu pravnu

Metodi zastrašivanja su preuzeti iz najbrutalnijih mafijaških filmova

čanja predmeta i pravovremeno reaguje na sve štetne radnje ukoliko dođe do istih. Djelovanja ostalih institucija nakon dodjeljivanja statusa zaštićenog prijavitelja korupcije nije bilo", navodi se u odgovoru Agencije za prevenciju i koordinaciju borbe protiv korupcije

IZLOŽENI ODMAZDI

Transparency International BiH je radio sa zviždačima pružajući im pravnu pomoć, a ono što je vrijedno izdvojiti jeste da su im se nerijetko obraćaju prijavitelji korupcije koji bi se mogli smatrati uzbunjivačima unutar svojih institucija, ali se radilo o entitetskim i kantonalnim

zaštitu garantuje isključivo institucijama sa državne razine.

"To najbolje ilustruje da postoji potreba da zakonodavac donese nove zakone i uredi ovu oblast, a sve kako bi se osigurala zaštita na svim nivoima vlasti jer korupcija nije fenomen blizak samo državnim institucijama. Ministarstvo pravde RS je upravo u fazi izrade prednacrtu Zakona o postupku prijave korupcije i zaštiti lica koja prijavljuju korupciju, te se nadamo da će biti osigurana stručna i javna rasprava kako bi se iznašao sveobuhvatan model zaštite" ističe za BUKU Vuković.

Vuković kaže da je Zakon o zaštiti

Stephen Kohn,
predsjednik
Nacionalnog
centra za
zviždače iz SAD

institucijama, pa njihov status nije prepoznat i priznat postojećim zakonskim okvirom.

"Oni su najčešće izloženi odmazdi poslodavca sa kojima se inače suočavaju zviždači, a to su lako uočljivi postupci kao što je pokretanje disciplinskog postupka, ili nešto perfidnije ponašanje koje je po pravilu teže dokazati kao što je stvaranje neprijateljskog radnog

lica koja prijavljuju korupciju u institucijama BiH kao trenutno jedini zakon koji poznaje naše zakonodavstvo u ovoj oblasti bio prilično pozitivno ocjenjen u vrijeme kada je donesen.

"Naprimjer, pojedine definicije osnovnih pojmova su pažljivo i odmjereno razrađene, kao što je npr. institut dobre vjere, odnosno kada se smatra da prijavitelj prijavljuje u dobroj vjeri ko-

rupciju. Takođe, predviđeni su interni i eksterni mehanizmi zaštite. Glavna zamjerka ovom Zakonu je što se odnosi isključivo na javni sektor, tj. što ne pruža pravnu zaštitu prijaviteljima korupcije u tzv. privatnom sektoru" ističe naš sagovornik.

Međutim, vodeći međunarodni standardi, uključujući Preporuku Savjeta Evrope iz 2014. godine, preporučuju nacionalnim zakonodavstvima da pružaju zaštitu svim pojedincima u javnom i privatnom sektoru, bez obzira na prirodu njihovog radno-pravnog angažmana. Trend na kojem insistiraju međunarodne preporuke je da se posebnom zaštitom obuhvati što više lica iz radno-pravnog okruženja, a to ne uključuje samo lica koja se nalaze u klasičnom radno-pravnom odnosu.

Ono što Vukovića zabrinjava jeste trend koji se može iščitati iz izvještaja o radu Agencije za prevenciju i koordinaciju borbe protiv korupcije (APIK) iz 2015 g.

"APIK kao centralna institucija koja vodi računa o nadzoru nad provođenjem Zakona koji štiti zviždače u prošloj godini bilježi ukupno 10 zahtjeva za dodjelu statusa zaštićenog prijavitelja korupcije, a u čak 7 zahtjeva je utvrđeno da nisu ispunjeni potrebni uslovi." ističe naš sagovornik.

Interesantno je, navodi analitičar TI BiH, da i APIK bilježi zahtjeve lica koji su uposlenici na drugim nivoima vlasti, i to opet potvrđuje da je potrebno zakonski urediti ovo pitanje na svim nivoima, ali i da je potrebno uložiti mnogo napora na promociji zaštite uzbunjivača.

"Naravno, najbolja promocija bi bila odgovoran i efikasan rad uključivih institucija, ali bitno je poslati i poruku javnosti, tj. objasniti kakvu se to posebna zaštita garantuje zviždačima i u čemu je njen izdvajajući kvalitet" zaključuje Vuković

Stephen Kohn, predsjednik Nacionalnog centra za zviždače iz SAD za vrijeme svog boravka u Bosni i Hercegovini novinaru BUKU naveo je ko bi trebao zaštititi ljude, koji prijavljuju korupciju.

"Prije svega vam je potreban zakon koji je obavezujući za sve u zemlji, jer to ne može biti samo regulativa, to mora biti obavezujući i jak zakon. Mislim da morate kao temelj uspostaviti kancelariju za zaštitu zviždača i morate postaviti na čelo te kancelarije nekog sa iskustvom u razotkrivanju korupcije. Ta kancelarija mora po zakonu biti nezavisna i zaštićena. Zviždači moraju imati pravno i sudski zaštićeni. Jedini način da imate još više zviždača koji su spremni da istupe i da progovaraju o korupciji, je taj da imate jaku zaštitu i zakon koji može biti efikasno sproveden. I nemojte reći da se to ne može uraditi i da ste vi drugačiji! Niste drugačiji. Ova zemlja, kao i druge, može imati funkcionalan demokratski sistem" kazao je Stephen Kohn. ■

TEK ŠTO JE TENDERSKA KOMISIJA Opće bolnice dr. Abdulah Nakaš otvorila ponude za dodjelu usluga patohistologije, na Medicinski fakultet u Sarajevu upala je federalna inspekcija. Inspektore je zanimala samo dokumentacija u vezi sa uslugama patohistologije koje pruža taj fakultet. A evo zbog čega.

Prema zapisniku o otvaranju ponuda za usluge patohistologije za Opću bolnicu Sarajevo, od 11. 4. 2016. godine, najbolji ponuđač je Medicinski fakultet Sarajevo sa ponudom vrijednom 385 hiljada maraka. Drugi na listi, sa ponudom skupljom za 95 hiljada maraka, bila je Privatna zdravstvena ustanova Moja klinika Sarajevo, čiji je vlasnik Emir Talirević. Upravo ove činjenice bile su presudne da Federalna uprava za inspekcijske poslove pošalje svoje inspektore na Medicinski fakultet.

Naime, prema zapisniku o zaprimanju ponuda, Medicinski fakultet svoju povoljniju ponudu dostavio je 11. 4. 2016. godine u 10 sati i 45 minuta. Petnaest minuta kasnije, na Medicinski fakultet ulaze federalni inspektori sa zahtjevom da im se predoče svi ugovori iz oblasti patohistologije koje je Fakultet potpisao sa zdravstvenim ustanovama iz Federacije BiH. Međutim, inspektori su uzalud došli. Sva dokumentacija bila je uredna, što je konstatovano i u zapisniku o inspekcijskom nadzoru, završenom 11. 4. 2016. godine u 14. sati.

Nakon toga, nastaje problem. Prema izvorima Žurnala, prvi čovjek Federalnih inspekcija Anis Ajdinović nije bio zadovoljan urađenim poslom, te je od svojih inspektora tražio da promijene nalaz kako bi se stvorili uslovi za pečaćenje Odjela patologije na Medicinskom fakultetu. Na hitni sastanak u Upravu inspekcija pozvani su predstavnici Medicinskog fakulteta i predstavnici Moje klinike, odnosno doktor Emir Talirević. A plan je da se privremenim zatvaranjem patologije na Medicini, omogući doktoru Talireviću da nastavi sa pružanjem usluga patohistologije u Općoj bolnici.

OTKAZAN TENDER

Zbog pisanja Žurnala, ova inspekcijska zavjera je propala, a čelnici Vojne bolnice donijeli su odluku o poništavanju tendera, pozivajući se na član 69., stav 3 Zakona o javnim nabavkama.

U navedenom članu piše da "ugovorni organ može otkazati postupak javne nabavke samo zbog dokazivih razloga koji su izvan kontrole ugovornog organa i koji se nisu mogli predvidjeti u

U ovakvim slučajevima se odmah stvara sumnja da se postupak poništava što je najuspješniji ponuđač neko ko "nije trebao da dobije posao"

vrijeme pokretanja postupka javne nabavke".

Međutim, prema izvornom tumačenju Zakona o javnim nabavkama, "do-

Patologija Sebije Izetbegović: Federalne inspekcije u službi doktora Talirevića

INSPEKTORE JE ZANIMALA SAMO DOKUMENTACIJA U VEZI SA USLUGAMA PATOHISTOLOGIJE KOJE PRUŽA FAKULTET. A EVO ZBOG ČEGA

AUTOR: REDAKCIJA, ŽURNAL.INFO

OBJAVLJENO: 12.04.2016.

<http://zurnal.info/novost/19760/federalne-inspekcije-u-sluzbi-doktora-talirevica>

kazivi razlozi izvan kontrole ugovornog organa" su:

- a) Prirodne katastrofe,
- b) Slučajevi u kojima se ugovorni organ, greškom ili zabludom, suočava sa situacijom koja ugrožava svrhu javne nabavke,

c) situacije u kojima se ugovorni organ tokom provođenja postupka susretne sa značajnim promjenama tržišnih uslova,

d) važne promjene u budžetu institucije koje su uzrokovane vanjskim faktorima,

e) Promjene u zakonu, na primjer, nametanje novih zahtjeva za zaštitu okoliša u vezi sa robama o kojima je riječ,

f) Po rješenju Ureda za razmatranje žalbi.

Koji je od ovih dokazivih uslova bio povod za poništavanje tendera, pokušali smo saznati od potpisnika odluke i direktora Opće bolnice Seada Pašića. On, međutim, nije bio raspoložen za razgovor o ovoj temi, te nas je uputio na pravnu službu. Novinari Žurnala poslali su i pismeni upit na adresu Opće bolni-

ce. Do objave teksta - odgovor nismo dobili.

Ono što čelnicima Opće bolnice ne ide u prilog, navedeno je u komentarijima Zakona o javnim nabavkama.

"Ukoliko se ugovorni organ nađe u jednoj od naprijed navedenih situacija (pet ranije navedenih tačaka), može poništiti postupak javne nabavke koji je u toku, uz detaljno obrazloženje i prilaganje dokaza koji su doveli do poništenja postupka i to sve do momenta donošenja odluke o izboru najpovoljnijeg ponuđača", piše između ostalog u komentarijima Zakona o javnim nabavkama.

Osim odluke o otkazivanju postupka javne nabavke, Opća bolnica nije dostavila nijedan dokaz koji je doveo do

Okončana tenderska farsa: Usluge patohistologije (ipak) će obavljati Medicinski fakultet Sarajevo

OVO JE EPILOG ZAKULISNIH RADNJI KOJE SU TREBALE OBEZBIJEDITI DA POSAO DOBIJE "MOJA KLINIKA", ŠTO JE ŽURNAL DOSLJEDNO PRATIO POSLJEDNIH MJESECI. PONUDA "MOJE KLINIKE" JE SADA OCIJENJENA KAO – NEKVALIFIKOVANA !?

AUTOR: DAVOR OBRDALJ, ŽURNAL.INFO
OBJAVLJENO: 10.06.2016.

<http://www.zurnal.info/novost/19843/usluge-patohistologije-ipak-ce-obavljati-medicinski-fakultet-sarajevo>

Posao obavljanja patohistoloških nalaza za potrebe Opće bolnice pripao je Medicinskom fakultetu Sarajevo.

Četvoropartitni ugovor koji su potpisale Opća bolnica, Klinički centar, Ministarstvo zdravstva i Zavod zdravstvenog osiguranja je, nakon pisanja Žurnala o ovom slučaju, dostavljen Agenciji za javne nabavke radi revizije. Istovremeno je i Upravni odbor zavoda zdravstvenog osiguranja zatražio da se ugovor ipak stavi van snage.

U konačnici, Opća bolnica je ovih dana posao ipak dodijelila Medicinskom fakultetu Sarajevo sa obrazloženjem da je najpovoljniji i jedini ponuđač. U obrazloženju odluke navodi se da (ovoga puta) ponuda "Moje klinike" nije kvalifikovana jer nema izjave o uredno izvršenim ugovorima!? Kako je bila prihvaćena ranije, nema obrazloženja u najnovijoj odluci Opće bolnice. Time je prekinut kontinuitet da "Moja klinika" obavlja usluge patohistologije za Opću bolnicu.

poništenja postupka, a i u obrazloženju odluke nisu navedeni konkretni razlozi poništavanja tendera.

U daljem komentaru zakona o javnim nabavkama navedeno je da se "u ovakvim slučajevima odmah stvara sumnja da se postupak poništava što je najuspješniji ponuđač neko ko "nije trebao da dobije posao".

Medicinski fakultet, očito, nije trebao da dobije ovaj posao.

poslovni saradnik direktorice kliničkog centra?

Ova pitanja smo poslali Ministarstvu zdravstva Kantona Sarajevo, ali do zaključenja ovog teksta nismo dobili odgovore. Ministrica je danas na sjednici Vlade.

Takav ugovor se ne može tek tako potpisati

POSAO ZA UKCS

Usluge patohistologije za Opću bolnicu privremeno je obavljao Klinički centar Univerziteta u Sarajevu, zahvaljujući četvoropartitnom Ugovoru koji je stupio na snagu 22. aprila.

"Mi smo tako obaviješteni. Ugovor su potpisale Opća bolnica, Klinički centar, Ministarstvo zdravstva i Zavod zdravstvenog osiguranja", rekao je za Žurnal Prim. dr. Dragan Stevanović, šef Odjeljenja za internu medicinu i predsjednik Upravnog odbora Ljekarske komore Kantona Sarajevo.

Kako se u ovoj jednačini sa više nepoznatih našao Univerzitetski klinički centar u Sarajevu, koji niti je ranije imao sklopljen ugovor za obavljanje usluga patohistološke dijagnostike sa Općom bolnicom, niti je učestvovao u poništenom tenderu?

Zašto je taj ugovor dodijeljen UKCS kada je u Kantonu samo privatna poliklinika "Moja klinika" registrovana za pružanje usluga patohistologije?

Da li je ugovorom ostavljena mogućnost da UKCS angažuje podgovarača za patohistologiju?

Šta će se desiti ako UKCS podgovori "Moju kliniku" na čijem je čelu dr. Emir Talirević, dugogodišnji prijatelj i

Prema Zakonu o javnim nabavkama, da bi bilo kakav ugovor za usluge patohistologije mogao biti potpisan, trebao je proći žalbeni rok na Odluku o poništenju javne nabavke, objašnjava

Emir Talirević ispred Federalne uprave za inspeksijske poslove

za Žurnal Igor Vukajlović iz Udruženja građana Tender iz Banjaluke.

Odlukom koju je 25. aprila potpisao v.d. direktor Opće bolnice, Sead Bašić, poništen je tender za usluge patohistologije za ovu bolnicu, a rok za podnošenje žalbi je deset dana, odnosno, ako u tih deset dana uračunamo dane

vikenda i praznike, 05. maj.

"Čak i ako je potpisan novi ugovor, s obzirom da je u pitanju javna nabavka, to se moralo javno oglasiti. Oni su neki postupak morali provesti, ali se sada treba vidjeti da li je u pitanju bio pregovarački postupak ili neki drugi postupak. Zainteresovane strane u ovom slučaju bi se trebale žaliti i na ovaj ugovor", kaže Vukajlović i dodaje da je već bilo slučajeva u kojima ponuđači nisu bili pozvani u pregovore za dodjelu ugovora i ti su ponuđači dobili obeštećenje.

Vukajlović naglašava da se takav ugovor ne može tek tako potpisati, već da Zakon jasno propisuje da, ukoliko se

lah Nakaš dostavila na adresu Ureda za žalbe BiH.

Dakle, u Općoj bolnici više se neće vršiti dijagnostika na osnovu mikroskopske analize uzorka tkiva. Jer, sada je sasvim jasno, ako "Moja klinika" u vlasništvu Emira Talirevića ne može vršiti tu dijagnostiku - dijagnostika se ukida. Uzalud žalbe. Uzalud odluke. Uzalud jeftinije ponude. Uzalud struka. I Rješenje Ureda za žalbe, doneseno 11. maja ove godine je uzaludno, jer će i nakon njega sve ostati isto.

"Poništava se odluka o otkazivanju postupka javne nabavke ugovornog organa JU Opća bolnica Abdulah Nakaš br: 710-6/16", piše, između ostalog, u Rješenju koje donio Ured za razmatra-

“Prema Zakonu o javnim nabavkama, da bi bilo kakav ugovor za usluge patohistologije mogao biti potpisan, trebao je proći žalbeni rok na Odluku o poništenju javne nabavke

nabavljaju određene usluge, robe ili radovi, mora se poštovati procedura.

OPĆA BOLNICA UKINULA PATOHISTOLOGIJU

"Usluge patohistologije se brišu iz Plana nabavki za 2016. godinu", piše u dokumentu koji je Opća bolnica Abdu-

nje žalbi BiH i koji je, na ovaj način, potvrdio da je Opća bolnica prekršila zakonske propise kada je u pitanju dodjela poslova u vezi sa patohistologijom.

Ali ovo rješenje nema više smisla. Upravni odbor ove zdravstvene ustanove ukidanjem sredstava za patohistologiju spriječio je, na štetu pacijenata, ➔

➔ da ove usluge pruža najpovoljniji ponuđač na tenderu - u ovom slučaju Medicinski fakultet u Sarajevu.

SARADNJA DIREKTORA

Doktor Emir Talirević, sklapajući ugovor sa bivšom direktoricom Opće bolnice Sebijom Izetbegović, svoju privatnu kliniku smjestio je upravo u prostorije ove javne zdravstvene ustanove. Nakon što je postao podstanar u bolnici kojom je rukovodila Izetbegovićeva, Talirević od iste bolnice počinje dobijati poslove patohistologije.

Tokom 2014. godine Emir Talirević i Sebija Izetbegović sklopili su ugovor

vlasništvu dr. Emira Talirevića.

Dan kasnije je stigla još jedna ponuda i to cijenom povoljnija, ali je zbog kašnjenja ona eliminisana. Ponudu je dostavio Univerzitetsko-klinički centar Sarajevo čija je direktorica, treba li to reći, Sebija Izetbegović.

Kako sada vjerovati da je pedantna direktorica slučajno napravila takav propust te izgubila unosan posao i veliki novac u vrijeme kada Klinički centar grca u dugovima?

Nakon što je preuzela upravljanje kliničkim centrom Sebija Izetbegović nije mogla sklopiti ugovor sa klinikom dr. Talirevića, jer KCUS ima opremu i

Ako "Moja klinika" u vlasništvu

Emira Talirevića ne može

vršiti tu dijagnostiku –

dijagnostika se ukida

prema kojem je Opća bolnica Abdulah Nakaš za usluge patohistologije platila Mojju kliniku više od pola miliona maraka. Godinu kasnije, ovo dvoje direktora ugovorili su isti posao vrijedan 430 hiljada maraka. Nakon isteka ovog ugovora, nova uprava Opće bolnice Abdulah Nakaš raspisala je tender za dodjelu usluga patohistologije u 2016. godini, na koji su se javili Medicinski fakultet i Talirevićeva "Moja klinika".

Klinički centar Sarajevo sa Sebijom Izetbegović na čelu nije se prijavio na ovaj tender, iako i oni pružaju usluge patohistologije. Slično je bilo i u martu ove godine, kada se UKCS, na čelu sa Sebijom Izetbegović, javio na tender za usluge patohistologije u ZDK sa jednim danom zakašnjenja.

KAKO TALIREVIĆ DOBIJA UNOSNE POSLOVE

Zavod zdravstvenog osiguranja ZDK objavio je 29. februara 2016. poziv za dodjelu ugovora o pružanju usluga imunohistohemijske tipizacije tumora. Rok za dostavu bio je samo osam dana. Već 9. marta otvorene su ponude, tačnije jedna ponuda. Posao vrijedan 850 hiljada KM dobila je "Moja klinika" u

kadar za te poslove, no nije propustila da mu "greškom u dostavi" direktno pomogne da dobije posao u Zeničko-dobojskom kantonu.

Dodatne simpatije za "Moju kliniku" pokazao je i Zavod zdravstvenog osiguranja ZDK koji unatoč tome što je u privremenom planu nabavki predvidio 500 hiljada KM za usluge imunohistohemijske tipizacije tumora, povećava vrijednost posla te je u ugovoru kao procijenjena vrijednost navedena suma od 850 hiljada KM!

Predsjednik Upravnog odbora Zavoda zdravstvenog osiguranja ZDK Jasmin Mahmutović član je Saveza za bolju budućnost Fahrudina Radončića.

Dr. Emir Talirević je osoba koja je često kontaktirala lidera SBB-a Fahrudina Radončića. Prema transkriptima prisluškivanih razgovora koje je vodio Radončić u vrijeme uoči hapšenja, Talirević ga moli da Avaz objavi jedan afirmativni tekst o tek imenovanoj direktorici UKC Sarajevo Sebiji Izetbegović. Radončić ga odbija, no za utjehu Talireviću, direktorica očito ne odbija poslovnog partnera u potrazi za novim unosnim angažmanima. Na račun budžeta, naravno. ■

U REGISTAR ZDRAVSTVENIH ustanova Republike Srpske, koji nam je dostavilo Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS, na području Trebinja upisane su samo dvije privatne: Specijalistička ordinacija "Ultramedika", vlasnice dr Pleme Boljanović, i Specijalistička oftalmološka ambulanta "Dr Vujović", vlasnice dr Branke Vujović.

No, javna je tajna da u ovom gradu nekoliko ljekara, osim u Bolnici Trebinje, godinama radi i u svojim neregistrovanim ordinacijama.

Istražujući ovu temu, razgovarali smo sa brojnim pacijentima, ali niko od njih nije želio javno da govori o ovom problemu. Razlog za ćutanje isti je kod svih – plaše se da će im ljekar koga javno prozovu ponovo trebati, a sa zdravljem se, kažu, nije igrati. Ipak, uspjeli smo da dobijemo nalaze izdate u neregistrovanim privatnim ambulantom, pod uslovom da ih ne objavljujemo.

Jedna od naših sagovornica iskustvo sa odlaskom na privatni pregled u neregistrovanu privatnu ordinaciju imala je sa dr Danijelom Popadić, specijalistom ginekologije i akušerstva. Kada je došla na pregled u Bolnicu Trebinje, kako kaže, dobila je djelimičnu uslugu, jer joj je dr Popadić nakon pregleda rekla da je sve u redu, ali da "ipak dođe u njenu privatnu ambulantu da je još jednom pregleda". Tako je naša sagovornica, budući da je zdravstveno osigurana, platila 15 KM za pregled u Bolnici Trebinje, te dodatnih 40 KM za ponovni pregled

Duge liste čekanja za kardiološki pregled

Na listi čekanja za kardiološki pregled u Bolnici Trebinje trenutno se nalaze 173 pacijenta od čega će njih 75 na pregled ići kod dr Radanovića, a 92 kod dr Loza. Posljednji pregled na ovoj listi zakazan je za 13. novembar ove godine.

u privatnoj neregistrovanoj ordinaciji dr Popadić. Nakon pregleda u privatnoj ordinaciji, dr Popadić joj je otkucala nalaz na papiru ispod čega je samo otkucala svoje ime, bez pečata.

Direktor Bolnice Trebinje Vaso Mijanović za naš magazin tvrdi da nije upoznat sa time da dr Popadić radi u privatnoj neregistrovanoj ordinaciji, ali priznaje da zna da ovakvu praksu godinama sprovode dvojica specijalista interne medicine – dr Zoran Paovica i dr Borislav Kašiković, koji su, takođe, uposlenici Bolnice Trebinje. Svjestan je, kaže, da su u cijeloj priči najviše oštećeni pacijenti, te da navedeni ljekari na ovakav način štete ugledu Bolnice, ali tvrdi da nema mehanizme da spriječi nelegalni rad.

"Ja nemam mehanizme da provjerim rad na crno, to treba da radi Poreska uprava. Ona treba da bude centar zbivanja, a ne direktor. Stvar treba da krene

Mijanović otvoreno kaže da o svemu ćuti zbog toga što se plaši da će, u slučaju da se pokrene postupak protiv navedenih ljekara, oni naći načina da opstruišu svoj rad u Bolnici

od Poreske uprave, da ona ide prema prijavi bilo kog zainteresovanog lica i da posegne za finansijskim ili krivičnim prijavama. Kad bi meni došla žalba, ja bih pokrenuo disciplinski postupak. Ovako nemam vremena da se bavim time", kaže Mijanović za naš magazin.

No, Mijanović ipak priznaje da glavni razlog nepružanja otpora nelegalnoj privatnoj praksi njegovih uposlenika ne leži u rečenom. On otvoreno kaže da o svemu ćuti zbog toga što se plaši da će, u slučaju da se pokrene postupak protiv navedenih ljekara, oni naći načina da opstruišu svoj rad u Bolnici.

"Imaš dosta ljekara koji su specifične specijalnosti i ne smiješ ih 'džarkati' da ne bi otišli i onda im se da mnogo više prostora nego što bi trebalo da im se da. Onda svi mi ćutimo da ne bih došao u situaciju da neko od njih ode na bolovanje, da ne kaže odoh sad iz Trebinja i na taj način zaustavi proces rada u Bolnici", kaže Mijanović.

PROTIVNO LOGICI – PRIVATNA PRAKSA I U BOLNICI

U nizu stavki u Republici Srpskoj koje funkcionišu po principu "gdje prestaje logika, počinje zakon", našlo se i zdravstvo. Tako je u mnogim bolnicama, među kojima je i Bolnica Trebinje, ljekarima dozvoljen privatni rad u javnim zdravstvenim ustanovama čiji su uposlenici.

Konkretno, u subspecijalističkoj-kardiološkoj ambulanti Bolnice Trebinje, osim svog redovnog posla, specijalista internista – kardiolog dr Aleksandar Radanović svake srijede obavlja i privatnu praksu. Na naše pitanje kako je moguće da zakon to odobrava, direktor Bolnice Vaso Mijanović kaže da je poenta u tome što zakon navedeno ne zabranjuje.

"Nigdje u zakonu o zdravstvenoj zaštiti ne piše kako možeš da ugovaraš, a gdje god nešto u pravu nije zabranjeno, u principu je odobreno", ističe Mijanović.

Ovaj ugovor Bolnica je sa dr Radanovićem zaključila 2012. godine, a od svakog pregleda 35 posto prihoda ide njoj, dok ostatak ide njemu. Kako Mijanović navodi, ugovor je zaključen, jer je Bolnica procijenila da je to u njenom interesu. No, s obzirom na duge liste čekanja za kardiološke preglede, postavlja se pitanje koliko je ovakav vid rada zaista u interesu pacijenata.

Bolnica Trebinje: Ljekari rade “na crno”, pacijenti ispaštaju

NEKOLIKO LJEKARA, UPOSLENIKA BOLNICE TREBINJE, GODINAMA POTPUNO NESMETANO RADI “NA CRNO”, PRITOM VRLO VJEŠTO KORISTEĆI SVOJ POLOŽAJ U OVOJ ZDRAVSTVENOJ USTANOVI

AUTOR: JELENA DENDA BORJAN, MOJA HERCEGOVINA; FOTOGRAFIJE: MOJA HERCEGOVINA
OBJAVLJENO: 14. 09. 2016.

<http://mojahercegovina.com/bolnica-trebinje-ljekari-rade-na-crno-pacijenti-ispastaju/>

Cjenovnik u privatnoj ambulanti dr Radanovića

Pregled subspecialiste kardiologa	40 KM
UZ krvnih sudova.....	50 KM
UZ srca	60 KM
Kontrolni pregled	35 KM

“Ako gledamo sa jedne strane, nije dobro da je lista čekanja dva mjeseca, a da pacijenti mogu doći na red popodne ako plate privatni pregled. Ako postavimo tako stvari, ružno je. Mada to popodnevo zakazivanje ne rješava pitanje liste čekanja, jer on maksimalno može da pregleda pacijenta mjesečno kad radi privatno. Osim toga, rečeno mu je da se bazira na pacijente koji nisu naši osiguranici baš zbog toga da se ne bi dešavalo da kaže: Sad nemaš pare, ne možeš, dođi popodne”, kaže Mijanović.

Međutim, naši sagovornici koji su bili pacijenti dr Radanovića za vrijeme njegovog privatnog angažmana u Bolnici, tada su bili zdravstveno osigurani. U razgovoru su nam rekli da javno ne žele da govore o tome, jer smatraju da

Vaso Mijanović,
Direktor Bolnice
Trebinje

je “dobro da postoji i takva mogućnost kada je život u pitanju”. Stoga Mijanović priznaje da je nemoguće kontrolisati ovakav vid poslovanja, te da sve funkcioniše na principu povjerenja.

“Kontrolišemo mu broj pacijenata. Na kraju mjeseca on donosi izvještaj o radu, o broju pacijenata i donese novac

U subspecialističkoj-kardiološkoj ambulanti Bolnice Trebinje, osim svog redovnog posla, dr Aleksandar Radanović svake srijede obavlja i privatnu praksu

na blagajnu. Na privatnim pregledima Bolnica inkasira u prosjeku 300 KM mjesečno, a Radanović 600 KM. On ima obavezu da svako jutro uradi osam pacijenata za pola radnog vremena koje obavi u ambulanti, a jednom nedjeljno u trajanju od tri sata radi privatne pacijente, u prosjeku šest njih. Dobar dio njih

su pacijenti koji nisu osigurani preko našeg fonda”, kaže Mijanović.

On dodaje da je razmišljao o tome da Radanoviću zabrani privatni rad u Bolnici kada je u ovu ustanovu došao dr Srđan Lozo, ali da ipak odustao zbog toga što “nije htio da on bude taj koji će mu uskratiti ovo pravo”.

ZAČARANI KRUG

Kada sumira sve navedeno, Mijanović otvoreno kaže da mjesta za zloupotrebe i te kako ima. Problem je, kaže, u sistemu. No, problem je i u tome što se i sam plaši posljedica koje mogu nastati ako prvi preduzme potrebne mjere.

“Ja sam za to da se sistem riješi. Poslodavac nije taj koji treba da provjerava ko radi na crno. Da dobijemo informaciju i da prijavimo poreskoj i pokrenemo disciplinski postupak, ako je u pitanju ljekar koji je usko specijalizovan ili ima subspecializaciju, pitanje je kako se postaviti prema njemu? Ako ga kažnjavaš, može da dođe do opstrukcije radnog procesa, a sa druge strane, ako ga ne kazniš, pustio si ga da radi kako hoće i urušava sistem”, navodi Mijanović.

Kada bi postojao sistem plaćanja prema procentu i učinku, smatra Mijanović, svaki ljekar bi se borio za svakog pacijenta i za da poboljšanje svoje usluge, jer bi mu od toga zavisilo primanje.

Sve rečeno djelimično daje odgovor na pitanje zbog čega začarani krug koji čine pacijenti, zajedno sa ljekarima u privatnoj i javnoj praksi, te nadležnim institucijama, godinama nesmetano funkcioniše.

Ipak, najviše odgovornosti u cijeloj priči svakako nose građani koji uplašeno čute, potpuno nesvjesni da su oni ti zbog kojih zdravstveni sistem postoji i da on mora biti uređen prema njihovim potrebama. O njihovom ćutanju i prihvatanju nametnutih pravila, kao i o nepoznavanju sopstvenih prava, najbolje svjedoči podatak da Antikorupcioni tim za pet godina koliko djeluje u Bolnici Trebinje nije primio nijednu prijavu.

U međuvremenu, podaci republičkog zavoda za statistiku RS govore da stopa smrtnosti u Istočnoj Hercegovini u posljednjih dvije godine bilježi rast. Možda je to najbolja opomena koliko je važno o ovim problemima govoriti javno. ■

Kako smo sistematski uništeni podmazivanjem i čašćavanjem

KORUPCIJA U BH. ZDRAVSTVU NIJE NIKAKVA TAJNA. PRISUTNA JE U SVIM SEGMENTIMA - ZAPOŠLJAVANJU, JAVNIM NABAVKAMA, UZIMANJU NOVCA OD PACIJENATA, ODLASKU U INVALIDSKU PENZIJU... RIJEČ JE O SISTEMSKOJ KORUPCIJI, KOJU NAŽALOST SVI TOLERIŠU, PA JE BROJ PRIJAVA, A POSEBNO BROJ PRAVOSNAŽNO OSUĐENIH ZA KORUPCIJU ZANEMARLJIV

AUTOR: TATJANA ČALIĆ, 6YKA.COM / FOTOGRAFIJE: 6YKA.COM

OBJAVLJENO: 13.10.2016.

<http://www.6yka.com/novost/115100/korupcija-u-bh-zdravstvu-ili-kako-smo-sistematski-unisteni-podmazivanjem-i-cascavanjem>

ANICA RAMIĆ, DIPLOMIRANI menadžer u zdravstvu, jedna je od rijetkih osoba u našoj zemlji koja je odlučila progovoriti o problemu korupcije u zdravstvu, nakon što je na svom radnom mjestu u Domu zdravlja u Trebinju otkrila niz koruptivnih radnji.

Nakon toga su njen bivši direktor, te bivši gradonačelnik Trebinja, sudije, tužioc i kolege uradili sve da je degradiraju i uklone s pozicije načelnice Centra za mentalno zdravlje.

Osnovala je Udruženje "Stop mobbing" i podnijela krivičnu prijavu CJB zbog nestanka ili otuđenja kompleta

dobili nakon našeg insistiranja", rekla nam je Ramić i dodala da su građani ti koji treba da shvate da za svoje dobro i dobro budućih generacija treba da, bez straha, prijave koruptivne aktivnosti i urade sve da bi spriječili korupciju.

U BIH SE NAJČEŠĆE PRIČA O "MALOM" KORUPCIJI

I tako se, kako to obično biva kod nas, krupne afere brzo zataškaju, a korupcija u zdravstvu se počne svoditi na davanje novca doktorima ili medicinskoj sestri i to za uslugu koju zaposleni plaćaju kroz zdravstveno osiguranje.

vrgnuti nekim pregledima. Iznos od 300 KM, koliko građani označavaju kao najnižu "tarifu" datu ljekaru, već dugo se u BiH naziva "malom" korupcijom.

Ni na porođaj se odavno ne ide bez para. Trend "čašćavanja" ginekologa i babica toliko se ukorijenio, da ga više niko i ne doživljava kao mito.

I Dubravka Vujnović Božić iz Udruženja DRIP -Djeca, roditelji i porodilje – kaže da se o "čašćavanju" medicinskih radnika često može čuti, ali da o tome niko ne želi javno pričati.

"Po pitanju konkretno porodilja, davanje novca je postala toliko 'normalna' stvar da se to zove 'čašćavanje', a ne korupcija i mito. To je zaista nešto sa čim se teško uhvatiti u koštac jer se duboko

vjerujem da u Kliničkom centru RS postoji ijedan ljekar koji bi pustio ženu porodilju da se pati ili da dođe do nekih komplikacija zato što neko nije dao pare. Odbijam u to da vjerujem", rekla je Vujnović Božić.

NAJOPASNIJU KORUPCIJU GRAĐANI NE VIDE

Ivana Korajlić iz Transparency International BiH kaže da je zdravstvo i dovedeno u ovakvu situaciju – da se kod ljekara ide sa pretpostavkom da se zdravstvenom radniku moraju dati novac ili poklon, čak i kada se to ne traži - zbog one najopasnije korupcije, koja je prisutna na najvišem nivou, koju građani ne mogu sami vidjeti. Riječ je, kaže, o zloupotrebi javnih sredstava, nezakonitim i sumnjivim javnim nabavkama u zdravstvu, i svakako politizacija zdravstva koja dovodi do postavljanja neadekvatnih kadrova, koji neodgovorno rukovode ustanovama i sredstvima koja bi trebala biti uložena za što bolju njegu pacijenata.

Da je korupcija i te kako prisutna i to na višim nivoima, odnosno u ministarstvima i na mjestima odlučivanja, smatra i Miodrag Femić, predsjednik Strukovnog sindikata doktora medicine RS. S druge strane, uvjeren je da korupcija među medicinskim radnicima nije prisutna u tolikoj mjeri koliko se o tome priča, o čemu svjedoči i broj procesuiranih slučajeva.

"Korupcije svugdje ima, pa tako i u zdravstvu. Ipak, da li neko razmišlja o tome kako je čovjeku koji godinama savjesno radi svoj posao, kada ujutro osvane u novinama kao neko ko je ukaljao liječničku profesiju. Jer bilo je prijava protiv doktora, čak i jedan znat-

Iznos od 300 KM već dugo se u BiH naziva "malom" korupcijom

šest stomatoloških ordinacija i dvije zubne tehnike u vrijednosti od oko 450.000 maraka.

Potom je smijenjen direktor Doma zdravlja Dragan Kovač, ali i nakon četiri godine ovaj predmet je još uvijek na sudu.

"Ovo djelo je svrstano u organizovani kriminal i pokrenuta je zvanična istraga od strane nadležnih organa. CJB je istražio naše navode i svoj izvještaj dostavio tužilaštvu u Trebinju na nadležno rješavanje. Nažalost, odgovorne osobe nisu procesuirane jer, po izjavi tužioca u Trebinju, nema elemenata da je bilo koje lice počinilo krivično djelo. U ovom slučaju je evidentna sprega vlasti i tužilaštva, što smo mi i javno objavili. Udruženje priprema novu prijavu glavnom tužiocu RS sa svim dokazima i nalazom sudskog vještaka koji smo

Anica Ramić

Prema svim do sada rađenim istraživanjima, građani se upravo na ovaj oblik korupcije najčešće žale, pa tako često plaćaju operacije, a nerijetko moraju da "podmažu" i kako bi na vrijeme bili pod-

ukorijenilo u svijest ljudi. O tome se više treba pričati u javnosti, treba edukovati građane, jer smo u velikoj mjeri i mi kao korisnici zdravstvenih usluga doprinijeli ovakvoj situaciji. Lično ne

niji broj, ali ako disciplinska komisija ili sud kažu da nema osnova za proces ili ako se tokom procesa dokaže da dotični nije kriv, onda on nije kriv. Korupcija je u višim strukturama u ministarstvima, na pozicijama na kojima se odlučuje i tim se istražni organi trebaju baviti, a ne pričama rekla-kazala. I na kraju krajeva, mi smo i sami za to da se stane u kraj svakom obliku korupcije, jer želimo čiste redove i samo one ljekare koji časno obavljaju svoju dužnost”, naglasio je Femić.

Iako se oblast zdravstva, prema indeksu percepcije korupcije, nalazi u vrhu u Bosni i Hercegovini, rijetki su slučajevi da je neko za ova djela krivično odgovarao.

“Bilo je prijava protiv doktora, čak i jedan znatniji broj, ali ako disciplinska komisija ili sud kažu da nema osnova za proces ili ako se tokom procesa dokaže da dotični nije kriv, onda on nije kriv

Miodrag Femić, predsjednik Strukovnog sindikata doktora medicine RS

Koordinator mreže ICVA-e Milan Mirić smatra da situacija neće biti bolja sve dok ne budu postojale jasne procedure i dok ne budu osigurana puna transparentnost rada zdravstvenih radnika i institucija.

“Trenutno u BiH ne postoji jasna procedura ako se želi prijaviti korupcija. Postoje knjige, sandučići, telefoni, ali nema obrasca koji se može popuniti i na osnovu koga ćete nakon 10 dana dobiti povratnu informaciju, odnosno šta je poduzeto na osnovu prijave. Ljudi koji bi i željeli prijaviti korupciju, zbog haotičnog stanja i nepostojanja jasne procedure, odustaju prije nego što i pokušaju, jer smatraju da je svaki pokušaj prijave unaprijed osuđen na propast, jer nikada ni ne stigne na pravu adresu”, ističe Mirić.

PROCESI KOJI SU DOBILI SUDSKI EPILOG

Da se rijetko prijavljuju koruptivne radnje možda najbolje ilustruje podatak da su od 2012. godine do danas samo tri doktora u našoj zemlji pravosnažno osuđena za korupciju.

Ginekolog Zoran Petrović jedan je od njih. Optužnica protiv Petrovića je

podignuta u aprilu mjesecu 2012. godine zbog osnovane sumnje da je u više navrata zahtijevao dar u novcu na ime ljekarske brige prema pacijentici E.Č. u vezi s njenim porođajem i postporođajnim oporavkom. Iste godine u septembru, nakon što je priznao krivicu, pravosnažno je osuđen na tri mjeseca zatvora. Međutim, nikada nije otišao u zatvor. Dan nakon presude, doktor Petrović je Sudu podnio molbu da zatvorsku kaznu zamijeni novčanom. Doktor je platio 4.500 eura u zamjenu za tromjesečni boravak u zatvoru. I to je bila njegova jedina kazna.

Almir Mirojević, zaposlenik Kliničkog centra Univerziteta u Sarajevu, osuđen je prvostepenom presudom na

Duško Račić, bivši direktor banjalučkog Kliničkog centra

tri godine zatvora zbog korupcije u zapošljavanju. Sudski proces, a potom i presuda, uslijedili su nakon što je H.I. prijavila i svjedočila da je Mirojeviću dala novac kako bi zaposlio njenog sina.

Inače, svjedokinja kojoj je Tužilaštvo dalo imunitet dobila je priliku govoriti o davanju mita za zapošljavanje koje je, kako je ustvrdila, postalo pravilo u ovoj ustanovi. Ona sama se zaposlila u Kliničkom centru 2003. godine kada je, kako je rekla tokom svjedočenja pod punom krivičnom odgovornošću, dala 1.000 maraka kako bi dobila posao čistačice.

Ona je također izjavila i kako je za ugovor na neodređeno 2006. godine dala 5.000 maraka tadašnjem direktoru Centra.

Bivši direktor banjalučkog Kliničkog centra Duško Račić treći je doktor koji je osuđen za primanje mita i falsifikovanja isprava.

Priznanjem da je primao mito i falsifikovao službene isprave pri dodjeli invalidskih penzija, Račić se izborio za šest mjeseci zatvora i 5.000 maraka novčane kazne. Prema važećem zakonu, kazne do šest mjeseci zatvora mogu se kupiti, pa će Račić, ako plati 18.000 maraka, izbjeći robiju. ■

Istraživanje: Djeci političara fotelje, ostalima ulica

BOJAN ĐOKIĆ, SIN MINISTRA INDUSTRIJE, ENERGETIKE I RUDARSTVA RS I PREDsjedNIKA SOCIJALISTIČKE PARTIJE PETRA ĐOKIĆA, IMENOVAN JE ZA DIREKTORA RADNE JEDINICE “POŠTA SRPSKE” U BRČKO DISTRIKTU, SAZNAJE POSLOVNI PORTAL CAPITAL.BA

AUTOR: MARINA ČIGOJA, CAPITAL.BA

FOTOGRAFIJE: CAPITAL.BA

OBJAVLJENO: 05. 10. 2016.

<http://www.capital.ba/istrazivanje-djeci-politicara-fotelje-ostalima-ulica/>

BOJAN ĐOKIĆ JE SAMO POSLEDNJI u nizu primjera zapošljavanja djece političara i funkcionera u javnom sektoru Republike Srpske koja grca pod teretom plaćanja iz budžeta oko 80 hiljada radnika ili jedne trećine svih zaposlenih u RS.

BOJAN NIJE NI RADIO U “POŠTI”

Direktorica “Pošta” Jasminka Krivokuća potvrdila je da je Đokić imenovan na tu funkciju. Ona je pojasnila da rukovodioca radnih jedinica ne imenuje uprava, već Nadzorni odbor preduzeća. NO je, kako je rekla, smijenio prethodnog direktora 15. jula i na njegovo mjesto imenovao Đokića.

“On je imenovan u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima i Zakonom

o privrednim društvima bez konkursa koji po tim zakonima nije obavezan”, rekla je Krivokuća i pojasnila da se direktori RJ imenuju na neograničen period, odnosno njihov mandat nije vremenski uslovljeven.

Đokić do sada nije radio u “Poštama Srpske”, a na ovu poziciju je došao nakon što je NO donio odluku da smjeni prethodnog direktora zbog “bolje organizacije procesa rada”.

Krivokuća se pravda da Đokić nije jedini imenovan i da su u julu zamijenjeni i direktori u radnim jedinicama “Pošta” u Prijedoru, Trebinju, Poštansko-saobraćajnom centru u Banjaluci, te Sokocu.

Međutim, Đokićevo zapošljavanje u javnom preduzeću nije usamljen slučaj u RS. ➔

➔ Prije Đokića, svoju djecu u udobne fotelje u javnim preduzećima i institucijama “smjestili” su i mnogi drugi predstavnici vlasti RS, a portal CAPITAL objavljuje najzvučnije primjere nepotizma.

Veliko negodovanje javnosti nedavno je izazvalo zapošljavanje snahe predsjednika Narodne skupštine RS Nedeljka Čubrilovića.

Čubrilovićeva snaha, Olja Čubrilović, primljena je na mjesto pedagoga u osnovnoj školi “Aleksa Šantić” u Banjaluci, iako je bila među kandidatima sa najgorim prosjekom ocjena, ali je dobila najviše bodova za intervju i test i tako ostavila iza sebe kandidate sa daleko većim prosjekom.

NEPOTIZAM BEZ OPRAVDANJA

Zbog sumnji u brojne neregularnosti tokom procesa selekcije kandidata reagovala je drugoplasirana kandidatkinja Zorica Sejmanović, koja je napisala otvoreno pismo u kojem je upozorila da nije prošla jer nije imala “zvučno prezime”. Ona je na konkursu imala najbolji prosjek ocjena sa fakulteta (9,57).

Međutim, bura je trajala svega nekoliko dana, nadležne institucije su utvrdile da nije bilo nezakonitosti prilikom izbora Čubrilovićeve koja je danas i zvanično zaposlena kao pedagog u OŠ “Aleksa Šantić”.

Pored Đokića i Čubrilovića za zapošljavanje djece i ostale rodbine pobrinuli su se i drugi vodeći političari.

Kćerka predsjednika RS Gorica Do-

Đokić, Čubrilović, Dodik, Cvijanović, Špirić, Tegeltija, svoje najbliže su zaposlili u javne ustanove

strom Goricom 2014. godine osnovao preduzeće “Global Liberty” za trgovinu na veliko drvetom, građevinskim materijalom, sanitarnom opremom, te za uvoz i izvoz.

Gorica je ove godine sa kumom Ninom Škrbić, kćerkom bivšeg ministra zdravlja RS Ranka Škrbića, otvorila apoteku “Green Line”, ali su je nakon samo nekoliko mjeseci prodali “Mojoj apoteci”.

Sopstveni biznis je pokrenuo i Filip Cvijanović, premijerkin sin, i sa Milošem Krčmarom ove godine osnovao firmu “PILON”.

dra u Ambasadu BiH u Srbiji, a poslanik u Parlamentu BiH Dušanka Majkić sina u Poresku upravu RS.

Nedavno uhapšena, a trenutno u kućnom pritvoru, Snežana Vujnić zaposlila je sina Marka u Investiciono-razvojnoj banci Republike Srpske u kojoj je ona generalni direktor.

TI BiH: NAJVEĆI DIO PRIJAVLJENIH NEPRAVILNOSTI PRI ZAPOSŁJAVANJU U JAVNOJ UPRAVI

U Transparency International kažu da je “Elektroprenos” veoma zanimljiv, jer su u njemu zaposleni najuži članovi porodice samog vrha SNSD-a (Cvijanović, Tegeltija, Radojičić), ali navode da je primjera mnogo i po ministarstvima, drugim javnim preduzećima i institucijama širom BiH.

“Porodice većine funkcionera su zaposlene u javnim institucijama ili su vlasnici firmi koje sklapaju ugovore sa institucijama. Naravno, ne može se zabraniti nečije zapošljavanje samo zato što je nečiji rod, jer bi to bila diskrimi-

nacija, ali je problem u nedovoljno definisanim procedurama zapošljavanja, gdje se na konkursima ostavlja mogućnost da ne bude zaposlen najbolji kandidat i ovo se obilato koristi. Tako imate ogroman broj slučajeva ‘namještenog’ zapošljavanja, koja su u potpunosti provedena po procedurama. Uz to imate veoma slabe propise koji regulišu sukob interesa, pa samim tim zvaničnici koji zapošljavaju svoju familiju nisu čak ni u sukobu interesa”, kaže nam Ivana Korajlić iz TI BiH.

Ona ističe da sada nije dovoljno imati bilo kakvu vezu za zaposlenje, već ona zbog sve manjeg broja mogućnosti, a sve većeg broja onih koji traže zaposlenje, mora doći sa samog vrha.

“Zbog toga su građani, posebno mladi, obrazovani kadrovi, potpuno ogorčeni – ili odlaze van države u potrazi za poslom ili se priključuju političkim strankama u nadi da će tako lakše doći do posla. Osnovna poruka je da kvalifikacije, sposobnost i obrazovanje nisu bitni”, naglasila je Korajlićeva.

TI BiH je ove godine postupao u više od 150 slučajeva koje su prijavili građani ili ih je pokrenuo sam Transparency.

“Prijava je bilo više od 500, ali veliki dio njih se nije odnosio na domen rada TI BiH, već se u tom slučaju građanima davao pravni savjet kome da se obrate među nadležnim institucijama. Najveći dio prijava se odnosi upravo na nepravilnosti pri zapošljavanju u javnoj upravi, kao i u sektoru obrazovanja i zdravstva”, kazala je Korajlićeva.

TREĆINA RADNIKA U RS ZAPOSLENA U JAVNOM SEKTORU

Prema posljednjim podacima Zavoda za statistiku Republike Srpske na kraju marta ove godine u državnom sektoru radilo je 74.966 radnika, u privatnom je bilo 136.662 radnika, a u mješovitom 37.571 radnik. U zadružnom sektoru je radilo svega 411 radnika.

Iako se godinama govori o višku radnika u javnom sektoru do danas nikakve akcije vlasti nije bilo na tom polju, zapošljavanje, uglavnom “preko veze” i dalje se nastavlja, a izdvajanja za plate u budžetu iz godine u godinu se povećavaju.

Poznato je, međutim, da su plate u javnom sektoru daleko veće nego u privatnom i da na konkursima za posao u tom sektoru uglavnom prolaze podobni, a ne sposobni.

Konkursi se veoma često i raspisuju kada se već zna kome je to radno mjesto namijenjeno, stranačke knjižice su gotovo nezaobilazan dokaz da ste “sposobni”.

Programski direktor i jedan od osnivača Centra za istraživanje i studije GEA Ognjen Đukić kaže za CAPITAL da su oni posljednju detaljniju kalkulaciju po ovom pitanju radili prije četiri godine, ali da ni danas situacija vjerovatno nije drugačija. Tada je oko 60.000 zaposlenih ili 25 odsto od ukupnog broja radnika u RS radilo u vladinim organima i institucijama.

Predsjednikov sin Igor Dodik nije zaposlen u državnim institucijama, ali se mnogo prašine podiglo kada je Igoru, odnosno njegovoj firmi “Fruit eco”, Investiciono-razvojna banka RS odobrila kredit od tri miliona KM, dok je premijer RS bio Milorad Dodik, koji je po zakonu istovremeno bio i predsjednik velikog kreditnog odbora IRB-a

dik 2011. godine zaposlena je u kabinetu Ministarstva za ekonomske odnose i regionalnu saradnju RS.

Predsjednikov sin Igor Dodik nije zaposlen u državnim institucijama, ali se mnogo prašine podiglo kada je Igoru, odnosno njegovoj firmi “Fruit eco”, Investiciono-razvojna banka RS odobrila kredit od tri miliona KM, dok je premijer RS bio Milorad Dodik, koji je po zakonu istovremeno bio i predsjednik velikog kreditnog odbora IRB-a.

U ovom preduzeću od prošle godine radi i Sanja Radojičić, supruga bivšeg predsjednika Narodne skupštine RS i novoizabranog gradonačelnika Banjaluke Igora Radojičića. Ona je iz Ministarstva finansija prešla u “Elektroprenos”.

Plate u javnom sektoru očito nisu toliko velike kako se smatra u javnosti, jer djeca predsjednika, premijera i ministara RS imaju i spostvene firme.

Osim firme “Fruit eso” Igor je sa se-

Veoma aktivni po pitanju zapošljavanja svoje djece bili su i drugi visoki funkcioneri RS.

Bivši ministar finansija i trezora BiH Nikola Špirić zaposlio je sina Aleksan-

Ognjen Đukić: Javni sektor postao država u državi

Đukić naglašava da se obično zanemaruje da poreski obveznici RS plaćaju i troškove zaposlenih u BiH institucijama.

“S obzirom na to da RS snosi približno jednu trećinu troškova BiH institucija, neophodno je ovoj cifri dodati i trećinu zaposlenih u BiH institucijama, a to je oko 8.000 zaposlenih. Time dolazimo do zaključka da RS ima 28,5 odsto zaposlenih u Vladi i vladinim institucijama”, rekao je on.

Dodaje da u poređenju sa 32 druge zemlje samo Srbija, Norveška i Danska imaju veći procenat zaposlenih u vladinom sektoru nego RS. On kaže da je Srbija donijela Zakon o određivanju maksimalnog broja zaposlenih u republičkoj administraciji, tako da je danas situacija u Srbiji sigurno drugačija, dok je visoko učešće javnog sektora u nordijskim zemljama povezano sa tradicijom efikasnog rada javnog sektora kod njih.

Istakao je da u ove podatke nisu uključeni zaposleni u javnim preduzećima u RS koja imaju višak zaposlenih.

PROSJEČNA PLATA U JAVNOM SEKTORU ZA 40 Odsto VEĆA NEGO PROSJEČNA PLATA U BiH

Kao veliki problem sagovornici CAPITAL-a ističu i to što su plate u javnom sektoru mnogo veće nego u privatnom. Prema podacima MMF-a prosječna plata u javnom sektoru BiH je viša za preko 40 odsto u odnosu na prosječnu platu u BiH, dakle platu koja uključuje i javni i privatni sektor.

Đukić kaže da je ovo daleko više nego u drugim zemljama iz okruženja. Kao primjer navodi da je prosječna plata u javnom sektoru Makedonije ispod prosječne plate u zemlji.

“Ako u BiH poredimo prosječne plate između javnog i privatnog sektora, onda je razlika još veća. Prema našim ranijim kalkulacijama ova razlika je iznosila čak 64 odsto, te se može reći da je kroz ovakvo stanje javni sektor postao “država u državi“. Zbog toga je javni sektor kao poslodavac postao i nefer konkurencija privatnom. Tolika atraktivnost zaposlenja u javnom sektoru je dovela do suzbijanja preduzetničke inicijative, posebno kod mladih, koji često navode zaposlenje u javnom sektoru kao prvu opciju u poslovnoj karijeri“, ističe Đukić.

Naglašava da bi novi sistem utvrđivanja plata trebao biti baziran na principu da svako radno mjesto u javnom sektoru bude plaćeno maksimalno onoliko koliko je plaćeno uporedivo radno mjesto u privatnom sektoru.

“Zašto bi jedan računovođa u Vladi bio više plaćen nego računovođa u privatnom preduzeću? Potrebno je plate u javnom sektoru vezati za plate u privatnom sektoru, a onda podržati socijalno pregovaranje u privatnom sektoru. Od toga bi imali koristi i radnici i poslodav-

ci u privatnom sektoru“, rekao je Đukić.

Dodao je da je višku zaposlenih u javnoj upravi kumovala i neprirodna atraktivnost zaposlenja u javnom sektoru zbog visokih plata u odnosu na privatni sektor.

Tačnih podataka o broju zaposlenih u kompletnoj javnoj upravi nema

“Kada bi se postotak zaposlenih u javnoj upravi, ne računajući one koji rade u BiH institucijama, sveo sa 25 odsto na 20 odsto to bi značilo 12.000 manje zaposlenih u javnoj upravi. Sa 20 odsto RS bi i dalje bila u samom vrhu što se tiče veličine javne uprave u poređenju sa evropskim zemljama“, rekao je Đukić.

NIKO NEMA PODATAKA O BROJU JAVNIH SLUŽBENIKA U RS

U Ministarstvu uprave i lokalne samouprave RS su na naša pitanja o broju radnika u javnoj upravi rekli da se obratimo Agenciji za državnu upravu RS, dok su u Agenciji rekli da te podatke nemaju. Agencija, kažu, raspolaže podacima o broju zaposlenih u državnoj upravi i te podatke su nam i dostavili.

“U organima državne uprave zaposleno je ukupno 5.506 državnih službenika i namještenika“, naveli su u odgovoru iz Agencije.

Primjetno je da se ovaj broj za pet godina povećao za 477 radnika.

U 2011. godini u RS je bilo 5.032 državna službenika i namještenika, a trenutno ih ima 5.506.

“Da bi se ustanovilo da li postoji višak državnih službenika potrebno je uraditi analizu na osnovu koje bi se moglo utvrditi da li postoji višak. Do tada su sve ocjene paušalne“, rekli su u Agenciji.

SKORO SVE LOKALNE ADMINISTRACIJE U RS IMAJU VIŠAK RADNIKA

U Ministarstvu uprave, ipak, imaju podatke o broju zaposlenih u administrativnim službama lokalnih zajednica. Prema njihovim podacima u administraciji 64 lokalne zajednice u Srpskoj radi ukupno 5.978 radnika.

Na 1.000 stanovnika trebalo bi da “dolaze” maksimalno tri radnika u lokalnoj administraciji. S obzirom na to da RS ima 1,2 miliona stanovnika očigledno je da njene opštine i gradovi imaju preko 2.000 radnika viška zaposlenih u administraciji.

Prema rezultatima popisa iz 2013. godine skoro sve opštine i gradovi u RS imaju više od tri radnika na 1.000 stanovnika.

Ministar uprave i lokalne samouprave RS Lejla Rešić rekla je za CAPITAL da je novim Zakonom o lokalnoj samoupravi predloženo da broj zaposlenih u

lokalnim administracijama bude ograničen na tri zaposlena na hiljadu stanovnika, dok je evropski standard jedan zaposleni na hiljadu stanovnika.

“Ostavili smo i prelazni rok za usaglašavanje svih odredaba od godinu dana od dana stupanja na snagu zakona, što znači da se ništa neće i ne može desiti preko noći, niti će iko preko noći ostati bez posla. Eventualni višak zaposlenih u jedinicama lokalne samouprave rješavaće se kroz odlazak radnika u penziju, na druga radna mjesta, te preraspodjele unutar opštinskih administracija“, rekla je Rešićeva.

Najviše zaposlenih na kraju prošle godine imala je Banjaluka i to 739, dok je u ovoj godini, kako tvrde, taj broj manji za četiri radnika.

“Podaci o broju zaposlenih u budžetskim korisnicima Grada Banjaluka ukazuju na značajne viškove radnika, kojima se plate isplaćuju iz gradskog budžeta. Kod velikog broja budžetskih korisnika ubjedljivo najveća potrošna stavka su izdaci za plate

Prema podacima koje su nam dostavili iz Gradske uprave u institucijama, javnim preduzećima i javnim ustanovama čiji je osnivač Grad Banjaluka na kraju jula bilo je zaposleno ukupno 1.313 radnika.

“Podatke o broju zaposlenih u budžetskim korisnicima Grada Banjaluka, koje smo prvi put tražili 2014. godine, dobili smo ove godine nakon obraćanja ombudsmanu. Ti podaci, nažalost, ukazuju na značajne viškove radnika (kojima se plate isplaćuju iz gradskog budžeta) u našoj lokalnoj zajednici. Kod velikog broja budžetskih korisnika ubjedljivo najveća potrošna stavka su izdaci za plate“, rekao je Đukić i kao primjer naveo Gradsku

razvojnu agenciju koja je za 2016. godinu predvidjela 715.000 KM ili 79 odsto svog ukupnog budžeta na lična primanja.

On kaže da se struktura budžeta Grada u zadnjih deset godina mijenjala tako da su se više novca izdvajalo za lična primanja, a sve manje za investicije.

“Izdvajanja za lična primanja su se povećala za 13 miliona KM, a investicije smanjile za 38,4 miliona KM“, rekao je Đukić.

JAVNA PREDUZEĆA

Posebna priča su javna preduzeća koja uglavnom negativno posluju, a radnike i obaveze gomilaju.

Portparol TI BiH Ivana Korajlić kaže da se javna preduzeća u BiH posmatraju kao najveći plijen političkih partija zbog čega one i nisu spremne unaprijediti propise koji regulišu poslovanje

tih preduzeća, jer bi time i sebi smanjile prostor za partijsko zapošljavanje i isisavanje resursa.

Samo četiri najveća javna preduzeća u RS – “Elektroprivreda RS”, “Željeznice RS”, “Šume RS” i “Pošte” na kraju prošle godine zapošljavala su oko 20.000 radnika.

“Elektroprivreda RS” je u prošloj godini imala više od 9.000 radnika, “Šume Srpske” su imale 4.534 radnika, “Željeznice RS” 3.253, a “Pošte Srpske” 2.269 radnika.

Ovaj broj u 2016. godini sigurno je i veći s obzirom na to da su ta preduzeća u većini slučajeva nastavila sa zapošljavanjem iako i bez toga imaju višak radnika. ■

Borba porodice Tičinović: Kako su opštinski službenici privatizirali arhitekturu u Livnu

BRAČNI PAR TIČINOVIĆ IZ LIVNA OVE JE GODINE "OBILJEŽIO" SEDAM GODINA PRAVNE BORBE SA NAČELNIKOM I OPŠTINSKIM SLUŽBENICIMA KOJI SU PREUZELI IZRADU VEĆINE ARHITEKTONSKIH PROJEKATA U TOM GRADU

AUTOR: SEMIR MUJKIĆ, ŽURNAL.INFO / FOTOGRAFIJE: ADI KEBO, ŽURNAL.INFO
OBJAVLJENO: 03.11.2016.

<http://www.zurnal.info/novost/20111/kako-su-opstinski-sluzbenici-privatizirali-arhitekturu-u-livnu>

DVIJE PRIVATNE FIRME u Livnu rade većinu arhitektonskih projekata u toj opštini a najčešći projektanti su uposlenici opštinske službe za graditeljstvo koji tokom slobodnog vremena projektuju kuće i zgrade a onda ih tokom radnog vremena u opštini odobrava njihova šefica. Osim mogućeg sukoba interesa službenika, upitan je i način na koji ih angažuju arhitektonske firme dok se u institucijama i firmama prepliću članovi porodica. Firme u kojima je jedan supružnik uposlenik opštine a drugi direktor privatne kompanije, radile su i projekte za opštinu.

Arhitektica Julijana Tičinović godinama upozorava na praksu javnih službenika zbog koje firma Ening, u kojoj radi sa suprugom, jedna od rijetkih u Livnu za koju nisu radili uposlenici opštine, trpi novčanu štetu.

"Nemamo pravo života i rada ovdje", kaže za Žurnal Julijana Tičinović, koja je sa suprugom u posljednjih deset godina podnijela nekoliko krivičnih prijava protiv uposlenika opštine jer "rade posao projektovanja, što uopće nije njihov posao".

Na praksu službenika da u isto vrijeme rade u Službi za graditeljstvo, prostorno uređenje i stambeno-komunalne poslove i privatnim arhitektonskim firmama čije projekte ta služba odobrava, Tičinović su počeli upozoravati načelnika Luku Čelana još 2009. godine.

Isprva su se načelniku obraćali usmeno, sve dok im nije postalo jasno da se praksa niti nakon njihovih upozorenja ne mijenja. Potom su, kaže Julijana, počeli pisati načelniku. Upozoravali su ga na rad opštinskih službenika posebno u dvije firme, eProjekt i Euroimage.

PORODIČNO-OPŠTINSKI POSAO

Direktorica firme Euroimage je Žana Rimac, supruga Igora Rimca, stručnog savjetnika za poslove prostornog

uređenja u Općini Livno. Igor Rimac i nekoliko drugih uposlenika Službe za graditeljstvo, prostorno uređenje i stambeno-komunalne poslove Opštine Livno privatno su radili arhitektonske projekte za Euroimage koji su potom odobravani u istoj službi u kojoj su oni zvanično zaposleni.

Načelnik Livna, Luka Čelan, u toj višegodišnjoj praksi ne vidi nikakav problem iako su ga na nju Tičinović upozorili još 2009. godine. Čelan nije odgovorio na naš zvaničan zahtjev za razgovor.

Kada u Livnu želite graditi porodičnu kuću ili poslovnu zgradu, kao i u svakom drugom gradu, imate slobodu da izaberete arhitektu koji ispunjava za-

konske uslove iz cijele države. Livnjaci su se najčešće odlučivali upravo za projektante koji rade u opštini. Njihovi projekti jeftiniji su od projekata arhitekata koji su vlasnici ili rade u privatnim arhitektonskim biroima, potvrdilo je više sagovornika Žurnala.

Sa projektom kojeg potpisuje uposlenik opštine, budući vlasnik kuće ili zgrade, odlazi u Službu za graditeljstvo, prostorno uređenje i stambeno-komunalne poslove opštine Livno po potrebne dozvole za gradnju. Sam projektant ili njegove radne kolege pregledaju dokumentaciju a nju je godinama potpisivala njihova šefica Gorana Marinčić. Na taj način je moguće da osoba koja je radila

projekat sama sebi ocjenjuje ispravnost projekta.

To je godinama slučaj građevinskog inspektora Hrvoslava Perkovića koji je izrađivao projekte za Euroimage i eProjekt pa je u nekoliko prilika sam kontrolisao vlastite projekte. Julijana Tičinović kaže kako je Perković trebao spriječiti tu praksu, a ne učestvovati u njoj.

"On treba paziti da se ovo ne događa a on je sačinio 14 projekata", kaže Julijana Tičinović.

Perković nije želio pričati za Žurnal.

Na ustaljenu višegodišnju praksu u Livnu moglo je reagovati, osim načelnika Čelana koji je to propustio, i kantonalno Ministarstvo graditeljstva, obnove, prostornog uređenja i zaštite okoliša. Umjesto reagovanja, uposlenik tog ministarstva, Marinko Mostarac, učestvovao je u njoj.

"Ja sam radio u jednoj određenoj količini dijelove projektne dokumentacije a taj moj posao koji je bio u ministarstvu gotovo da nema veze sa tim na šta se ona poziva", kaže za Žurnal Mostarac misleći u svojoj izjavi na Julijanu Tičinović: "Ne vidim šta je sporno osim da je ta osoba, barem meni, poprilično zagorčala život".

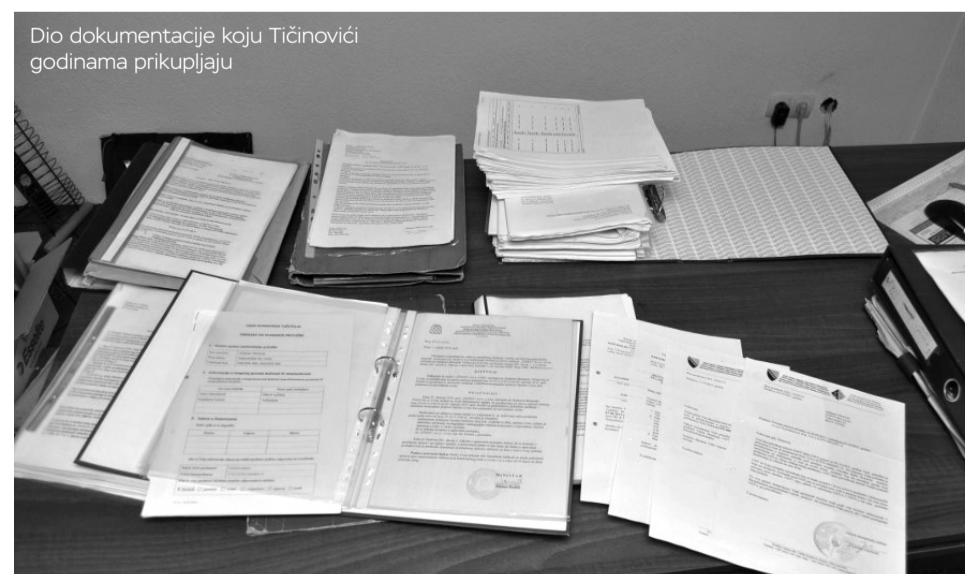
Sukoba interesa nije bilo, smatra Mostarac, posebno jer je imao usmeno odobrenje dugogodišnjeg ministra graditeljstva tog kantona, Hikmeta Hodžića, čiji je pomoćnik bio.

"To je stvar rukovoditelja i njegovog djelatnika, on ako smatra da nije u sukobu interesa on će to dozvoliti", kaže Mostarac.

On objašnjava da nikada nije radio projekte "tamo gdje je ministarstvo izdavalo dozvole niti mi je palo na pamet da radim a tamo gdje je općina sa kojom ja nemam ništa ne vidim zašto ne bih radio".

"Nemojte me pitati za druge", kaže Mostarac i dodaje da projekte

Još 2010. godine županijski inspektor za rad i radne odnose je donio rješenja za Euroimage i eProjekt da ne ispunjavaju zakonske uslove za bavljenje arhitektonskim projektima i da moraju imati najmanje jednog prijavljenog uposlenog odgovarajuće stručne kvalifikacije

Dio dokumentacije koju Tičinović godinama prikupljaju

ne bi radio da je zaposlen u opštini Livno: Da radim u opštini ne bih se sigurno potpisivao na te projekte u toj službi.

Bivši pomoćnik ministra objašnjava da je napustio ministarstvo nakon prijave porodice Tičinović.

“Čim je ona (Julijana Tičinović op.a.) počela na taj način govoriti, ja nisam nikome htio biti smetnja i napustio sam ministarstvo”, kaže Mostarac koji je kantonalno ministarstvo napustio 2012. godine.

Krivičnu prijavu koju su Tičinovići podnijeli protiv Marinka Mostarca odbačena je na sudu i on danas ovu porodicu optužuje da vodi “negativnu kampanju” protiv njega te da porodica Tičinović “skreće pozornost i traži posla na taj način”.

“Od kada je Julijana pokrenula tu kampanju ja sve manje i manje radim, zadnja tri mjeseca nisam uopšte imao posla. Kad ima posla radim, kad nema ne radim i to je to”, kaže Mostarac za Žurnal.

ZAKONSKI SASVIM MOGUĆE

Godinama su u Livnu najviše posla imale dvije firme u kojima su državni službenici najčešće radili, Euroimage i eProjekt.

Igor Rimac, uposlenik Službe za graditeljstvo, prostorno uređenje i stambeno-komunalne poslove opštine Livno supruga je Žane Rimac, direktorice Euroimagea.

Igor Rimac nije želio govoriti za Žurnal.

Direktorica eProjekta je Jana Vrdoljak, supruga Tomislava Vrdoljaka, direktora javnog preduzeća Komunalno Livno. Ona nije bila raspoložena za razgovor uz objašnjenje da smo “već razgovarali sa njenim suprugom koji je bolje upućen”.

Obje firme imale su veliki propust u svom poslovanju i nisu se mogle baviti izradom arhitektonskih projekata, smatra Julijana Tičinović, koja je na propuste upozoravala godinama. Jedan od propusta je taj što obje firme nisu imale zaposlenog arhitekta sa položenim stručnim ispitom, što je samo jedan od uslova za firmu da bi se mogla baviti arhitektonskim projektovanjem.

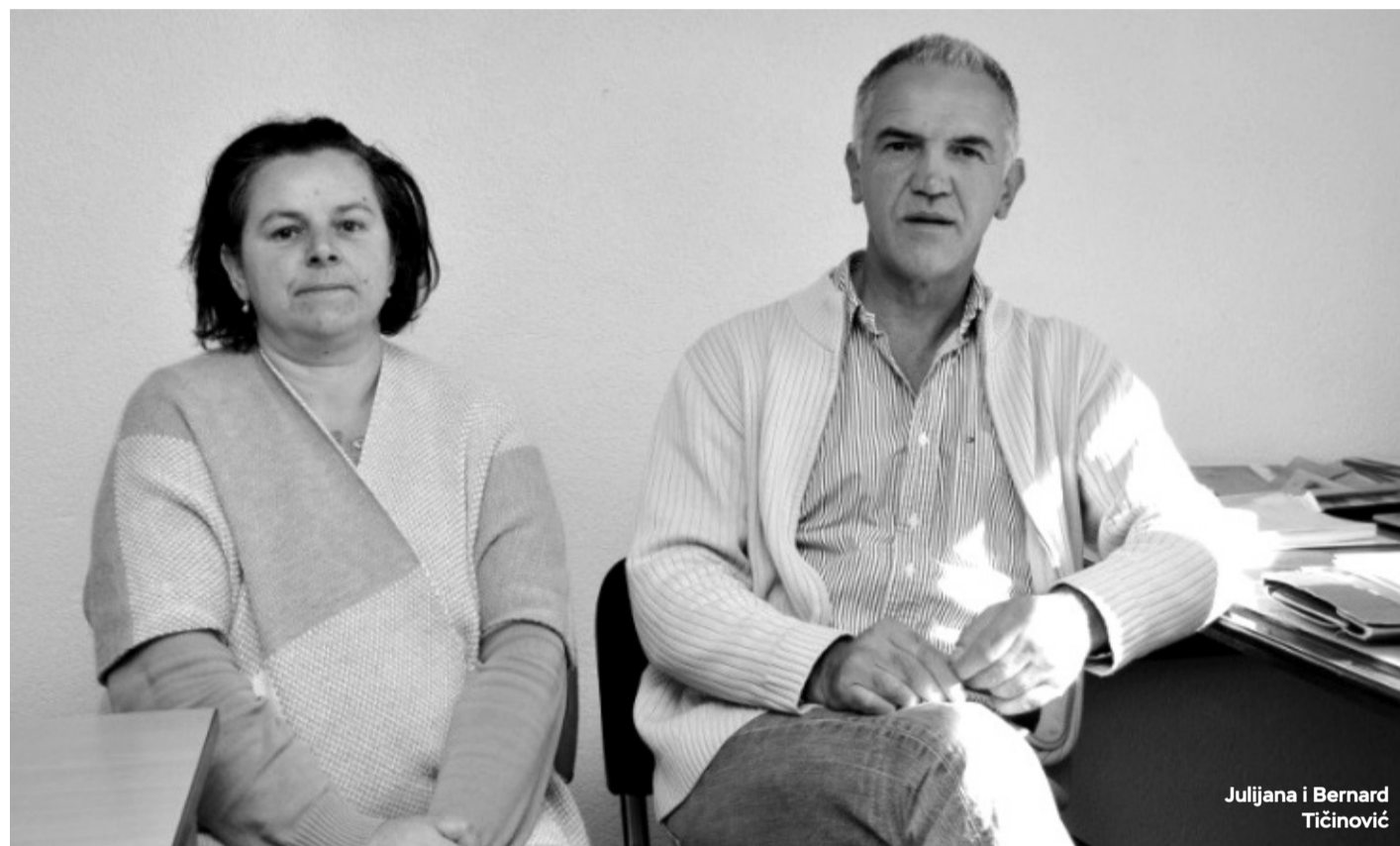
“Županijska inspekcija je bila prije pet godina i utvrdila da nemaju kvalifikovane radnike”, kaže Julijana.

Još 2010. godine županijski inspektor za rad i radne odnose je donio rješenja za Euroimage i eProjekt da ne ispunjavaju zakonske uslove za bavljenje arhitektonskim projektima i da moraju imati najmanje jednog prijavljenog uposlenog odgovarajuće stručne kvalifikacije.

Slična rješenja inspektorica Zora Perić donijela je i u januaru 2016. godine kada je zabranila firmama da angažuju državne službenika da rade projekte dok sa njima ne potpišu ugovore o radu. Inspektorica Perić je otkrila da eProjekt ni početkom 2016. godine nije imao zaposlenog diplomiranog inženjera arhitekture, što je jedan od uslova firmama za bavljenje arhitektonskim projektima.

Direktorica eProjekta Jana Vrdoljak

Dok su Tičinovići upozoravali a nadležni u svemu nisu vidjeli ništa neobično, na listi klijenata za koje su državni službenici bez odobrenja nadređenog i bez ugovora o radu sa firmama eProjekt i Euroimage izradili arhitektonske projekte našli su se i kantonalni sudije i tužioci

Julijana i Bernard Tičinović

problem je riješila potpisivanjem ugovora sa svojim suprugom Tomislavom Vrdoljakom, trenutnim direktorom javnog preduzeća Komunalno.

“Ja sam to riješio svojim zaposlenjem, tu sam postupio po rješenju inspekcije”, kaže Tomislav Vrdoljak koji je u eProjektu zaposlen na jedan sat dnevno u isto vrijeme dok je direktor Komunalnog.

Tomislav Vrdoljak ne vidi ništa sporno u svom dodatnom zaposlenju u eProjektu.

“To je sad po novom zakonu o radu sasvim moguće”, kaže za Žurnal Vrdoljak i dodaje da mu ugovor u Komunalnom to omogućava: “Moj ugovor o radu nije kolektivni, nego imam individualni ugovor sa Nadzornim odborom, tako da je moje radno vrijeme prema potrebi, ja moram biti 24 sata na raspolaganju za Komunalno, nemam tu nikakvih sukoba”.

Za razliku od inspekcija rada, Vrdoljak ne vidi problem niti u angažovanju državnih službenika u firmi eProjekt.

“Nije tu bilo nikakvih problema, jednostavno se sklopi ugovor o djelu i tu smo onda to mogli raditi”, objašnjava Vrdoljak za Žurnal i dodaje da su svi projektanti ranije bili angažovani kroz ugovor o djelu ali da se to danas ne radi jer po novom kantonalnom Zakonu o građenju “projektant mora otvoriti neku dopunsku djelatnost i onda se može baviti projektiranjem”: Neki projektanti su imali svoje firme pa je išla saradnja putem firme, firma sa firmom dakle, putem ugovora o suradnji ili izravno računom ili ugovorom za konkretan projekat.

Tomislav Vrdoljak kaže da eProjekt nikada nije angažovao službenike koji

potpisuju građevinske dozvole u opštini.

“Barem ja te osobe nisam angažirao”, kaže Vrdoljak i dodaje da kao direktor komunalnog nikada nije angažovao eProjekt da radi za ovo javno preduzeće.

Firma eProjekt, čiji je osnivač Tomislav Vrdoljak, nije radila projekte za gradsko komunalno preduzeće, čiji je Vrdoljak direktor, ali jeste firma Euroimage.

Komunalno je 2014. godine izabralo Euroimage za izradu projekta izvedenog stanja za poslovni objekat na Zelenoj tržnici u Livnu. Direktorica Euroimagea Žana Rimac imenovala je za projektanta svog supruga Igora Rimca, uposlenika Službe za graditeljstvo, prostorno uređenje i stambeno-komunalne poslove opštine Livno. Potom direktorica ove službe Gorana Marinčić odobrava projekat kojeg je izradio njen podređeni Igor Rimac.

Da pojednostavimo – Javno preduzeće Komunalno, čiji je osnivač i finansijer Općinsko vijeće Livno, budžetskim novcem finansira izradu projekta kojeg izrađuje Igor Rimac, uposlenik iste te opštine, za firmu Euroimage, čiji je vlasnik njegova supruga Žana Rimac a potom taj projekat odobrava opštinska služba u kojoj Igor Rimac radi.

U svemu opisanom Tomislav Vrdoljak ne vidi nikakav problem. Jedini problem su Julijana i Bernard Tičinović koji podnose krivične prijave.

“To su projektanti koji nemaju posla jer imaju previsoku cijenu projektiranja i onda godinama pokušavaju nas ostale projektante ocrniti i putem suda i policije, ali njihove sve optužbe su do sada bile odbačene”, kaže Vrdoljak.

Firma Euroimage je inspektorica rada poslušala 2012. godine, dvije godine nakon prvog rješenja inspekcije. Direktorica Euroimagea Žana Rimac zaposlila je u aprilu 2012. godine Zdenka Perkovića na jedan sat dnevno uz simboličnu platu, posebno za Perkovića koji je vlasnik građevinske kompanije Li-Grad.

“Mene je čovjek više angažirao u stručnom smislu”, kaže za Žurnal Perković i dodaje da je on građevinski inženjer, a ne arhitekt te da ga je u Euroimageu zaposlio Igor Rimac sa kojim ima kumske veze kako bi ova firma ispunjavala zakonske uslove: “Između ostalog o tome se i radi, mada je naš županijski zakon najgora moguća katastrofa koja postoji na svijetu, ja mislim da to ni u jednom kantonu ne postoji.

Perković u svom iskrenom razgovoru kaže da je “tužan zbog struke i budućih generacija” jer je “u Livnu sve živo improvizacija”, te da se toga kao Livnjak stidi.

“U nas ljudi da bi se mogli baviti projektiranjem, to jest izradom nečega, što ja ne nazivam projektom, skoro su doveli do toga da sa srednjom školom možete projektirati projekat”, objašnjava Perković i dodaje da bi se u zakonu možda i dopustilo projektovanje osobama sa srednjom školom da nije bilo njega: “Ja sam rekao da se u zakon mora staviti ono što svugdje ima, uslovi takvi i takvi, da školovanim i obrazovanim ljudima dopustite da rade svoj posao”.

Perković kao i Tičinovići smatra da državni službenici projekte naplaćuju manje od stvarne tržišne cijene.

“Kod nas vam je sve živo improvizacija, od toga da projekt košta 200 ➔

➔ maraka za obiteljsku kuću pa dalje i to što on naplati 200 maraka to i ne vrijedi ni 200 maraka, ne vrijedi nikoliko, to je kopija nečega”, kaže Perković za Žurnal i naglašava da se sa takvom praksom ne slaže: “Ja bih htio da niko ne uzima taj kruh, koga ima jako malo, drugom”.

Umjesto da se svako bavi svojim poslom, objašnjava Perković, u Livnu su državni službenici preuzeli posao privatnih firmi.

“Kod nas je bila praksa da ljudi koji su na izvoru informacija, koji rade u županijskoj vlasti, općinskoj, oni sve klijente za projektiranje skupe sebi”, kaže Perković i dodaje da će njegovo zaposlenje u Euroimageu uskoro prestati, ali da će se boriti protiv prakse u Livnu ako se nastavi baviti projektovanjem: “Htio sam reći da ako se ja nastavim baviti projektiranjem onda ću ja nastojati utuživati i ugaziti sve moguće firme koje su kvazi-firme, koje su kao i firma Euroimage o kojoj pričamo”.

Posla u Livnu nema dovoljno niti za, kako kaže Perković, dvije firme koje jedine ispunjavaju kriterije i imaju stalno zaposlene inžinjere, Li-Grad i Ening.

“U Livnu vam više niko ne živi, malo nas je ostalo, i ništa se ne radi”, kaže Perković i objašnjava da zbog toga svoju firmu mora “privoditi kraju”.

Firmu neće ugaziti ali će se prestati baviti građenjem jer je u “gradu demografska katastrofa”.

“Meni je u dva mjeseca deset ljudi otišlo, ne zbog toga što im je mala plata nego što ne vide svoju budućnost u ovom gradu”.

Račun porodične firme Tičinovića blokiran je jer iz protesta nisu plaćali poreske obaveze od 2009. do 2012. godine. Bernard Tičinović kaže da će dug uskoro platiti jer imaju mnogo veći iznos posla kojeg su uradili, a još uvijek nisu naplatili.

Nedavno im je sutkinja Valentina Brnić na kućnu adresu poslala rješenje o ovrsi jer već mjesecima ne plaćaju vodu. Bernard objašnjava da vodu nisu plaćali jer je na čelu Komunalnog Tomislav Vrdoljak, osnivač firme eProjekt. Posebno ih je razljutilo, kaže Bernard, to što su rješenje o ovrsi dobili od sutkinje Valentine Brnić koja je donijela presudu u korist državnih službenika opštine Livno.

Nakon niza krivičnih prijava i tužbi, Bernard kaže da on i njegova supruga neće odustati dok svoju borbu ne dovedu do kraja.

“Mi nećemo stati na ovome”, kaže Bernard.

NOVI ZAKON, STARA PRAKSA

Nekoliko službenika opštine Livno sa kojima smo razgovarali kažu da su prestali sa izradom arhitektonskih projekata nakon što je usvojen novi Zakon o gradnji.

Uposlenica Službe za graditeljstvo, prostorno uređenje i stambeno-komunalne poslove Ivanka Karaula kaže da je suviše razgovarati o učešću državnih službenika u pravljenju arhitektonskih projekata.

Livno: Državni službenici preuzeli posao privatnih firmi

“Ne znam u čemu je problem i šta je to uopće bitno”, kaže za Žurnal Karaula i objašnjava kako je njoj i njenim kolegama novim zakonom zabranjeno da izrađuju projekte: Ta gospođa (Julijana Tičinović op.a.) je na kraju u konačnici izgajala šta je htjela, zabrana je došla novim zakonom i sada niko ne radi te projekte i sada ona može raditi, pa nek radi.

Sa novim Zakonom o gradnji, koji se primjenjuje od početka septembra 2016. godine, državnim uposlenicima je učinjena nepravda, smatra Karaula.

“Zašto je samo jedna kategorija osuđena da se blati, jedan inženjer koji jako teško dođe do diplome za razliku što ekonomisti vode knjige, liječnici rade preglede, sve je to normalno samo nije normalno da inženjer radi svoj posao za šta se školovao”, kaže Karaula i objašnjava da su državni službenici i nezavidnoj poziciji: “Morate biti državni službenik na najgoroj poziciji, da imate mizernu plaću i da se mučite, školujete, radite, da svak’ kome se ne sviđate protiv vas podnosi kojekakve prijave i vi ste uvijek krivi što ste poštenu i što normalno radite”.

Sličnog je mišljenja i njen kolega Pero Bralo. On je uradio najmanje 26 projekata ali ih je, kaže Bralo, radio prijateljima i to besplatno.

“Ja sam sam za nekoliko prijatelja invalida to radio i ništa više”, objašnjava Bralo i tvrdi da im bivša šefica službe Gorana Marinčić, koja je na bolovanju i sa kojom nismo uspeli stupiti u kontakt, nije zabranila da rade projekte za privatne firme: “Nije nama niko bio zabranio, kasnije kad je zakon izašao mi smo prestali”.

Novi Zakon zaista zabranjuje državnim službenicima i namještenicima da projektuju, ali samo ukoliko “vode postupak ili sudjeluju u postupku izdavanja” građevinskih dozvola. Bernard Tičinović tvrdi da državnim službenicima nigdje u zakonu nije zabranjen rad. Objasnjava na koji način i dalje mogu raditi arhitektonske projekte.

“Kada jedan službenik izdaje dozvolu za građenje određenoj stranci ili slično, svi ostali mogu slobodno projektirati drugim strankama”, objašnjava Bernard Tičinović.

Ivanka Karaula i njene kolege imaju drugačije mišljenje.

“Ako ne radite na građevinskim dozvolama, ako ne vodite postupak za iz-

davanje građevinske dozvole, niste rukovodeći državni službenik, ne vidim razloga zašto ne bi neko poslije posla nešto radio za šta se školovao”, kaže Karaula.

NEDOSTACI U ZAKONU

Na molbu firme Ening Agencija za državnu službu Federacije je još 2010. godine pojasnila da “državni službenik ne smije obavljati dužnost, djelatnost ili biti na položaju koji dovodi do sukoba interesa s njegovim službenim dužnostima, a osobito ne smije obavljati dopunsku djelatnost za koju se plaća naknada”. U nastavku ove rečenice Agencija je otkrila da Zakon o državnoj službi ima nedostataka jer zabrana službenicima pada u vodu ukoliko im dopunski rad “odobri rukovoditelj organa državne službe”.

“Mišljenja smo da se u konkretnom slučaju može raditi o sukobu interesa, odnosno o nespojivosti sa dužnostima

Cijeli proces mogao se zaustaviti još 2010. godine kada je podnesena krivična prijava protiv Fikreta Sitnića, pomoćnika načelnika u Službi za gospodarstvo i inspeksijske poslove

državnog službenika koji kao privatna osoba sudjeluje u izradi projektne dokumentacije u svojstvu odgovorne osobe za čiju je ovjeru nadležan odjel graditeljstva u kome državni službenik obavlja poslove iz nadležnosti odjela, iako je na rukovoditelju organa državne službe da procijeni (...) da li obavljanje dodatne djelatnosti u vidu izrade projektne dokumentacije remeti obavljanje službenih poslova”, stav je Agencije za državnu službu.

Ovakvim pravilima ostavljeno je na volju načelniku Luki Čelanu ili šefici djelatnika odjela graditeljstva Gorani Marinčić da procijene jesu li njihovi uposlenici u sukobu interesa.

U svakom slučaju, državni službenici su morali imati pismeno odobrenje načelnika ili Gorane Marinčić za izradu projekata za privatne firme. Kantonalno tužiteljstvo Kantona 10 je u svojoj naredbi o obustavi istrage protiv Gorane Marinčić iz juna 2013. godine jasno navelo da državni uposlenici nisu imali pismeno odobrenje nadređenog. Tužilaštvo je od opštine Livno dobilo dopis u kojem

se potvrđuje da državni službenici nisu imali pismeno odobrenje za projektovanje u privatnim firmama.

Tužilaštvo u tome nije vidjelo krivično djelo. “Obavljanje aktivnosti koje su u suprotnosti sa interesima državne službe” povlači tek stegovnu odnosno disciplinsku odgovornost, zaključilo je Tužilaštvo u naredbi o obustavi istrage protiv Gorane Marinčić.

Vlasnik firme Li-Grad Zdenko Perković vjeruje da državni službenici “i dalje najviše rade” arhitektonske projekte u Livno.

“Neće vam se to u Livnu nikada dovesti u red, eto ja vam kažem, ja sam tužan zbog toga, tužan sam zbog struke, besmisleno je postalo”.

Bernard i Julijana Tičinović kažu da se cijeli proces mogao zaustaviti još 2010. godine kada su podnijeli krivičnu prijavu protiv Fikreta Sitnića, pomoćnika načelnika u Službi za gospodarstvo i inspeksijske poslove.

Sitnić je, objašnjava Bernard Tičinović, osoba koja je odobrila rad firmama Euroimage i eProjekt. Bernard objašnjava da je firmi Ening njega i njegove supruge Sitnić odobrio rad na osnovu jasnih kriterija Zakona o gospodarskim društvima dok je rad firmama Euroimage i eProjekt Sitnić odobrio na osnovu Zakona o obrtu, čiji su kriteriji nešto blaži.

Na taj način je, smatra Bernard, Sitnić oduzeo posao firmi Ening i dao ga firmama Euroimage i eProjekt. Zbog toga Bernard i Julijana na sudu traže nadoknadu štete koju su pretrpjeli.

“Da su zaustavili na Firketu Sitniću prije pet godina šteta bi bila nula”, kaže Bernard Tičinović.

Fikret Sitnić nije želio govoriti za Žurnal. Kratko je rekao da je sud donio svoje odluke u njegovu korist. Na pitanje da li može objasniti zašto je jednoj firmi odobrio rad po jednom, a druge dvije po drugom zakonu Sitnić je kratko rekao da “ne može” i spustio slušalicu.

Bernard i Julijana Tičinović su odlučili da, nakon brojnih neuspješnih pokušaja da putem opštine, tužilaštva, suda i policije zaustave ustaljenu praksu, javno govore o svojoj borbi. Bernard kaže da su i do sada dobijali “savjete” da prestanu sa žalbama i tužbama.

“Niko nam otvoreno ne prijete nego se prenose poruke”, kaže Bernard.

Dok su Tičinovići upozoravali a nadležni u svemu nisu vidjeli ništa neobično, na listi klijenata za koje su državni službenici bez odobrenja nadređenog i bez ugovora o radu sa firmama eProjekt i Euroimage izradili arhitektonske projekte našli su se i kantonalni sudije i tužioci. ■

Slučaj hidroelektrana: Hoće li HDZ uništiti i Bunu i Bunicu?

ZBOG NEČIJIH LIČNIH INTERESA SVAKA RIJEKA U BOSNI I HERCEGOVINI ĆE BITI IZBETONIRANA. IZ TOG RAZLOGA IZGRADNJA MINI HIDROELEKTRANA NA RIJECI BUNI NIJE SAMO PITANJE LOKALNOG KARAKTERA VEĆ ČITAVE DRŽAVE

AUTOR: PREDRAG BLAGOVČANIN, TAČNO.NET

OBJAVLJENO: 16.10.2016.

<http://www.tacno.net/mostar/slucaj-hidroelektrana-hoce-li-hdz-unistiti-i-bunu-i-bunicu/>

PREMA INFORMACIJAMA IZ MEDIJA u BiH se u narednom periodu planira izgradnja preko pet stotina mini hidroelektrana, dok u istom periodu razvijene države Evrope masovno odustaju od ovog načina proizvodnje električne energije.

Energetski potencijal, masovna zapošljavanja te milioni KM naplaćeni od prodaje subvencionirane električne energije, glavni su argumenti državnih institucija koje prilikom dodjele koncesija privatnim investitorima, ne vode računa o ekološkim aspektima niti zakonskim procedurama. Podsjećamo, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Hercegovčko-neretvanskog kantona u oktobru 2014. godine donijelo je odluku o davanju koncesije za korištenje voda Bune i Neretve za proizvodnju električne energije. Ovom odlukom predviđena je izgradnja dvije mini hidroelektrane Buna 1 i Buna 2.

VAN ZAKONSKIH PROCEDURA

Na lokalitetu Bunskih kanala početkom juna ove godine trebala je početi gradnja dvije minielektrane kapaciteta do pet megavata. Kompletan projekt vrijedan je od 10 do 15 miliona KM. Dodjela ove koncesije sporna je ne samo zbog činjenice da se lokalitet nalazi u dijelu toka Neretve koji je ranijom odlukom proglašen spomenikom prirode u ekološko-ribarskoj zoni, zaštićenim posebnim staništem, već i zbog podatka da je nadležno ministarstvo dodijelilo koncesiju bez suglasnosti lokalne zajednice i Gradskog Vijeća.

Načelnik Odjela za gospodarstvo, komunalne i inspeksijske poslove Omer Pajić naglasio je da se ova odluka nije mogla donijeti bez suglasnosti Gradskog Vijeća:

“Nakon što komisija za dodjelu koncesija pripremi materijale za Gradsko Vijeće, ovaj organ donosi odluku. Me-

đutim, oni su prilikom dodjele priložili dokument podrške koji je biznis centar dao za bilo koji projekt koji će povećati ekonomsku vrijednost grada.”

Na lokalitetu Bunskih kanala početkom juna ove godine trebala je početi gradnja dvije minielektrane kapaciteta do pet megavata. Kompletan projekt vrijedan je od 10 do 15 miliona KM

Jović Donko, ministar poljoprivrede šumarstva i vodoprivrede HNK nije želio komentirati činjenicu da je koncesija izdana van procedure, budući da Gradsko vijeće već godinama u Mostaru ne funkcioniše:

“Na desetine puta za medije smo obrazlagali dobivenu koncesiju za izgradnju MHE Buna 1 i Buna 2. Ništa novoga u odnosu na dosadašnje odgo-

vore nemam za reći, osim što je, kako sam već ranije rekao, za predmetnu koncesiju sukladno zakonu sprovedena procedura te dodjeljena koncesija.”

U ranijim istupima za medije Jović je izjavljivao da izgradnja ovih MH ne

može izazvati nikakav uticaj na izazivanje poplava, a prema njegovim riječima to je potvrdila i Studija velikih voda rijeke Bune i Bunice koju je za potrebe ministarstva uradio Građevinski fakultet u Mostaru:

“Tvrdnje da ove male protočne hidroelektrane izazivaju određena plavljenja na području Bune i Bunice su stručno neutemeljena, neistinita i zlonamjerno plasirana u javnost od strane jednog broja tzv. ekoloških udruga. Ono što izaziva štetan utjecaj na ‘poplave’ jeste most preko rijeke Neretve koji je izgrađen tijekom rata. Isti bi trebalo rekonstruirati u smislu njegovog podizanja kako ne bi više u periodu jesen-zima podizao velike vode rijeke Neretve te time izazivao poplave. Ovaj problem je jako dobro poznat mještanima ➔

Jović Donko: Tvrdnje da hidroelektrane izazivaju plavljenja su neistinita

Oliver Arapović: Nisu uvažene primjedbe ekoloških udruženja

➔ Bune, međutim niti nakon više od dvadeset godina od njegove izgradnje mještani Bune i grada Mostara nisu pokrenuli nikakve aktivnosti u cilju rješavanja ovog pitanja.”

Oliver Arapović predsjednik udruge Majski cvijet i koordinator 29 udruženja za zaštitu Bune, Bunice i Neretve ističe da su udruge i lokalno stanovništvo u više navrata negodovala zbog dodjele koncesije:

“Uradili su javnu tribinu 9.7.2015. godine na kojoj je lokalno stanovništvo jasno reklo da ne želi takvu infrastrukturu na lokalitetu Bune i Neretve. Uposlenici Federalnog ministarstva okoliša i turizma koji su i vodili javnu raspravu, su uzeli potpise i email adrese prisutnih, s obećanjem da će im zapisnik biti dostavljen. Međutim, to se nikada nije dogodilo.”

Arapović napominje da Federalno ministarstvo okoliša i turizma na čelu sa ministricom Editom Đapo, prilikom izdavanja okolišne dozvole za izgradnju MHE Buna 1 i Buna 2 nije uvažilo primjedbe ekoloških udruženja:

“Nisu uvažili nikakve komentare koje je udruge Majski cvijet poslala. Sa ministrom poljoprivrede HNŽ-a Jović Donkom, Mirjanom Kovač iz Ministarstva okoliša i turizma te predstavnicima investitora ‘Hercegovina građevinsko-zanatstvo’ 16.10.2015. godine imali smo sastanak na kojem smo jasno rekli da mi na ovom lokalitetu ne želimo nikakvu gradnju. Međutim, u Ministarstvo okoliša otišao je drugi zapisnik sa zaključcima koji odgovaraju investitoru.”

DVA ZAPISNIKA SA ISTOG SASTANKA

Sa sastanka održanog u prostorijama Ministarstva 16.10.2015. napravljena su dva zapisnika sa dijametralno suprotnim zaključcima. U nepotpisanom zapisniku koji je dostavljen Ministarstvu okoliša, a koji se uzima kao relevantan dokument prilikom izdavanja okolišne dozvole navodi se da “niko od prisutnih tijekom izlaganja i rasprave se nije protivio izgradnji nego se ukazalo na moguća poboljšanja tijekom i nakon izgradnje MHE Buna 1 i Buna 2”.

U zapisnicima koji su dostavlje-

ni predstavnicima lokalne zajednice i NVO udruge navodi se da će se posvetiti veća pažnja ribljim stazama, uključiti lokalnu zajednicu te da će Majski cvijet nastaviti monitoring uz komunikaciju sa investitorima.

Zoran Mateljak, predsjednik udruge WWF u Bosni i Hercegovini, koja je dostavila zapisnike i inicirala sastanak, ističe da su zapisnici dostavljeni svim stranama na eventualne primjedbe i komentare. Prema njegovim riječima lokalna zajednica i NVO udruge odbile su dati primjedbe dok su investitor i ministar Donko Jović zahtijevali da se u zapisnik uvede da se niko od prisutnih ne protivi izgradnji:

“Ja sam osobno tražio od nekih koji se ne bi složili sa tim zapisnikom da dadnu svoje primjedbe ali oni su to odbili i proglasili da je taj zapisnik za njih nevažeci. Svi su dobili mogućnost da se izjasne i to su iskoristili predstavnici investitora i ministarstva koji su reagovali i zahtijevali da se napiše da se nitko ne protivi izgradnji mini hidroelektrana. Po našem mišljenju nijedan zapisnik nije usvojen od svih sudionika tako da službenog zapisnika nema. Sudionici se nisu mogli složiti oko zaključaka i zato se pojavljuje više verzija.”

Bez obzira na mišljenje Zorana Mateljka na osnovu spornog zapisnika sa sastanka, izdana je okolišna dozvola investitoru “Hercegovina građevinsko-zanatstvo”. Mirjana Kovač, voditeljica postupka izdavanja okolišne dozvole smatra da je kompletna procedura donošenja dozvole izvedena po službenim procedurama. Optužbe koje dolaze od strane NVO udruge kategorično odbacuje i smatra neutemeljenim:

“Na sastanku u Ministarstvu poljoprivrede nisam čula izlaganje Olivera Arapovića, koji je pod tuđim imenima potpisao i ovjerio ekspertnu analizu i druga stručna mišljenja koja nisu vjerodostojna i potkrepljena relevantnim analizama i ispitivanjima. A Centar za životnu sredinu iz Banjaluke je Federalnom ministarstvu okoliša i turizma u Sarajevu najprije dostavio komentare, zatim tražio i dobio na uvid i kopiranje dokumentaciju za okolišnu dozvolu MHE Buna 1 i Buna 2, ali se nikad nije

očitovao o istoj. Temeljem svega navedenog Federalno ministarstvo je ozbiljne i točne navode razmatralo i izdalo Rješenje o okolišnoj dozvoli. Rješenje je pravomoćno jer nitko od zainteresiranih strana nije u zakonskom roku podnio tužbu.”

Zbog zanemarivanja stavova lokalne zajednice i nepravilnosti u postupku koordinacija NVO s ciljem zaštite rijeka Bunice, Bune i Neretve, zakonskim je putem zatražila poništenje okolišne dozvole. Arapović ističe da će pokrenuti i tužbe protiv rješenja o koncesiji.

SOBA SA POGLEDOM NA HIDROCENTRALU

Investitor Hercegovina građevinsko-zanatstvo, prema dostupnim podacima do sad nije bio uključen u energetske projekte. Na adresi koja se navodi kao sjedište ove firme u više navrata nismo

u Mostaru se nije nalazio na istoj. Na zahtjev smo dobili dopunjenu listu na kojoj se u istoj rubrici zajedno sa Tehnološko-prehrambenim fakultetom našao i Građevinski fakultet. Iako nam se čini, kao da je Građevinski fakultet samo dopisan na ovu listu, smatramo da su u pitanju dva odvojena subjekta koji bi trebali da budu razdvojeni i svaki za sebe bi trebao da posjeduje licencu, kao i da bi pored pomenute liste, svaki ponaosob trebali da imaju pisanu potvrdu od strane pomenutog ministarstva.”

Zamjerke na spornu studiju uticaja na okoliš Centar za životnu sredinu poslao je nadležnom ministarstvu, ali identično kao i ekspertna analiza “Komentari i primjedbe na studiju uticaja na okoliš HE Buna 1 i Buna 2, sa osvrtom na floru i faunu” koju potpisuju mr.sc. Pavle Spasojević, doc.dr sc. Sanel Riđanović i dr.sc. Lejla Riđanović ni ove primjedbe

Prema nezvaničnim informacijama koalicioni partneri HDZ i SDA postigli su politički dogovor o izgradnji hidroelektrana na rijeci Neretvi. Tako je gornji tok pripao stranci SDA a donji HDZ-u

zatekli nikoga, a u telefonskom razgovoru investitor nam je rekao da ne želi razgovarati te da javnost ne trebaju interesovati razlozi zbog kojih firma sa dva zaposlena ulaže kapital u minihidroelektrane.

Na inicijativu i narudžbu investitora Studiju uticaja na okoliš uradio je Građevinski fakultet u Mostaru. Nataša Crnković iz Centra za životnu sredinu smatra da je sastav projektnog tima nedopustiv te da o studiji uticaja na okoliš nikako ne bi trebali govoriti stručnjaci iz oblasti građevinarstva i geografije te samo jedan iz oblasti okoliša. Također Crnković napominje da se na zvaničnoj stranici ministarstva, Građevinski fakultet u Mostaru nije nalazio na listi licenciranih ustanova:

“Na listi koja je zvanično bila postavljena na internet stranici Federalnog ministarstva okoliša i turizma sa početka 2016. godine, Građevinski fakultet

nisu uvažene prilikom dodjela okolišne dozvole.

Eventualnoj izgradnji protivi se i prof. Muriz Spahić kao i kompletan Geografski institut iz Sarajeva. Prof. Alen Lepirica sa odsjeka za geografiju Prirodno-matematičkog fakulteta u Tuzli naglašava veliki turistički potencijal ove lokacije i napominje da se sa naučnog aspekta lokalitet Bunskih kanala mora očuvati:

“Ukoliko studiju uticaja na okoliš naruči investitor za očekivati je da će se izaći u susret. Naravno da to nije u redu. Lokalno stanovništvo treba da odluči hoće li ili ne te projekte. Bojaznost lokalnog stanovništva je opravdana jer je teren tektonski i pukotinski. Bez obzira što su konglomerati očvrstali može doći do pucanja. Naglašavam da taj lokalitet predstavlja turističku atrakciju i mislim da ono što imamo danas mora ostati netaknuto. Mi u ovom djelu BiH

imamo područje sa najvećim brojem sunčanih dana. Šta fali postaviti solarne panele ili iskoristiti potencijal vjetra i napraviti vjetrenjače?”

Studiju uticaja na okoliš potpisuju Zoran Milašinović, Marijan Marasović i Jerko Pavličević. Veoma zanimljiv podatak je da je upravo prof. Jerko Pavličević ranije bio angažovan na izradi Ribarsko-gospodarstvene osnove, u kojoj je naznačeno da se prema lokaciji Bunskih kanala odnosi sa posebnim pijetetom. Međutim, Pavličević u studiji uticaja na okoliš smatra da izgradnja mini hidroelektrana neće imati nikakve posljedice ni na biljni ni životinjski svijet. Ostaje nejasno koji su razlozi zbog kojih je prof. Pavličević promijenio svoje mišljenje.

Prof.dr.sc. Zoran Milašinović sa Građevinskog fakulteta u Sarajevu mišljenja je da lokalno stanovništvo nema potrebe da strahuje od izlivanja vode iz rijeke Bune ili eventualnog izlivanja bunara i kanalizacije:

“Sve su to priče koje predstavljaju jednu zebnju. Međutim, moram reći sljedeće. Prilikom velikih voda glavni problem je most koji je izgrađen u ratu i koji ne zadovoljava uslove izgradnje. U periodu velikih voda most je poplavljen i tada dolazi do uspora vode. Hidroelektrane neće imati nikavog uticaja jer naši kanali se nalaze ispod nivoa mosta.”

Navode da će izgradnjom biti ozbiljno ugroženo jedno od posljednjih mrijestilišta endemske vrste mekousne pastrmke, Milašinović smatra neutemeljenim. Kako navodi, u studiji su se obavezali da će obezbjediti riblje staze i poboljšati prirodne uslove.

“Mekousna pastrmka se pri mrijestu kreće uzvodno i traži mirnije, blaže prostore. U ovom slučaju ulazi u Bunu s tim da ona sad ima prirodne prepreke i veoma teško joj je savladati sadašnje prirodne stepenice da bi se iz Neretve popela u Bunu. Mi smo se obavezali projektom da ćemo taj problem prolaska riba na rijeci Buni obezbjediti prikladnim ribljim stazama poboljšavajući prirodne uslove koji su tu prisutni. Zamisao je da se uz obalu sa donje strane Neretve uz odgovarajući nagib obezbjedi riblja staza.”

Prof. Milašinović smatra da se eventualnom izgradnjom minihidroelektrana neće uništiti lokalitet Bunskih kanala. Prema njegovom mišljenju izgradnja ovih objekata može dodatno uticati na razvoj turizma:

“Naši kanali su relativno mali u odnosu na prostor. Ostavili smo Bunski kanal i njegovu neposrednu blizinu neaktutnim. Tako da ne razumijem šta se podrazumijeva pod tim kad kažu da će izgradnja ambijentalno ili morfološki uticati. Smatram da će se u kanalima u ljetnom periodu voda zagrijavati pa ovaj prostor može biti atraktivan i za kupanje kada su male vode i kada elektrane ne rade. Od toga se može napraviti čudo u smislu da ovaj ukupni ambijent napravimo i mnogo atraktivnijim za šire korisnike. Od turizma, sportske rekrea-

cije a da ne spominjem revir ribarski.”

Iz udruženja Majski cvijet, rješenja ribljih staza koje predlaže studija uticaja na okoliš smatraju neadekvatnim uzimajući u obzir posljedice na riblji fond koje su nastale nakon izgradnje hidroelektrana na srednjem toku Neretve:

“Riba ima genetski kod. Milionima godina prilikom mrijesta pliva upravo kroz kanale koji se nisu mijenjali i koji se sad misle betonirati. Evo da riba i uspije proći u Bunu ostaje nejasno šta će se dogoditi kad krene nazad u Neretvu. Oni su predložili da postave rešetke u tim kanalima koje misle izgraditi. Određeni broj ribe će se zaustaviti na rešetci a manje ribe prolaze tu prepreku i idu direktno na turbine. Nejasno nam je i o kakvom turizmu prof. Milašinović priča i koja bi svijest u jednom prirodnom krajobrazu spomenika prirode donosila beton i betonske zidove od 600 metara dužine i tri metra visine. Ko bi iz Europe došao na Bunske kanale da gleda hidroelektrane?”

STRANAČKA PODJELA NERETVE

Prema nezvaničnim informacijama koalicioni partneri HDZ i SDA postigli su politički dogovor o izgradnji hidroelektrana na rijeci Neretvi. Tako je gornji tok pripao stranci SDA a donji HDZ-u. Indikativno je da su glavni akteri uključeni u sporni proces prikupljanja dokumentacije za izgradnju Bune 1 i Bune 2, članovi HDZ-a ili su veoma bliski ovoj stranci.

Ministar Jović Donko dolazi iz HDZ-a, prof. Jerko Pavličević jedan je od osnivača HDZ-a, a stručni konsultant firme Hercegovina građevinsko zanatsvo i dugogodišnji zaposlenik HZHB Dragan Miličević, suprug je federalne ministricke Jelke Miličević također iz HDZ-a.

Zoran Mateljak: Nijedan zapisnik nije usvojen od svih sudionika

Dragan Miličević, nezvanično, smatra da se prilikom izrade dokumentacije je vodilo računa o svim aspektima, da projekt neće imati negativnih uticaja na okoliš i da će u određenim situacijama poput migracije riba poboljšati postojeće stanje. Navode da HDZ stoji iza projekta, Miličević odbacuje tvrdnjom da je investitor privatna firma.

Zastupnik u Parlamentu FBiH Aner Žuljević smatra da je dodjela koncesije za hidrocentrale Buna 1 i Buna 2 očigledna politička zloupotreba pozicija i rezultat političke trgovine. Žuljević

Istraživanja niza nevladinih organizacija kažu da preko 95% izgrađenih minihidroelektrana nemaju urednu dokumentaciju i sve pribavljene dozvole

je u Domu naroda zatražio od resorne ministricke Edite Đapo izvršenje revizije okolišne dozvole:

“Mene je daleko više zaprepastilo koliko su oni bili spremni u čitavoj ovoj priči falsificirati dokumentaciju. U Domu naroda zatražio sam od resorne ministricke Edite Đapo reviziju okolišne dozvole. Donio sam sve dokaze da je elaborat klasična prevara, zvanične dokumente koji potvrđuju da su neki navodi koji su tu prisutni čista laž. Da obavezna javna rasprava nije napravljena u zakonskom smislu. Međutim, nakon toga se dešava situacija koja meni nije jasna. Ja dobijam odgovor od Ministricke u kojem me obavještava da je formirala komisiju koja treba da izvrši

je ta komisija kao rezultat izvještaja podnijela Ministrici. Očekivao sam na bazi odgovora da ću u tom vremenskom periodu dobiti i izvještaj u kojem će se opovrgnuti moji dokazi ili će se prihvatiti kao nešto što je meritorno. Očigledno da je, što se tiče kompletnih koncesija za Bunu, u pitanju jedna politička zloupotreba pozicija i rezultat političke trgovine. Mi ćemo vama dati podršku za Bunu, a vi nama za druge reone.”

Irma Baralija predsjednica gradskog odbora Naše stranke smatra da su sve dozvole izdane na osnovu pogrešnih ulaznih podataka, uz neodržavanje javne rasprave, uz, bolje rečeno, prekinutu javnu raspravu, negativan stav javnosti i struke:

“Sasvim je sigurno da je investitor želio iskoristiti nepostojanje Gradskog vijeća i uz više puta iskazanu podršku vlasti, posebno nekih HDZ-ovih ministara, ubrzati proceduru i izgraditi objekat. Istraživanja niza nevladinih organizacija kažu da preko 95% izgrađenih minihidroelektrana nemaju urednu dokumentaciju i sve pribavljene dozvole. U Bosni i Hercegovini postoji više od 500 izdatih koncesija za izgradnju minihidroelektrana, neke su već izgrađene, ali sigurno je da ako lokalna zajednica ne reaguje, vlast neće učiniti mnogo da spriječi gradnju i potencijalno uništavanje prirodnih bogatstava.”

Strah lokalnog stanovništva i otpor prema najavi izgradnje spornih hidrocentrala sasvim je razumljiv ako u obzir uzmemo kako i na koji način su privatizirane i uništene javne firme poput Sokola, Aluminija, Đure Salaja, Fabrike duhana ili Šipada... Ukoliko strukture vlasti u HNK, identično kao u ovom slučaju, nastave dodjeljivati koncesije privatnim investitorima sa krajnje sumnjivim kapitalom, sigurno je i da će relativno netaknuta priroda koja je ostala građanima ovog kantona, biti nepovratno izgubljena i uništena. ■

Nataša Crnković: Sastav projektnog tima je nedopustiv

reviziju okolišne dozvole i da će me obavjestiti u određenom roku. Taj rok je bio ja mislim dvadeset dana.”

Prema mišljenju Žuljevića rad komisije za reviziju postupka dodjele okolišne dozvole je politički zaustavljen s obzirom da mu nikad nije dostavljen odgovor.

“Mislim da je u čitavoj priči Ministrica imala dobru namjeru kada je formirala ovu komisiju ali je očigledno da je ona politički zaustavljena u svom radu. Vjerovatno je to razlog zbog kojeg ja nikad nisam dobio odgovor – šta

Kamata ne smije biti jedini uslov za deponovanje državnog novca

DA BI SE SPRIJEČILO DEPONOVANJE JAVNIH SREDSTAVA U LOŠIM BANKAMA, POPUT 240 MILIONA KM KOJI SU SADA BLOKIRANE U PROPALIM BOBAR I BANCI SRPSKE, POTREBNO JE DA NABAVKE JAVNIH USLUGA BUDU TRANSPARENTNE, A KRITERIJUMI ZA IZBOR BANKE JEDINSTVENI I RIGOROZNIJI

AUTOR: VANJA STOKIĆ, CAPITAL.BA / FOTOGRAFIJE: CAPITAL.BA
OBJAVLJENO: 14. 09. 2016.

<http://www.capital.ba/kamata-ne-smije-biti-jedini-uslov-za-deponovanje-drzavnog-novca-ii/>

STRUČNJACI IZ OBLASTI BANKARSTVA navode da se bankarske usluge ne smiju tretirati kao ostala roba, jer se radi o posebno osjetljivoj kategoriji. Takođe predlažu da Agencija za bankarstvo RS napravi rang listu banaka, kako bi se prilikom objavljivanja poziva za dostavljanje ponuda bankarskih usluga moglo vidjeti kako se određena banka rangira.

Naravno, svrha je izbjegavanje novih situacija da se javna sredstva nađu blokirana u bankama, a javne institucije, preduzeća i opštine postanu finansijski nestabilne, poput četvrtine milijarde KM blokirane samo dvije banke o čemu je CAPITAL juče objavio tekst.

Osnovni uslov prilikom nabavke bankarskih usluga mora biti transparentnost, smatra ekonomista Zoran Pavlović.

“Kriterijumi u ovom trenutku nisu bitni, važno je imati metodologiju, da sve bude javno, transparentno i tenderski prikupljeno. Kriterijume trebaju dati bankari i oni trebaju biti usaglašeni sa ministarstvom finansija, a u tom slučaju ministar finansija ne može odlučivati koliko novca će biti uplaćeno u koju banku”, govori Pavlović, ističući da je raspored rizika kritična tačka u cijeloj ovoj priči.

ALARM: EKSPERTSKI TIM FORMIRATI JUČE

Kao što banka prilikom pozajmljivanja

novca klijentima vrši evaluaciju, isto tako bi institucije trebale procjenjivati banke. Sa druge strane, potrebno je i novac rasporediti u nekoliko banaka, kako bi se umanjio rizik od blokiranja ili gubitka sredstava.

Samo raspoređivanje depozita mora biti javno, a evaluacija banke se treba konstantno vršiti.

“Onaj ko nije u stanju da pruži kvalitetne informacije o svom bonitetu i kvalitetu ne treba ni dobiti ugovor. Moramo imati cijeli sistem vrednovanja, ocjene i praćenja boniteta i kvaliteta banaka,

Kao što banka prilikom pozajmljivanja novca klijentima vrši evaluaciju, isto tako bi institucije trebale procjenjivati banke

inače ćemo doći do odluke da se novac investira u banku kao što je Bobar”, upozorava Pavlović.

Pavlović za CAPITAL kaže da se bankarski eksperti trebaju hitno sastati i formirati nezavisan tim od ljudi koji nisu angažovani u institucijama, kako bi definisali kriterijume na osnovu kojih bi se ocijenio kvalitet banaka, imajući u vidu depozite koji se kod njih trenutno nalaze.

“Prvo moramo definisati stanje u kome se nalazimo, a zatim ćemo vrlo lako izvršiti realokaciju sredstava tako da to bude sigurnije za građane BiH, koji su korisnici tih budžetskih sredstava. To je sasvim normalan sistem, tako je moralo biti od početka. Pitanje je zašto nije i dok neko ne odgovara, nećemo moći uvesti novi sistem”, govori on.

Od kriterijuma koji se mogu koristiti prilikom evaluacije, važno je pomenuti pozitivan revizorski izvještaj, kao i odnos uloženi sredstava i kredita koji se ne vraćaju. Sve to daje sliku poslovanja banke.

“U bankarstvu se zna da onaj koji nudi visoku kamatu ulazi u rizične plasmane, što je rizik za sve deponente”, naglašava Pavlović.

BAJIĆ: SULUDO JE TAKMIČENJE KAMATNOM STOPOM

Direktor NLB banke Banjaluka Radovan Bajić naglašava da se banke ne bi trebale takmičiti po visini kamatne stope, jer je to “suludo i društveno neopravdano”. Smatra da sve banke koje rade u RS i raspolažu depozitima trebaju imati mogućnost da rade sa javnim sredstvima.

“Kriterijum za izbor treba biti kombinacija elemenata – pouzdanost, sigurnost, te kvalitet, cijena i brzina pružanja usluge. Kamatna stopa je važan element za ukupnu privrednu situaciju u društvu, bolje je kada su niže i aktivne i pasivne stope, a onima koji raspolažu javnim sredstvima je to mala zarada”, rekao je Bajić za CAPITAL, dodajući da bi svim bankama trebalo omogućiti da oročavaju javna sredstva, jer im je Agencija za bankarstvo izdala dozvolu za rad.

SLABA TAČKA DISPERZIJA RIZIKA

Disperzija rizika jedan je od ključnih, ali i najslabijih faktora prilikom nabavljanja bankarskih usluga.

Igor Vukajlović iz udruženja “Tender” smatra da je najbolje nabavku podijeliti na lotove, odnosno manje nabavke.

“Bilo bi dobro da ugovorni organ odredi da se ponuđači mogu prijaviti za sve lotove, ali mogu dobiti ugovor za najviše jedan lot”, objašnjava Vukajlović.

On ističe da je u slučajevima Bobar banke i Banke Srpske propust bio u samom sistemu, jer su institucije i Agencija za bankarstvo trebale na vrijeme uočiti da se dešavaju nepravilnosti, pa da se sredstva povuku.

“Razumljivo je da propadne pet ili

10 odsto sredstava, ali je nezamislivo da propadne sav novac. Bilo koja banka može krenuti sa krađom ili izvlačenjem novca, ali se to vidi kada nestane pet odsto sredstava, što institucije mogu vidjeti, ali ne žele”, navodi Vukajlović.

PRILIKOM POZIVA DOSTAVITI GARANCIJE

Jedan od obaveznih uslova prilikom izbora banaka za deponovanje novca trebalo bi da bude dostavljanje garancija u vezi sa likvidnošću i poslovanjem banaka, kako bi se znalo da će one odgovorno postupati sa javnim sredstvima, smatra Ivana Korajlić iz Transparency Internationala BiH.

“Ukoliko se propiše da svi segmenti

U Agenciji je u najmanju ruku neko “zaspao za volanom” i nije reagovao na očite signale da nešto nije u redu u poslovanju banaka. Njena važeća licenca za rad trebala bi biti garancija građanima i javnom sektoru koji deponuje sredstva da su banke solventne, a ona to očito nije

“Shodno tome, rizici u izboru banaka bili bi svedeni na minimum”, navodi Žarić ispred kompanije kojoj je trenutno blokirano 10 miliona KM u Banci Srpske.

Grad Trebinje od Bobar banke potražuje 5,2 miliona KM javnih sredstava, a gradonačelnik Slavko Vučurević smatra da je kompletan sistem funkcionisanja

AGENCIJA IMA INTERNI SISTEM ZA PROCJENU

U Agenciji za bankarstvo RS rekli su nam da je uspostavljen interni sistem za procjenu banaka, koji služi za “usmjerenje aktivnosti Agencije prema pojedinačnim bankama koje iskazuju slabosti u poslovanju”, te predstavlja poslovnu tajnu i ne može biti javno dostupan.

direktna poruka klijentima da su sami odgovorni za poslovanje za lošom bankom jer se nisu dovoljno upoznali sa njihovim finansijskim izvještajima.

Dok Agencija prebacuje odgovornost na klijente, većina sagovornika i stručnjaka upravo nju, kao jedinog ovlaštenog regulatora bankarskog tržišta, označava kao glavnog krivca za

Zoran Pavlović: Prvo definisati stanje u kome se nalazimo

Radovan Bajić: Suludo takmičenje kamatnim stopama

Slavko Vučurević: Odgovornost Agencije za bankarstvo

procesa nabavki budu javni i lako dostupni, i u isto vrijeme se osigura i jači nadzor od strane nadležnih institucija, uspostavila bi se jača kontrola i od strane javnosti i od strane institucija koje mogu sankcionisati sve oblike nepravilnosti ili poništiti štetne ugovore. Takođe, ako se uvede jači nadzor praćenja realizacije ugovora postojao bi bolji uvid u to da li su ugovarači zaista i ispunili svoje obaveze”, naglašava Korajlić, te dodaje da slučajevi Bobar banke i Banke Srpske nisu samo povezani sa načinom ugovaranja poslova institucija i banaka, već i sa nedostatkom kontrole nad radom banaka.

Ugovori o javnim nabavkama su najslabija karika u transparentnosti cijelog procesa jer nisu dostupni javnosti, često se zahtjev za njihovim dostavljanjem odbije pod izgovorom poslovne tajne, iako se radi o najvažnijem segmentu praćenja rada javnih institucija.

“Jasno je da postoji ogroman otpor institucija da transparentno posluju, zbog čega se mora više insistirati na objavi svih ugovora i njihovoj pretraživosti. Zbog toga TI BiH planira u narednom periodu da započne kreiranje baza o javnim nabavkama, koje će uključiti i ugovore, te ovaj model ponuditi Agenciji”, najavljuje Korajlić.

SVAKA INFORMACIJA JE KORISNA

Direktor kompanije Elektroprenos BiH Mato Žarić smatra da bi svaka zvanična informacija o analizama banaka i njihovom finansijskom stanju značajno pomogla prilikom izbora banaka za oročavanje sredstava.

bankarskog sistema i njegove kontrole izuzetno komplikovan i opterećen političkim uticajima.

“Agencija za bankarstvo u ovom i

“Istu praksu primjenjuju supervizori u zemljama EU, kao i zemljama regiona. U razvijenim ekonomijama banke rangiraju specijalizovane agencije za

propast dvije banke u kojima su blokirane stotine miliona KM javnog novca. Podsjećaju da je zbog propusta u radu direktorica Agencije Slavica Injac uhapšena i da se nalazi u kućnom pritvoru. Predsjednica Upravnog odbora Agencije Mira Bjelac je bila predsjednica Kreditnog odbora i direktorica Kreditnog sektora u Balkan Investment banci, sadašnjoj banci Srpske, u vrijeme kada je odobreno najviše neobezbjeđenih kredita fiktivnim firmama.

U Agenciji je u najmanju ruku neko “zaspao za volanom” i nije reagovao na očite signale da nešto nije u redu u poslovanju banaka. Njena važeća licenca za rad trebala bi biti garancija građanima i javnom sektoru koji deponuje sredstva da su banke solventne, a ona to očito nije.

SREDIĆEMO SVE, SAMO NAM DAJTE KREDIT!

Iako institucije javno odbacuju odgovornosti, one su u jednom dokumentu priznale da sistem nabavke bankarskih usluga ne funkcioniše.

U Pismu namjere MMF-u vlasti BiH obećale su da će “ojačati standarde javnih nabavki u pogledu depozita javnih sredstava”.

“Do kraja decembra 2016. godine pripremićemo analizu neophodnih zakonskih mjera za zaštitu javnih sredstava u skladu sa preporukama osoblja MMF-a, dok će izmjene i dopune odgovarajućih propisa i standarda usvojiti na Parlamentu BiH i nadležnim entitetskim parlamentima u 2017. godini”, obavezale su se vlasti u BiH u Pismu dostavljenom MMF-u. ■

Banke moraju dostaviti garancije, dokaze o likvidnosti i pozitivan revizorski izvještaj

drugim slučajevima ima najveću odgovornost iz razloga što je upravo njena osnovna dužnost bila da prati rad banaka, kontroliše njihovu likvidnost i na vrijeme preduzima mjere koje bi spriječile nastanak ovakve situacije. Institucije koje nose naziv nezavisnosti morale bi ostvariti tu nezavisnost u punom kapacitetu u odnosu na politiku”, govori Vučurević.

procjenu boniteta privrednih subjekata, i ti podaci su javni. Kako banke u Republici Srpskoj nisu rangirane od strane ovih agencija, najrelevantnije sredstvo kojim se klijenti i javnost mogu rukovoditi pri procjeni boniteta pojedinačnih banaka predstavljaju finansijski i revizorski izvještaji koje su banke dužne javno objaviti”, navode u Agenciji.

Iz stava Agencije, može se izvući in-

Agencija za bankarstvo RS: Uspostavljen interni sistem za procjenu banaka

Kako je televizijski voditelj prekinuo istragu protiv Milorada Dodika

SUKOB IZMEĐU GLAVNOG TUŽIOCA GORANA SALIHOVIĆA I MINISTRA SIGURNOSTI BiH DRAGANA MEKTIĆA IZBIO JE I U JAVNOST. TUŽILAC ISTRAŽUJE MINISTROVU NAVODNU LAŽNU DIPLOMU, A MINISTAR OPTUŽUJE TUŽIOCA ZA MEŠETARENJA. ŽURNAL SAZNAJE POZADINU OVOG SUKOBIA I OBJAVLJUJE DIJELOVE TRANSKRIPTA TELEFONSKIH RAZGOVORA IZMEĐU MATE ĐAKOVIĆA I MILORADA DODIKA

AUTOR: AVDO AVDIĆ, ŽURNAL.INFO

OBJAVLJENO: 04.08.2016. U 22:15H

<http://zurnal.info/novost/19943/kako-je-televizijski-voditelj-prekinuo-istragu-protiv-milorada-dodika>

“Onom Mektiću i Staniću ću j..... majku. I ozbiljniji igrači su gubili od mene

druge strane, protiv ministra sigurnosti Dragana Mektića Tužilaštvo BiH je formiralo predmet. I to na osnovu prijave Dževada Galiješevića.

“Nakon što je ministar Mektić

imao neugodan razgovor sa glavnim državnim tužiocem Goranom Salihovićem u vezi sa istragom protiv njega, Hasan Pleh, šef kabineta glavnog državnog tužioca, iz Kine je obavijestio Mektića da će protiv njega stornirati istragu”, ispričao je za Žurnal jedan od aktera cjelokupne afere.

Sve navedeno zbivalo se tokom maja i juna. Milorad Dodik, koji je u tom periodu bio pod posebnim istražnim radnjama (prisluškivan u skladu sa važećim sudskim i tužilačkim naredbama), nakon niza razgovora sa Matom Đakovićem – promijenio je broj telefona.

“Posebne istražne radnje protiv Milorada Dodika su, tako, propale”, kazao je drugi Žurnalov izvor direktno involviran u istragu.

Državna agencija za istrage i zaštitu (SIPA) o svemu je

sačinila odgovarajuće službene zabilješke, te ih zajedno sa transkriptima razgovora Mate Đakovića i Milorada Dodika prosljedila Sudu BiH i Tužilaštvu BiH.

“Nakon ovoga, glavni državni tužilac Goran Salihović je bukvalno pobjesnio. U prisustvu nekoliko osoba je rekao da će uhapsiti Dragana Mektića, direktora SIPA-e Pericu Stanića i predsjednicu Suda BiH Meddžidu Kreso, a da će dokaze o njihovoj krivici tražiti naknadno”, ispričao je za Žurnal treći izvor iz policijskih institucija.

SIPA i ostale agencije također su dokumentovale ovu Salihovićevu najavu hapšenja predsjednice Suda BiH i ministra sigurnosti BiH.

GLAVNI DRŽAVNI TUŽILAC Goran Salihović suspendovan je do okončanja disciplinskog postupka, saznaje Žurnal iz više izvora u bh pravosuđu. Prvostepena Disciplinska komisija donijela je odluku 27. septembra popodne, nakon što su članovi Komisije izvršili uvid u sve dokaze koje je Ured disciplinskog tužioca dostavio VSTV-u. Salihović na ovu odluku ima pravo žalbe, ali njegova žalba ne odlaže izvršenje.

Komisija je, kako saznaje Žurnal, zaključila da se, “disciplinska odgovornost Gorana Salihovića ne može na pravi način utvrditi, a da se on privremeno ne udalji od vršenja dužnosti tokom postupka”.

Glavni državni tužilac je, podsjećamo, posljednjih dana intenzivno istupao u medijima, tvrdeći da je disciplinska tužba protiv njega podnesena nakon što je uputio poziv za ispitivanje predsjedniku RS-a Miloradu Dodiku u takozvanom slučaju “referendum”.

OBMANA JAVNOSTI

No, da je u pitanju bio pokušaj obmane javnosti, dokazuju brojne činjenice. Upravo je Salihović, o čemu je Žurnal intenzivno pisao, posljednjih mjeseci bio glavni zaštitnik Milorada Dodika i njegovih stranačkih kolega. Tako je bilo i u slučaju referendum.

Krajem prošle sedmice Goran Salihović, pod pritiskom javnosti, formira spis zbog neprovođenja odluke Ustavnog suda BiH, a u vezi sa zabranom referenduma u RS-u. Iako je znao da je još 13. avgusta predsjednik RS svojim Ukazom objavio Odluku o održavanju referenduma, glavni državni tužiac prošlog petka donosi naredbu o provođenju istrage protiv “n.n.osobe”. Tek nakon što je postao svjestan da je Ured disciplinskog tužioca donio odluku u podizanju tužbe protiv njega, Salihović u ponedjeljak popodne donosi narednu o provođenju istrage protiv Milorada Dodika, pokušavajući tako da od sebe napravi žrtvu. Ubrzo je, nakon podizanja izvijestio javnost da je postupak protiv njega pokrenut zbog Milorada Dodika. Što je, u suštini, tačno.

Disciplinski postupak protiv Gorana Salihovića pokrenut je zbog toga što je on mjesecima pokušavao zataškati slu-

Tek nakon što je Ured disciplinskog tužioca donio odluku u podizanju tužbe protiv njega, Salihović donosi narednu o provođenju istrage protiv Milorada Dodika, pokušavajući tako da od sebe napravi žrtvu

“SLUŠAJ, ŠEFE, BIO SAM DANAS sa glavnim. Završili smo oko Bobar Banke. Tamo te, sigurno, neće biti. U Pavloviću će, također, biti u redu. Obećano mi je da će zatvoriti istragu i u predmetu zlato. Kad se vidimo, prenijet ću ti ostalo. Ne mogu telefonom”, referisao je u maju ove godine novinar Mato Đaković svom kumu Miloradu Dodiku... stoji u transkriptu njihovog telefonskog razgovora.

Kum Dodik je bio sretan. Obećao je Đakoviću skoro viđenje i dodao: “Onom Mektiću (Dragan Mektić, ministar sigurnosti) i Staniću (Perica Stanić, direktor SIPA) ću j..... majku. I ozbiljniji igrači su gubili od mene”.

Nekoliko dana poslije, Tužilaštvo BiH okončalo je provjere/istragu u predmetu “zlato” koji je, da podsjetimo, formiran nakon što je bivši ambasador

BiH u Moskvi izjavio da je Milorad Dodik, u njegovom prisustvu, primio kilogram zlata od ruskog biznismena Olega Burlakova.

Drugi predmet, kojeg je, nakon razgovora sa “glavnim” pomenuo Mato Đaković bio je “Bobar Banka”. Istraga u ovom predmetu je u toku, a kako saznaje Žurnal, među 14 optuženih čija će se imena naći na optužnici – nema Milorada Dodika.

Treći predmet, Pavlović banka, još je u fazi istrage, a osumnjičeni Milorad Dodik – još nije saslušan. Mato Đaković, nakon razgovora sa Dodikom u vezi sa ovim predmetima, dobio je posao na Radio-televiziji Republike Srpske. Sa

Slušaj, šefe, bio sam danas sa glavnim

Goran Salihović

Salihovićev pratilac Mirsad Memić

Suspendovan glavni državni tužilac Goran Salihović!

DISCIPLINSKA KOMISIJA SUSPENDOVALA JE GLAVNOG DRŽAVNOG TUŽIOCA GORANA SALIHOVIĆA. OSUMNJIČEN JE DA JE MJESECIMA POKUŠAVAO ZATAŠKATI SLUČAJEVE KOJI SU U DIREKTOJ VEZI SA ČELNIM LJUDIMA REPUBLIKE SRPSKE

AUTOR: AVDO AVDIĆ, ŽURNAL.INFO

OBJAVLJENO: 28.09.2016.

<http://zurnal.info/novost/20035/suspendovan-glavni-drzavni-tuzilac-goran-salihovic>

čajeve koji su u direktnoj vezi sa čelnim ljudima Republike Srpske, što je u disciplinskoj tužbi detaljno obrazloženo.

PRODUŽENA RUKA POLITIKE

Tužilaštvo BiH pod njegovim vodstvom bilo je produžena ruka politike. Dovolj-

no je samo navesti da od njegovog dolaska na čelo ove institucije nije optužen nijedan zvaničnik ni SDA niti SNSD-a. Jedino ko je odgovarao bili su politički protivnici Dragana Čovića. Mnogi spisi su nestali, a jedan od najbitnijih je predmet protiv Kemala Čauševića,

bivšeg direktora UIO osumnjičenog za kriminal vrijedan najmanje 3 milijarde maraka.

Osim predmeta Pavlović banka, Salihović je slično postupao i u predmetu Bobar banka. Postupajući tužilac u ovom slučaju Dubravko Čampara potvrdio je disciplinskom tužiocu da on uopće nije vodio istragu, već da je samo potpisivao dokumente koje su ranije pripremali Salihovićevi saradnici Hasan Pleh i Emil Pinkas, koji uopće nemaju tužilačka ovlaštenja.

Tu su još i predmeti "kilogram zlata" za koji se vezuje Milorad Dodik, te "vila Nikole Špirića". U oba ova spisa na Salihovićovo insistiranje donesena je naredba o neprovođenju istrage. Salihoviću se još stavlja na teret da je planirao da bez dokaza uhapsi predsjednicu Suda BiH Meddžidu Kreso, direktora OSA-e Osmana Mehmedagića, ministra sigurnosti BiH Dragana Mektića, te direktora SIPA-e Pericu Stanića.

BILALIĆ

Do navedenih saznanja došlo se prilikom obavještajnog nadzora nad osuđivanim ubicom iz Lukavca Almirom Bilalićem. Naime, nakon što su pripadnici Granične policije BiH, na bosansko-srbi-

“Šta misliš da im stavimo na teret trgovinu uticajem. Kasnije ćemo tražiti dokaze

janskoj granici, pretresli vozilo Almira Bilalića, ovaj osuđivani kriminalac, kojeg policijske agencije dovode u vezu sa međunarodnom trgovinom narkoticima, pomoć je zatražio od Mirsada Memića, šefa obezbjeđenja glavnog državnog tužioca Gorana Salihovića.

Tokom presretnutog razgovora, Memić obavještava Bilalića da “uskoro sa šefom kreću u Lukavac”, te da ne govore ništa telefonom. To je bacilo sumnju na poslove glavnog državnog tužioca, pa OSA, u skladu sa naredbom Suda BiH, počinje sa nadzorom nad njegovim šefom obezbjeđenja, inače službenikom Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH.

Tokom nadzora utvrđeno je da su pratioci Gorana Salihovića spavali u Bilalićevom motelu u Lukavcu, ali i da je sam glavni tužilac imao niz kontakata sa ovim kriminalcem. Upravo je Almir Bilalić bio spona između glavnog državnog tužioca i Darka Jeremića, osumnjičenika u predmetu Bobar banka koji je na dan policijske akcije pobjegao u Srbiju.

Bilalić je, naime, preko svojih bijeljinskih kriminalnih veza stupio u kontakt sa Jeremićem, o čemu je informisao i Salihovićevog pratioca Mirsada Memića. Memić sve to prenosi Salihoviću, a nakon tog kontakta Jeremić se vraća u BiH. Iako je mjesecima bio u bjekstvu, Tužilaštvo BiH za njega ne traži pritvor. Kada je shvatio da su ove njegove aktivnosti zadokumentovane, Salihović počinje planirati hapšenje čelnika pravosudnih, obavještajnih i policijskih agencija koje su dokumentovale njegove sumnjive poslove.

Prvo svojoj pratnji, kako saznaje Žurnal, naređuje da odmah uhapsi bilo kojeg službenika OSA-e ili SIPA-e koji se zateknu u blizini motela u vlasništvu Almira Bilalića, a potom sa svojim saradnikom Hasanom Plehom razmatra mogućnost hapšenja predsjednice Suda BiH, direktora OSA-e i SIPA-e i ministra sigurnosti BiH.

“Šta misliš da im stavimo na teret trgovinu uticajem. Kasnije ćemo tražiti dokaze”, preložio je Salihović svom saradniku Plehu.

No, nakon što je Žurnal objavio detalje o Salihovićevoj povezanosti sa nezakonitim poslovima, glavni tužilac mijenja strategiju. Prvo počinje tražiti pomoć od bh političara, potom bezuspješno lobira kod međunarodnih zvaničnika, da bi na kraju počeo sa pritiscima na članove VSTV-a. Kada je shvatio da je njegova suspenzija neminovna, Salihović ekspresno, na dan podizanja disciplinske tužbe, otvara istragu protiv Milorada Dodika, pokušavajući od sebe napraviti žrtvu politike. ■

Pavlović banka

Prvi predmet koji se stavlja na teret Goranu Salihoviću je “Pavlović banka”. Postupajući tužilac u tom spisu Mirza Hukeljić, potvrdio je glavnoj disciplinskoj tužiteljici Aleni Kurspahić da mu je Goran Salihović zabranio da sasluša predsjednika RS-a Milorada Dodika, iako je, prema provedenoj istrazi, utvrđeno da je Dodikova vila na Dedinju kupljena sumnjivim kreditom u Pavlović banci.

Upravo je Žurnal, podsjećamo, prije dva mjeseca objavio da je glavni državni tužilac preko novinara Mate Đakovića izvijestio predsjednika RS-a da od tog predmeta neće biti ništa. Koliko su Salihović i Đaković involvirani u ovaj slučaj, dokazuju i njihovi kasniji postupci.

Naime, nakon što smo objavili transkripte razgovora Mate Đakovića i Milorada Dodika, u kojima su glavne teme predmeti u Tužilaštvu BiH i obećanja glavnog državnog tužioca da će “sve biti u redu”, Goran Salihović je, ponovo, organizovao sastanak sa novinarom RTRS-a na kojem mu je detaljno obrazložio šta su pripadnici SIPA-e sve snimili. Sastanak Đakovića i Salihovića, prema saznanjima Žurnala, održan je u Živinicama i tada je pomenuti dvojac dogovarao način odbrane u ovom slučaju, koji će, vjerovatno, nakon suspenzije glavnog tužitelja biti i predmet krivične istrage.

Nepotizam u Republici Srpskoj: Političari zaposlili djecu, žene, kumove, ljubavnice...

U REPUBLICI SRPSKOJ TEŠKO DA POSTOJI FUNKCIONER U VLASTI DA NIJE ZAPOSLE NEKOG ČLANA UŽE ILI ŠIRE PORODICE. OD PREDSJEDNIKA, PREMIJERA, MINISTARA, PREDSJEDNIKA SKUPŠTINE, DO FUNKCIONERA U OPŠTINAMA I GRADOVIMA

AUTOR: MILOVAN MATIĆ, 6YKA.COM

OBJAVLJENO: 12.10.2016.

<http://www.6yka.com/novost/115051/nepotizam-u-rs-politicari-zaposlili-djecu-zene-kumove-ljubavnice>

U OVOJ GODINI RS su potresla dva slučaja u kojima su poznati političari uhlebili svoju djecu i rodbinu.

U prvom od njih glavni akter je Nedeljko Čubrilović, predsjednik NSRS, čija je snaha bila najbolja na konkursu za poziciju pedagoga u OŠ "Aleksa Šantić" u Banjaluci. Naravno, nije imala najbolje ocjene ili najviše staža na birou, već je oduševila na intervjuu.

BROJNE NEREGULARNOSTI

Tako to inače rade članovi uže i šire porodice visokih funkcionera.

Drugi slučaj: Bojan Đokić, sin ministra industrije, energetike i rudarstva RS i predsjednika Socijalističke partije Petra Đokića, imenovan je za direktora

Radne jedinice "Pošta Srpske" u Brčko Distriktu.

Izvršna direktorica Transparency Internationala Lejla Ibranić kaže za BUKU da ovo samo pokazuje da su građani apsolutno svjesni stanja, a pored toga, i TI BiH Centar za pružanje besplatne pravne pomoći već godinama prima najviše prijave koje se odnose na neregularnosti pri procesima zapošljavanja u javnoj upravi.

"Naše nedavno istraživanje javnog mnjenja potvrdilo je da većina građana smatra da su za zapošljavanje u javnoj upravi ključni kriteriji politička, odno-

sno stranačka pripadnost ili rodbinska veza, a da obrazovanje i kvalifikacije zapravo ne igraju nikakvu ulogu pri zapo-

**Državne institucije
i javna preduzeća i
ustanove su pretvoreni
u porodične firme**

šljavanju u javne institucije. Bezbroj je primjera bosanskohercegovačkih funkcionera, na koje je i TI BiH ukazivao i eksponirao u javnosti, gdje su mimo

procedura i na nepotistički i koruptivan način zapošljavani članovi porodica u javne institucije, javna preduzeća, visokoškolske ustanove itd., a još više zabrinjavaju pokušaji diskreditovanja bilo koga ko se usudi da javno progovori i osudi nepotističke prakse", navodi Ibranićeva.

Ona tvrdi da je trenutna situacija takva da su državne institucije i javna preduzeća i ustanove pretvoreni u porodične firme, a nepotizam je zapravo legalizovan jer zakonska rješenja to omogućavaju.

"Tako su npr. zakoni o sukobu interesa previše blagi i ne obuhvataju veliki

15 slučajeva nepotizma u RS

U posljednjih nekoliko godina bili smo svjedoci mnogobrojnih zapošljavanja po rodbinskoj liniji u javnim preduzećima i institucijama RS, a u nastavku vam donosimo samo neke od primjera.

1. Vjerovatno se sjećate zapošljavanja Ane Radmanović Ilić, ćerke tadašnjeg člana Predsjedništva BiH, danas delegata u parlamentu BiH Nebojše Radmanovića, koja je dobila posao u Ministarstvu uprave i lokalne samouprave Republike Srpske. Navodno je i ona tad briljirala, samo jedan bod je dijelio od maksimalnih 50.

2. Prije toga, premijerka Željka Cvijanović zaposlila je sina Filipa u Elektroprenos BiH, mada je on imao najmanji prosjek ocjena u odnosu na ostalih 12 kandidata. Ali, pogađate, intervju razvalio. "On je diplomirani građevinski inženjer, koji završava studije u Beogradu i kombinuje posao sa studiranjem. Ne znam zašto bi bio problem da se dijete bilo kog pojedinca prijavi na konkurs i bude tamo izabran, a da pritom ruko-

vodstvo te kompanije uopšte ne zna čija su to djeca", rekla je tad Cvijanovićeva. Pored toga, i Jelena Cvijanović, uz malu pomoć strine Željke, prije tri godine dobila je posao saradnika u Agenciji za agrarna plaćanja.

3. I entitetski ministar finansija Zoran Tegeltija našao je radno mjesto za svoju ćerku u Elektroprenosu BiH. Inače, i Duška Tegeltija, supruga ministra Tegeltije, pomoćnica je ministra trgovine i turizma u Vladi RS.

4. Svojevremeno je i sam predsjednik RS Milorad Dodik malo bolje brinuo o svojoj djeci, pa je tako 2011. godine ćerku Goricu zaposlio u kabinetu Ministarstva za ekonomske odnose i regionalnu saradnju RS.

5. I Dušanka Majkić, visoka funkcionerka SNSD-a i poslanica u Parlamentu BiH, pobrinula se za svoje sinove. Ona je uspjela da pogura njihovo zaposlenje u Poreskoj upravi RS.

6. Bivši ministar finansija i trezora i zamjenik

Dušanka Majkić
uhlebila oba sina u
istu instituciju

predsjedavajućeg Savjeta ministara BiH Nikola Špirić, danas poslanik, za mandata SNSD-a u Ambasadi BiH u Srbiji zaposlio je svog sina Aleksandra u ovu instituciju.

7. Šampion je Miroslav Vujičić, bivši šef kabineta srpskog člana Predsjedništva BiH, Nebojše Radmanovića, danas direktor Zavoda za zapošljavanje RS. On je dobio i titulu "kralj nepotizma", jer je prema pisanju medija skoro cijelu rodbinu stavio na državne jaslje.

Većina građana smatra da su za zapošljavanje u javnoj upravi ključni kriteriji politička, odnosno stranačka pripadnost ili rodbinska veza, a da obrazovanje i kvalifikacije zapravo ne igraju nikakvu ulogu pri zapošljavanju u javne institucije

broj lica, što pogoduje praksi zapošljavanja srodnika u državnoj službi. U javnim preduzećima je ta praksa još zastupljenija, jer je zapošljavanje regulisano internim aktima koji mogu biti mijenjani po slobodnom nahođenju i uvid šire javnosti je minimalan. Zatim, zakoni koji regulišu zapošljavanje u državnu službu imaju niz slabosti koje omogućavaju da u javnu upravu budu zaposleni podobni, a ne sposobni, odnosno najbolji kandidati", rekla je Ibranovićeve.

BESKRUPULOZNA MOĆ I PRIMITIVIZAM

Da je nepotizam među političarima i funkcionerima u javnim institucijama i preduzećima postao naša svakodnev-

nica tvrdi i predsjednik Helsinškog odbora za ljudska RS Branko Todorović. Prema njegovim riječima, postoje tri razloga zašto je nepotizam u BiH toliko javan, proširen i skoro normalan.

"Prvi razlog je opšte odsustvo sistema vrijednosti, morala, etike, osjećaja za sram, i to ne samo kod političara, već i kod građana. Vi ćete čuti sve veći broj građana koji će reći da je sasvim normalno da se krade, otima pljačka, te da se vlast zloupotrebljava. Drugi razlog je jedna raširena korupcija tokom izbora, kada političari plaćaju građanima da budu izabrani, zbog čega nemaju nikakvu vrstu odgovornosti, već nastoje da kroz različite oblike kriminala, pa i nepotizma, nadoknade onaj novac koji

su investirali u svoj izbor. I treći razlog je što ne postoje zakonske norme, odnosno njihova primjena u praksi na osnovu kojih bi se priveli pravdi oni koji čine takva djela. Dakle, niti imamo snažne demokratske medije, niti imamo snažno civilno društvo, a ni pravosuđe koji bi spriječili ovo što se dešava", objašnjava Todorović.

On navodi da je kod nas nepotizam dostigao tolike razmjere među političarima i funkcionerima da su zaboravljene sve granice.

"Ono što je poražavajuće je da osim toga što političari zapošljavaju svoju djecu, supruge, muževe, svastike, rođake, kumove, nego je postalo normalno da većina ljudi na pozicijama u RS gdje

ima novca, ima svoje ljubavnice koje zapošljavaju na mjesta savjetnica ili šefica. Kao takve vode ih na putovanja o trošku institucija, poklanjaju auta i na taj jedan primitivan način najbolje demonstriraju jednu beskrupuloznu moć. Sa druge strane, građani to sve posmatraju i čute, a naše društvo ide unazad i to je jedna od onih stvari koja nanosi ogromnu štetu BiH", rekao je Todorović.

Ekonomski analitičar Zoran Pavlović tvrdi da u RS ne postoji segment koji se zove normativi javne uprave, sistematizacija i kvalifikacija, te jednog racionalnog sistema zapošljavanja koji bi trebao da obezbijedi bolje funkcionisanje cijelog sistema.

PRELASPODJELA PLIJENA NAKON IZBORA

Suprotno tome, kod nas je izgrađen sistem u kojem je zapošljavanje rodbine, familije, prijatelja postalo svakodnevnica i rezultat izborne pobjede.

"To je potpuno pogrešan koncept demokratije. To bi trebalo da bude sistem gdje ljudi koji rade u javnoj upravi i preduzećima služe narodu, a ne obrnuto. Kod nas je situacija da su političari preplaćeni, da se osjećaju zaštićeni i da im niko ništa ne može, zbog čega i postoji ovako otvoren nepotizam. Mehanizmi kontrole javnog žigosanja, osuđivanja i kažnjavanja ništa ne rade, jer je sve odjednom postalo sistem prelaspodjele plijena nakon izbora. Tako da se stvari koje su potpuno neprirodne, nenormalne i koje potpuno štete razvoju zemlje, smatraju prihvatljivim. Ono što je najgore, vi ako nemate pamet, znanje, struku i vještinu niste podobni da napravite uslove koji su potrebni poslovnom čovjeku i građaninu. Tako da je i zbog nepotizma BiH došla na dno evropske ljestvice zemalja po ekonomskom pitanju. Jednostavno, kod nas je sve što je budžetski definisano podređeno političarima i njihovoj rodbini i prijateljima", zaključio je Pavlović. ■

Miroslav Vujičić kralj nepotizma

Savjetnik Stefan Mitrović sa svojim poslodavcem Miloradom Dodikom i ekipom iz SNSD-a

8. Jovo Radukić, pomoćnik ministra finansija, zaposlio je svog bratića Marka Radukića u Poresku upravu RS.

9. Nedo Ilić, bivši direktor Šuma RS-a, koji je za vrijeme svog direktorskog mandata ovo preduzeće doveo na rub propasti, zaposlio je svoju kćerku u Poresku upravu RS.

10. Zora Vidović, direktorica Poreske uprave RS-a, svoju ćerku je udomila u Centralnu banku BiH, dok je zeta smjestila u entitetsku Agenciju

za bankarstvo i još mu obezbijedila mjesto u nekoliko nadzornih odbora.

11. Jasminka Krivokuća, sestra Srebrenke Golić, ministarke za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju, direktorica je Pošta Srbije.

12. Direktorica Investiciono razvojne banke RS Snježana Vujnić, inače uhapšena prije nekoliko mjeseci, zaposlila je sina Marka u ovu banku.

13. Sanja Radojičić, supruga bišeg predsjednika Narodne skupštine RS Igora Radojičića, danas kandidata SNSD-a za gradonačelnika Banjaluke, donedavno je bila pomoćnica ministra finansija u Vladi RS, a danas radi u Elektroprenosu BiH.

14. Svojevremeno je i Džerard Selman, bivši ministar pravde RS i predsjednik Ustavnog suda RS, zaposlio je suprugu u Pošti RS, sestru i svastiku u Fond zdravstva RS, a kćerku u Ministarstvo za ekonomske odnose u Vladi RS.

15. Možda je i najzanimljiviji slučaj poslanika "papka" Vojina Mitrovića, kako ga je opozicija prozvala, koji je kao nagradu za prelazak u vlast, sina ugurao, ni manje ni više nego u Palatu predsjednika. Tako je njegov sin Stefan postao preko noći savjetnik predsjednika, koji je prema riječima Milorada Dodika pokazao inicijativu, došao na razgovor i zato dobio posao. Inače, Mitrovićeva imovina se procjenjuje na preko 60 miliona maraka i opet sina na grbaču poreskih obveznika. ■

Priče koje nitko ne čuje: Pravosudne vjetrenjače ne daju prijeratnim stanarima u njihove stanove

SVI SU SLOŽNI DA JE PRAVOSUĐE SPORO I ALJKAVO I DA ONI KOJI SU SE OGRIJEŠILI O ZAKON PODRŠKU IMAJU UPRAVO U PRAVOSUĐU. UMORNI SU OD BORBE I DOKAZIVANJA DA JE NEŠTO NJIHOVO

AUTOR: R.I., BLJESAK.INFO
OBJAVLJENO: 21.10.2016.

<http://bljesak.info/rubrika/vijesti/clanak/mostar-pravosudne-vjetrenjace-ne-daju-prijeratnim-stanarima-u-njihove-stanove/173768>

“ZAKON JE JASAN i u svakoj normalnoj državi provediv. Nikakvi pravni postupci ne mogu to oboriti i onda samo nepravim radnjama, odugovlačenjem, neviđenom opstrukcijom dijela pravosuđa se taj zakon nastoji izigrati. Naprosto je nečuveno kako različiti sudovi imaju tako oprečna mišljenja, ili čak isti sud a različiti suci”, kaže za Bljesak.info čovjek koji je više od 15 godina bori da useli u stan nad kojim je više puta dokazao stanarsko pravo.

Njegov slučaj prošao je sve sudove u BiH, a Ustavni sud presudio je u njegovu korist. No, borba za stan nastavlja se, jer se ne provodi odluka kojom naložena provedba presude. A onda glasi da se stanari moraju iseliti iz stana u kojem bespravno borave te da se obitelj, koja je pomislila da je napokon izvojevala pravnu bitku, useli u svoja četiri zida. Dakle, unatoč presudama, sadašnji stanari, koristeći, kako tvrdi naš sugovornik, svoj ugled i veze, ne želi napustiti stan.

“Županijski sud donosi presudu u moju korist nalažući deložaciju. Ali sutkinja Vrhovnog suda, poznata po tome što se sunčala gola na stolu u uredu, pobija presudu u roku od tri mjeseca što je rekord bh pravosuđa jer kasnije na Ustavnom sudu to traje četiri godine i donosi se presuda u moju korist. Zanimljivo je da u presudi od devet članova predsjednica izdvaja mišljenje mada se presuda bazira na sličnoj za koju je ona glasovala”, navodi naš sugovornik i ističe kako je kroz svoju bitku shvatio da je velika kočnica njegovog procesa, ali i cijelog bh pravosuđa, kadrovanje gdje je politika glavna.

SUD NEMA PODATAKA

“Provođenje sudske odluke u mom slučaju izaziva domino efekt i svi na koje se to odnosi svim silama nastoje to spriječiti. U mom slučaju predsjednik općinskog suda je bio obavješten da se moj stan nezakonito knjižio dva puta, a on nije ništa učinio i valjda je zato

nagrađen mjestom suca u županijskom sudu”, kaže naš sugovornik tvrdeći da godinama čeka da niži sud provede presudu višeg.

No, u Općinskom sudu u Mostaru nisu nam mogli reći koliko je ovakvih slučajeva niti potvrditi da netko čeka da oni provedu odluku suda. Pravdaju

sporova nema opcije da se posebno registrira da se radi o sporu u vezi povrata stanova na kojima postoji stanarsko pravo prijeratnih nositelja stanarskog prava”, odgovoreno je na upit o broju ovakvih predmeta.

Općinski sud u Mostaru naveo je kako se stambeni sporovi registriraju

“Županijski sud donosi presudu u moju korist nalažući deložaciju. Ali sutkinja Vrhovnog suda, poznata po tome što se sunčala gola na stolu u uredu, pobija presudu u roku od tri mjeseca što je rekord bh pravosuđa

se sustavom koji im, kako se čini, sve predmete čini jednakima.

“U svom radu Sud koristi Sistem za upravljanje predmetima (CCMS) u kojem prilikom registracije stambenih

bez posebne registracije radi li se o stanu na kojoj postoji prijeratno stanarsko pravo jer takva opcija u CCMS-u ne postoji ali i da nam, stoga, ne mogu reći čeka li netko da sud provede presudu.

Naš sugovornik ističe kako u njegovu slučaju od pravomoćne presude, koja se samo mora provesti jer se presuda ne smije dovoditi u pitanje niti ima žalbe, prolaze dvije godine. Kažu da su tijekom procesa ljudi koji stanuju u njegovu stanu pokušali sve: tvrditi da adresa nije ispravna, pa na osnovu toga tražiti vještačenje, prvo privatno, pa sudsko.

VRIJEME PROLAZI, NIŠTA SE NE DOGAĐA

“Pa vještačenje bude u našu korist, pa se opet donosi presuda, ali se ništa ne događa. Nema govora o deložaciji ili o plaćanju troškova po presudi Ustavnog, pa kasnije Vrhovnog suda. Sve fino krasno, vrijeme prolazi, ništa se ne događa, a mi ne možemo u stan izuzev da sami uselimo, tj da pravdu uzmemo u svoje ruke za sto mi nismo kadri, ali razumijemo one koji to rade”, kaže ogorčeni sugovornik, koji, osim što je izgubio vjeru u pravnu državu, gubi novac, vrijeme i zdravlje zbog ovoga slučaja.

Iako Sud ne zna koliko je ovakvih slučajeva, iz Grada Mostara rečeno nam je kako je u njihovoj bazi podataka evidentirano 16.358 stanova nad kojima je postojalo prijeratno stanarsko pravo.

“Grad Mostar ima evidenciju podnošenih zahtjeva za povrat stanova nad kojima je postojalo prijeratno stanarsko pravo – 9.156 zahtjeva i svi zahtjevi su riješeni”, rečeno nam je iz Odjela za društvene djelatnosti napominjući da to što su zahtjevi riješeni znači da je Grad obavio dio posla oko predmeta koji su u njegovoj nadležnosti.

Pojašnjavaju nam pojam povrata, pa kažu kako je temeljem odredbi Zakona o napuštenim stanovima “Sl.list RBiH”, br 6/92-221, 8/92, 16/92, 13/94, 9/95 i 3/95, te Uredbe o korištenju napuštenih stanova (“Narodni list HZ H-B,” broj: 13/93), nositeljima stanarskih prava privremeno prestalo pravo korištenja stana ako su stan napustili nakon 30. 4. 1991. godine.

UMORNI OD PAPIROLOGIJE

“Takvi stanovi proglašavani su napuštenim i dodjeljivani su na privremeno korištenje drugim osobama. Stupanjem na snagu Zakona o prestanku primjene Zakona o napuštenim stanovima (“Sl. novine F BiH” broj:11/98, 38/98, 12/99, 18/99, 27/99, 43/99, 11/01 i 56/01) prestale su važiti spomenuti propisi, a jedinice lokalne uprave na svom teritoriju (Grad Mostar) zadužene su za vođenje upravnih postupaka u svezi s rješavanjem zahtjeva za povrat stanova na kojima postoji stanarsko pravo podnesenih od strane prijeratnih nositelja stanarskih prava”, navode iz mostarske gradske službe.

No, građani su obično umorni od papirologije i ganjanja pravde. To tvrdi i naš sugovornik iz Jablanice koji kaže kako je 1989. godine Elektroprivreda u Jablanici svojim zaposlenicima podijelila je 15 stanova. On je bio peti na rang listi za dobivanje stana.

Dobio je stan u kojem živio sa ženom

i tada malodobnim djetetom. No, zbog predratnih situacija i slabijeg rada suda, ugovor o stanovanju tada nije zaključio.

“Pravnica u općini Jablanica je ušla u moj stan. Preko svojih kontakata uspjela je otkupiti moj stan, iako nije smjela jer je već posjedovala jedan stan i po stanarskom pravu nije imala pravo na to. Javio sam se međunarodnoj komisiji za nekretnine (CRPC), koja je potvrdila kako sam ja nositelj stanarskog prava”, rekao je naš sugovornik, prilažući svu dokumentaciju u kojoj se navodi da je on 1992. godine, kada je ‘ostao bez stana’ bio nositelj stanarskog prava.

“Naravno ta pravica se žalila na ovu odluku komisiji, u kojoj je imala svoje kontakte, te je u odluci odbijen moj zahtjev i nije mi potvrđeno stanarsko pravo. Ganjao sam sve sudski dobio prvostupanjsku i drugostupanjsku presudu. No, onda su rekli da nisu nadležni, jer je stan otkupljen i sud se vodio međunarodnom odlukom, po kojoj sam već izgubio pravo na stan”, kaže nam sugovornik, navodeći da je ga je CRPC tretirao kao da je ušao u stan i koristio ga za vrijeme rata, iako je on stan dobio 1989. godine, četiri godine prije sukoba u Jablanici.

U žalbi našeg sugovornika, navedeno je kako je on morao Jablanicu napustiti uslijed ratnih događanja, a privremena

U Općinskom sudu u Mostaru nisu nam mogli reći koliko je ovakvih slučajeva niti potvrditi da netko čeka da oni provedu odluku suda. Pravdaju se sustavom koji im, kako se čini, sve predmete čini jednakima

rješenja su dana zbog ratnih uvjeta te nije mogao zaključiti ugovor o korištenju stana.

Tvrdi kako je nakon rata, spomenuta pravica je s drugim radnicima kojima je dala privremena rješenja zaključila ugovore o korištenju stana, te njemu onemogućila da to učini iako je na rang listi svoje firme zauzimao peto mjesto.

NISAM IMAO SREĆU

“Mene je zeznulo što sam se javio međunarodnoj zajednici, moj kolega je imao isti slučaj. Dakle kad su se dijelili stanovi dva stana su dodijeljena Hrvatima,

dakle ja sam dobio jedan od ta dva stana. Drugi kolega koji je dobio stan, njemu je isto uradio tadašnji načelnik u Jablanici, no on je dobio svoj stan nazad, jer se nije žalio međunarodnoj komisiji. Sada je sve gotovo, izgubio sam stan, sporovi su gotovi, čini mi se samo da nisam imao sreću, jer isti slučaj kao kod mene je uspio vratiti svoj stan”, zaključuje naš sugovornik, koji kaže kako ne vjeruje da će ovaj tekst promijeniti nešto i kako on nema snage boriti se protiv začahurenog i kompliciranog sustava.

Od borbe za stan odustao je i naš treći sugovornik. Njegov otac je kao časnik tadašnje vojske Jugoslavije na osnovu svojih zasluga dobio stan od 100 kvadrata u središtu Mostara u kojem su živjeli do 1992. godine, kad smo napustili grad.

“Moj otac dobiva prekomandu, te po zapovjedi nastavlja obnašati dužnost vojnog lica u Podgorici, Crna Gora. Nakon odlaska iz Mostara, po zakonu koji je tadašnje Federalno ministarstvo obrane, član 3A zakona, donijelo kasnije, gubimo pravo na povrat našeg stana. Radi se o tome, da zakon, koji je Ministarstvo donijelo u svoju korist, nalaže kako se vojna lica koja su poslije 92. ili 93. godine nastavila raditi u vojsci tadašnje SFRJ ne smatraju izbjeglicama,

čaju radio po zakonu, ističe kako se jedino mogu žaliti na administracijsku šutnju na koju su, kako tvrdi, naišli tijekom procesa koji je okončan negdje 2010. godine. No, kaže kako je država previdjela neke činjenice.

BORBA S VJETRENJAČAMA

“Zanimljivost ovog slučaja jeste i taj, što je moja majka, koja je bila visoko-obrazovana osoba zaposlena u tadašnjem Aluminijskom pravu, na osnovu svog rada polagala 30 posto prava na stan. Odnosno 30 posto stana, možemo tako reći, spada pod civilnu imovinu. U slučaju da je raniji spomenuti zakon o vojnoj imovini u redu, znači li to da 30 kvadrata stana pripada mojoj majci, odnosno Aluminijskom kombinatu?”, kaže naš sugovornik koji je dignuo ruke od stana.

“Objektivno gledajući, iz kuta poštivanja ljudskih prava, netko može reći da je moj otac zaslužio da mu se oduzme stan. No jesam li to zaslužio ja, moj brat, a pogotovo moja majka koja je i na neki način bila suvlasnik tog istog stana? Zašto je moja majka kriva što se vojska ‘namerčila’ na naš stan? Što s nama?”, naveo je naš sugovornik te naglašava kako su odlučili zaustaviti cijelu priču.

“U jednom trenutku dođeš do momenta u kojem se trebaš odlučiti da li ćeš nauštrb svog zdravlja i financija ići dalje u borbu s vjetrenjačama ili ćemo odustati od svega”, kaže nam sugovornik i dodaje kako je specifičnost ovog slučaja i garaža, koja se nalazila u posjedu stana a koju danas koristi, i na nju prava polaže, tadašnji prvi susjed.

“Na osnovu čega, i na koji način je on dobio papire za tu garažu, tko mu ih je izdao, jer pretpostavljam da mora imati nekakvu dozvolu ili potvrdu za korištenje, ne znam. Zašto garaža nije u posjedu generala HVO-a koji koristi stan, također nam je nejasno. Trenutno radimo na pokretanju priče upravo oko te garaže i tih 30 posto stana koji je sluga moje majke. Možda dođemo do varijante da upravo tih 30 posto ovog vojnog stana treba, ako ne mojoj majci, vratiti Aluminijskom kombinatu, jer je on u tadašnje vrijeme bio suvlasnik ovog stana”, kaže sugovornik.

Svi su složni da je pravosuđe sporo i aljkavo i da oni koji su se ogriješili o zakon podršku imaju upravo u pravosuđu. Umorni su od borbe i dokazivanja da je nešto njihovo i da netko boravi u njihova četiri zida, a ne bi smio.

“Prljave poslove u pravosuđu, evidentno je, radi politika jer je jasno da kadrove u pravosuđu postavlja politika. Korumpirana su sva tri stupa sudbene vlasti i ako si naučio na nešto drugo samo se sekiraš, gubiš živce i nemoćan si. Primjer, moj slučaj je paradigma jedne nove prakse u kojoj se izborite za presude i kad to treba provesti - muk. To vam je kad sudac i porota osude ubojicu, sudac lupne čekićem i svatko ode svojoj kući, uključujući i osuđenog”, kaže naš sugovornik s početka priče. ■

Profesore, da li ste diplomirali?

NEZAKONITI IZBORI U NAUČNA ZVANJA PREDSTAVLJAJU TABU TEMU U AKADEMSKOJ ZAJEDNICI U REPUBLICI SRPSKOJ. IPAK, NEDAVNI SLUČAJEVI ZORANA ĐERIĆA I RADMILE ČOKORILO POKAZALI SU DA I U VISOKOM OBRAZOVANJU I TE KAKO IMA MJESTA ZA PRAVNU I ADMINISTRATIVNU KORUPCIJU

AUTOR: GORAN DAKIĆ, CAPITAL.BA

OBJAVLJENO: 19. 09. 2016.

<http://www.capital.ba/korupcija-prilikom-izbora-i-reizbora-u-naucna-zvanja-profesore-da-li-ste-diplomirali/>

VELIKU PAŽNJU NA NEPRAVILNOSTI prilikom izbora u naučna zvanja izazvao je “slučaj Zorana Đerića” koga su pojedini studenti Akademije umjetnosti optužili da neredovno drži nastavu, da ispitna pitanja šalje elektronskom poštom i da je biran u zvanja za koja nije ispunio uslove.

Đerić je u nekoliko navrata na Akademiji umjetnosti Univerziteta u Banjaluci biran u različita naučna zvanja i to za različite uže naučne oblasti. Najprije je 2005. godine biran za docenta, a 2010. godine i za vanrednog profesora na predmetima Istorija filma i Teorija filma i televizije.

Đerić je 2010. godine biran za docenta, a pet godina kasnije i za vanrednog profesora za užu umjetničku oblast Dramaturgija. Prvi izbor pripada naučnim, a drugi naučno-umjetničkim oblastima i one se različito vrednuju u zakonu.

“Slučaj Đerić” dodatno komplikuje i

Zoran Đerić

činjenica da je za docenta 2005. godine biran u skladu sa Zakonom o Univerzitetu, dok su se sva ostala napredovanja i izbori desili prema slovu Zakona o visokom obrazovanju, koji je usvojen 2006. godine i koji je zamijenio prethodni Zakon o Univerzitetu.

“Slučaj” je izuzetno teško pratiti i objasniti: prvi Đerićev izbor ovjeren je 2005. godine, a prema tadašnjem Za-

Mirjana Stojisavljević

konu o Univerzitetu “u zvanje docenta može biti izabran naučni radnik koji ima... naučni stepen doktora nauka iz oblasti za koju se bira”.

Đerić je magistrirao (Poezija Danila Kiša i Vladimira Nabokova) i doktorirao (Dom i bezdomnost u poeziji XX veka, na primerima ruskih, poljskih i srpskih emigrantskih pesama) na književnosti, na novosadskom Filozofskom fakultetu.

Jasno je da Đerić nije mogao biti biran u zvanje docenta na predmetima Istorija filma i Teorija filma i televizije, jer nije imao stepen doktora nauka iz oblasti u koju se bira, odnosno nije doktorirao ni na istoriji filma, ni na teoriji filma i televizije.

Đerićev izbor u vanrednog profesora, koji je urađen u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju, samo je potvrdio ovu nepravilnost.

Đerićevi izbori u zvanje docenta i vanrednog profesora na predmetu Dramaturgija su legalni, jer su pratili slovo Zakona o visokom obrazovanju u kojem stoji da za docenta u nastavno-umjetnička zvanja može biti birano “lice koje ima završen drugi ciklus studija”.

“Zoran Đerić je biran u umjetničku oblast, a ne u naučnu. Dramaturgija je umjetnička oblast. Zakon je jasan – za docenta na umjetničkoj oblasti biće biran kandidat koji ima završen drugi ciklus studija. Ne precizira se kojih studija. Prvi Đerićev izbor desio se prema Zakonu o Univerzitetu, a svi ostali prema Zakonu o visokom obrazovanju. Određeni studenti su napravili veliku galamu i Đerić više neće predavati na Akademiji, ali ne zbog toga, nego zato što je postao direktor Srpskog narodnog pozorišta u Novom Sadu i ne može da radi na dva mjesta”, rekao je za CAPITAL dekan Akademije umjetnosti Luka Kecman. Kecman je ujedno i član redakcije časopisa Sterijinog pozorja Scena čiji je glavni i odgovorni urednik bio upravo Đerić, ali i predsjednik Savjeta za kulturu GO SNSD-a u Banjaluci.

HOTIĆEVA ODSVIRALA ZA VANREDNOG PROFESORA

U julu 2011. godine Timea Hotić izabrana je u zvanje vanrednog profesora za užu umjetničku oblast Reprodukcijska muzika, na nastavnom predmetu Kamerna muzika 1-10.

S obzirom na to da je riječ o izboru u nastavno-umjetničku oblast, Hotićevoj je za ovo zvanje bio potreban završen drugi ciklus studija (magistarski ili master), ali ona je birana za vanrednog profesora bez tog uslova.

U konkursnoj dokumentaciji umjesto drugog ciklusa studija zaveden je “specijalistički rad” koji zapravo predstavlja odsvirane dijelove Bramsovih i Šumanovih koncerata.

Na Akademiji umjetnosti Etnomuzikologiju predaje Milorad Kenjalović i to u zvanju vanrednog profesora.

S obzirom na to da je riječ o naučnom predmetu Kenjaloviću je za ovaj izbor bio potreban doktorat, ali on ga je odbranio tek nedavno.

Na Fakultetu muzičkih umjetnosti Univerziteta u Beogradu rekli su nam da je Kenjalović doktorat trebao braniti upravo u ovoj ustanovi, ali to se nije desilo.

Na FMU nisu željeli da preciziraju zašto Kenjalović nije odbranio doktorat pred njihovom komisijom.

Kenjalović je bio i dekan Akademije umjetnosti Univerziteta u Banjaluci.

Lista najgorih i najboljih

Kada su studenti banjalučke Akademije umjetnosti optužili Zorana Đerića da ispitna pitanja šalje elektronskom poštom i da je biran u naučna zvanja za koje nije imao uslove, u optužnicu je dodana još jedna tačka: Zoran Đerić nije redovno držao nastavu. Predsjednik Unije studenata RS Milan Milišić kaže da ne postoji nijedan mehanizam kojim bi se utvrdilo da li profesori na fakultetima (redovno) drže nastavu, da li su i u kolikoj mjeri dostupni studentima i kakav je zapravo kvalitet njihove nastave.

Unija studenata RS pokrenula je veb aplikaciju pomoću koje su studenti mogli ocjenjivati rad svojih profesora i kvalitet fakulteta u drugom semestru prethodne školske godine. Nakon četiri mjeseca anketiranja sastavljena je lista najbolje i najgore ocijenjenih profesora banjalučkog Univerziteta.

Prema ovoj anketi najlošije ocijenjeni profesori su Ana Petrov (Akademija umjetnosti –

1,46), Aleksandar Grebenar (Medicinski fakultet – 1,71), Mira Milić i Radenko Višnjić (Arhitektonsko-građevinsko-geodetski fakultet – 1,81 i 2,10), Lana Nežić i Dubravka Marković (Medicinski fakultet – 2,20 i 2,27) i Mirjana Stojisavljević (Filološki fakultet – 2,28), Nikola Špirić (Ekonomski fakultet – 2,37), Danijela Kardaš (Mašinski fakultet – 2,39) i Dušanka Stojanović (Rudarski fakultet – 2,45).

Prema istoj anketi studenti su najbolje ocijenili Zorana Đurića (Elektrotehnički fakultet), Borislava Malinovića (Tehnološki fakultet), Ivana Šijakovića (Fakultet političkih nauka), Ljiljanu Tankosić (Rudarski fakultet), Mihajla Savića (Elektrotehnički fakultet), Jovana Škundrića (Mašinski fakultet), Vedrana Jovanovića (Elektrotehnički fakultet), Valentinu Golubović (Mašinski fakultet), Sašu Dragića (Medicinski fakultet) i Milenka Krajišnika (Ekonomski fakultet).

Najbolji fakulteti su Elektrotehnički, Poljopri-

vredni, Mašinski, Ekonomski i Fakultet političkih nauka, dok su najlošije ocijenjeni Arhitektonsko-građevinsko-geodetski, Medicinski, Akademija umjetnosti, Filozofski fakultet i Fakultet fizičkog vaspitanja i sporta.

Milišić ističe da će se aplikacija ponovo aktivirati i dodaje da će se ona obuhvatiti i nastavnike Univerziteta u Istočnom Sarajevu. Početni rezultati su se, kaže Milišić, pokazalo kao dobri i generisali su ova anketiranja.

“Sama anketa treba da ponudi odgovore na pitanja da li profesori redovno drže nastavu i kakav je njen kvalitet. Neke tabele koje smo do sada sastavljali govorile su o kvalitetu predavanja na osnovu prolaznosti i to je približna slika kvaliteta nastavnika. Ipak, treba znati da se biologija ne izučava podjednako na PMF-u, Tehnološkom ili nekom trećem fakultetu, čak i kada je u sva tri slučaja predaje isti nastavnik“, kazao je Milišić.

Senat Univerziteta donio je u aprilu ove godine Odluku prema kojoj se Mirjana Stojisavljević (djevojačko Vlajisavljević) bira u zvanje redovnog profesora za užu naučnu oblast Specifični jezici – srpski jezik, na predmetima Stilistika srpskog jezika 1 i Stilistika srpskog jezika 2.

NEKOMPETENTNE KOMISIJE

Nijedan član ove komisije nije stručnjak za stilistiku srpskog jezika. Dragičević je stručnjak za dijalektologiju, Tanasić za sintaksu srpskog jezika, dok je Tošović, koji je bio i predsjednik komisije i pisao referat, rusista.

Za redovnog profesora može biti biran kandidat koji “ima najmanje osam naučnih radova objavljenih u naučnim časopisima i zbornicima sa recenzijom i koji ima najmanje dvije objavljene knjige – naučnu knjigu, monografiju ili univerzitetski udžbenik”.

Profesor Miloš Kovačević tvrdi da Mirjana Stojisavljević nema ništa od toga.

“Mirjana Stojisavljević nema nijednog objavljenog naučnog rada u bilo kom naučnom časopisu, a kamoli recenziranom. Komisija navodi četiri štampana naučna rada, od kojih nijedan nije štampan u časopisima. Sva četiri od komisije kategorizovana rada kao naučna štampana su u zbornicima Instituta za slavistiku Karl-Franc univerziteta u Gracu, u okviru projekata koje vodi profesor Branko Tošović. Nijedan od tih zbornika nema podatka o recenzentima radova. To su, opštepoznato je, zbornici sa naučnih skupova kojima Tošović pravda projekte prijavljene u Austriji i koji bez izuzetka prihvata za štampu sve podnesene referate, bez recenziranja“, istakao je Kovačević.

Budući da je zakonodavac, dodaje Kovačević, propisao najmanje osam radova i u recenziranim naučnim časopisima i u recenziranim zbornicima,

a ne osam radova ili u zbornicima ili u časopisima, jasno je da Mirjana Stojisavljević ne ispunjava ni kvantitativno ni kvalitativno uslov za izbor u predloženo zvanje.

“Osim toga, nije uobičajeno, čak je čudno da su svi štampani radovi referati sa istog višeputno održanog skupa – u Gracu, a da se ni na jedan drugi skup kandidat ne prijavi sa referatom. Iako Komisija navodi da Mirjana Stojisavljević ima čak četiri knjige, ona zapravo nema nijednu koja se može podvesti pod zakonom propisane kategorije knjiga – naučne knjige, monografije ili univerzitetski udžbenik”, smatra Kovačević.

Valjda neko ko se bira za redovnog profesora, smatra Kovačević, mora imati bar jedan originalni naučni rad, sa vidljivim i provjerljivim naučnim rezultatom, koji se propisuje naučnim kriterijumima Uneska.

Predsjednik Komisije Branko Tošović kaže da je sve urađeno u skladu sa zakonom.

“Ja sam taj Izvještaj potpisao u skladu sa onim materijalom koji sam dobio. Napisao sam referat na osnovu radova koji su priloženi. Sve to postoji na Uni-

Da bi neko bio (re)izabran u zvanje vanrednog profesora, stoji u Zakonu, mora da ima “najmanje pet naučnih radova objavljenih u naučnim zbornicima i časopisima sa recenzijom” i “objavljenju knjigu – naučnu knjigu, monografiju ili univerzitetski udžbenik”

verzitetu. Ne bih želio o tome da razgovaram“, rekao je kratko Tošović.

Naučno-nastavno vijeće Filološkog fakulteta, na kojem Stojisavljevićeva radi, donijelo je početkom godine odluku da se ona ne bira u zvanje redovnog

profesora, ali je Senat u aprilu ipak glasao drugačije.

SENAT IGNORIŠE NAUČNO-NASTAVNO VIJEĆE

Isto se desilo i 2012. godine kada je naučno-nastavno vijeće Filološkog fakulteta odlučilo da ne podrži reizbor Drage Tešanovića u zvanje vanrednog profesora na nastavnim predmetima Morfološkog srpskog jezika i Derivatologija. Ipak, Senat je ovu odluku odbacio i Tešanovića ponovo izabrao u zvanje vanrednog profesora.

Da bi neko bio (re)izabran u zvanje vanrednog profesora, stoji u Zakonu, mora da ima “najmanje pet naučnih radova objavljenih u naučnim zbornicima i časopisima sa recenzijom” i “objavljenju knjigu – naučnu knjigu, monografiju ili univerzitetski udžbenik”.

Nakon što je izabran prvi put u zvanje vanrednog profesora Tešanović nije objavio pet naučnih radova sa recenzijom, niti je objavio knjigu, pa je potpuno nejasno na osnovu čega je Senat Univerziteta glasao za njegov reizbor.

Komisija koja je potpisala izvještaj za Tešanovićev reizbor (Sreto Tanasić,

Da stvar bude gora, Tešanović u Banjaluci predaje morfologiju srpskog jezika, a na Evropskom univerzitetu u Brčkom je predavao B/H/S jezike, ali i književnost, književnost za djecu i scensku umjetnost!

Predsjednik Komisije koja je potpisala Izvještaj za Tešanovićev izbor Sreto Tanasić kaže za CAPITAL da se to desilo davno i da “nema smisla da on sada o tome razgovara”.

“Vaše pitanje je drsko, a i moj odgovor na to pitanje bi bio drzak. Ta procedura je bila na fakultetu. Dostavljen mi je upitnik i ja sam ga popunio. Sve možete naći na Filološkom fakultetu. Ne mogu sada da se sjećam i da se vraćam na ono što je bilo. Imate bliže sagovornike za tu temu od mene“, rekao je Tanasić.

KO JE KRIV?

Za sumnjive izbore i reizbore niko nije kriv.

Na Univerzitetu kažu da ocjenu da li je neko od kandidata kvalifikovan, odnosno da li ispunjava uslove za izbor u viša zvanja ili ne, vrše komisije za razmatranje konkursnog materijala i pisanje izvještaja koje imenuje nastavno-naučno vijeće na fakultetima, odnosno nastavno-umjetničko vijeće na Akademiji umjetnosti.

“Komisije čine najmanje tri nastavnika iz naučnog, odnosno umjetničkog polja za koje se kandidat bira, i koji svojim potpisom ispod izvještaja garantuju da su kandidati kvalifikovani odnosno da ispunjavaju propisane uslove. Izbor u zvanje svakog od kandidata predložen je od strane stručnih komisija“, kazali su nam na Univerzitetu.

Dekan Filološkog fakulteta Univerziteta u Banjaluci Mladenko Sadžak kaže da to nije tačno i dodaje da izbore verifikuje Senat Univerziteta, a ne naučno-nastavna vijeća pojedinih fakulteta.

Fakultet političkih nauka Univerziteta u Banjaluci: Radmila Čokorilo predložena za vanrednog profesora na predmetu Novinarstvo

➔ “Ti profesori su izabrani na sjednici Senata. Naučno-nastavno vijeće daje preporuku, odnosno prijedlog koji Senat usvaja ili odbacuje. Fakulteti i naučno-nastavna vijeća nisu mjerodavni za izbore. Na naučno-nastavnim vijećima se glasa i pojedini prijedlozi se usvajaju ili odbijaju u skladu s tim koliko ko ‘ima’ ruku“, kazao nam je Sadžak.

Luka Kecman dodaje da Komisija piše izvještaje, a da onda na osnovu tih izvještaja članovi naučno-nastavnih vijeća biraju da li će podržati neki izbor ili ne. Prema njegovom mišljenju te komisije rijetko kada prave greške.

“Na teorijskim predmetima je sve jasno, ali stvar je komplikovanija kada se neko bira i naučno- umjetničko zvanje. Ukoliko bi se Dušan Kovačević prijavio da predaje Istoriju pozorišta na Akademiji umjetnosti u Banjaluci, to bi značilo da on dolazi na teorijski

konkurs za cijeli srpski jezik! Srpski jezik ima 32 predmeta, 32 poddiscipline, tako da će onaj ko bude izabran na taj predmet moći da predaje bukvalno – sve! Onaj ko bude biran na taj predmet biće veći genijalac nego de Sosir”, smatra Kovačević.

REVIZIJA DOKTORATA

Radmila Čokorilo, za čiju je disertaciju nastavno-naučno vijeće Fakulteta političkih nauka u Beogradu prošle godine potvrdilo sumnje da sadrži dijelove plagijata, autoplagijata i neurednog referenciranja, predložena je za vanrednog profesora na predmetu Novinarstvo na FPN Univerziteta u Banjaluci.

Na Univerzitetu tvrde da njena disertacija neće biti osporena sve dok FPN u Beogradu, na kojem je i odbranjena, ne pokrene proceduru oduzimanja naučnog zvanja.

“Nemamo konačnu odluku Senata, jer bi nakon usvajanja izvještaja FPN u Beogradu trebao da pokrene proceduru oduzimanja zvanja doktora nauka pred Univerzitetom u Beogradu. Dakle, u pitanju je procedura koja traje, a mi ne možemo da se odnosimo prema tom slučaju sve dok sve instance Univerziteta u Beogradu ne obave posao, niti želimo suditi unaprijed ili prejudicirati ishod”, rekao je novoizabrani rektor Milan Mataruga.

Ipak, slučaj Radmile Čokorilo vratio je, bar za kratko, staro pitanje u akademske krugove: da li je potrebna revizija doktorata ili nije?

Profesor FPN Đorđe Vuković smatra da jeste, ali dodaje da prije svega treba postaviti metodologiju rada.

“Ko bi i na koji način bio imenovan u komisiju koja bi radila na reviziji doktorata? Koji bi datum bio zvanični početak te revizije? I da li bi ta revizija poslužila da se Univerzitet očisti od istinske naučne prljavštine ili bi rad te komisije poslužio samo za nipodaštavanje naše nauke? To su sve pitanja na koja je neophodno odgovoriti prije nego što se krene u taj proces“, istakao je Vuković.

Za doktorske disertacije je, smatra Miloš Kovačević, najbitnija sama komisija. On ističe da bi ti procesi trebali konačno da se urede kao u Evropi, a to podrazumijeva da mentor ne smije biti član komisije.

“Mentor treba da brani disertaciju zajedno sa kandidatom. Neophodno bi bilo da članovi komisija ne budu iz šire oblasti. Veoma je bitno da to budu ljudi koji su referentni za užu oblast. Ne može nauka biti uža oblast, nego samo disciplina unutar nauke“, kazao je Kovačević.

Na Univerzitetu, ipak, smatraju da nema potrebe za takvom vrstom revizije. Kada je riječ o doktorskim disertacijama koje su odbranjene na Univerzitetu u Banjaluci ne postoji, kažu u ovoj ustanovi, potreba za revizijom

Luka Kecman

Radmila Čokorilo

predmet. Kovačević je, sa druge strane, akademik iz umjetničkih oblasti, a ne iz nauke. Ali zar on nije kompetentan i stručan da predaje istoriju pozorišta“, pita Kecman.

POLITIKA NEZAMJERANJA

Za Miloša Kovačevića stvar je više nego jasna: svi sumnjivi i nezakoniti izbori i reizbori posljedica su politike nezamjaranja. U velikom broju slučajeva, kaže Kovačević, nekompetentni ljudi govore o nekompetentnim ljudima.

“To je u 90 odsto slučajeva tako. U svemu tome ne igraju ulogu kriterijumi koji su bitni za nauku, ali su bitni sa stanovišta čaršije. Sada su se dosjetili kako da to zaobiđu, pa su raspisali

Kada je riječ o doktorskim disertacijama koje su odbranjene na Univerzitetu u Banjaluci ne postoji, kažu u ovoj ustanovi, potreba za revizijom

DA BI OVAKO NEŠTO USPJELO i održavalo se sve ove godine mora da postoje dobro uigrane ekipe sa još boljim taktikama. Pošto je veliki novac u opticaju, ovdašnji korumpirani funkcioneri su smislili mnogobrojne načine da se domognu novca koji im ne pripada.

BROJNE NEPRAVILNOSTI

O mnogim se do sada već pisalo, ipak, jedan od načina koji se godinama koristi u BiH za krađu novca iz institucija i javnih preduzeća ostaje neprimijećen. Tako se u velikom broju institucija i javnih preduzeća i ustanova, u procesu javnih nabavki svakodnevno vrše koruptivne radnje na kojima profitiraju dobavljači i “veze” među ponuđačima nabavke, i to jednostavnim procesom.

- Ponuđač raspiše javnu nabavku.
- Prijave se potencijalni dobavljači.
- Napravi se namjerna greška u proceduri.
- Poništava se postupak javne nabavke
- Ne raspisuje se novi
- Nastavlja se sa nabavkom od dosadašnjeg dobavljača ili se razbije nabavka na više direktnih postupaka, često po mnogo većim cijenama (oba slučaja su protivzakonita)

Po cijenama iz 2012. se nabavljaju robe u 2016. godini

Da se ovakva praksa ponavlja iz godine u godinu, pokazuju i primjeri do kojih smo došli u 2016. godini. Samo u prva tri mjeseca bilo je pregršt slučajeva u kojima su se poništavali postupci javne nabavke, a da do danas nisu raspisani novi, zbog čega se postavlja logično pitanje, na koji način su se ove institucije i preduzeća snabdijevali potrebnom robom.

Donosimo vam samo neke od primjera poništenih poziva bez ponovnog oglašavanja:

- Nabavka cigareta PJ PRIVREDNIK ISTOČNO SARAJEVO 29.1.2016. (FOTO PRIVREDNIK)
- Nabavka stočne hrane i premiksa PJ PRIVREDNIK ISTOČNO SARAJEVO 29.1.2016.
- Vijačana roba, rezni i brusni alat ZD RUDNICI “KREKA” D.O.O. - TUZLA 28.1.2016.
- Nabava usluga fizičke i tehničke zaštite novca i vrijednosti u prijenosu i prijevozu, fizičkog osiguranja objekata, nadzor i alarmno povezivanje PU na dojavni centar zaštitarske agencije za potrebe HP d.o.o. Mostar HRVATSKA POŠTA D.O.O. MOSTAR 27.1.2016. (FOTO MOSTAR)
- Nabavka roba - sredstva za održavanje higijene (lična higijena i pomagala za higijenu) JAVNA ZDRAVSTVENA USTANOVA UNIVERZITETSKI KLINIČKI CENTAR TUZLA 26.1.2016.
- Nabavka sredstava za čišćenje F MUP F BIH - FEDERALNA UPRAVA POLICIJE 26.1.2016. (FOTO FUP)

Javne nabavke u BiH: Ponište tender pa u talu krađu

PREKO MILIJARDU MARAKA U BiH SVAKE GODINE NESTANE IZ JAVNIH PREDUZEĆA, INSTITUCIJA I USTANOVA, A DA NIKO I NE PRIMIJETI

AUTOR: MILOVAN MATIĆ, 6YKA.COM / FOTOGRAFIJE: 6YKA.COM

OBJAVLJENO: 06.10.2016.

<http://www.6yka.com/novost/114638/javne-nabavke-u-bih-poniste-tender-pa-u-talu-kradu>

Sve ove ustanove i preduzeća su naknadno nabavljali robu, da li putem razbijanja nabavke na manje dijelove ili nastavljanjem uzimanja robe od starog dobavljača. Uglavnom, NEZAKONITO.

EKSTRA PROFIT

Najbolji primjer do kojeg smo došli je onaj iz prošle godine gdje Ministarstvo trgovine FBiH u 2015. godini, za nabavku goriva, kancelarijskog materijala, osiguranje vozila, održavanje računarske opreme i nabavku antivirusnog programa u iznosu od 54.486 KM uopšte nije provelo postupke u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, a nabavke su vršene po ugovorima zaključenim u prethodnim godinama, koji su istekli.

Ovaj primjer nam na najslikovitiji način pokazuje kako funkcioniše sistem gdje su u “talu” predstavnici ministar-

nja o nabavci. Dakle, ugovorni organi kada ponište nabavku trebaju objaviti ponovno obavještenje o nabavci robe, jer ne mogu provesti postupak bez javne nabavke. Ipak, kod nas to malo ko poštuje. Proces je takav da se nabavke jednostavno ponište, nekad iz opravdanih, nekad iz neopravdanih razloga. Ugovorni organi često namjerno naprave grešku u tenderskim dokumentacijama da bi se one u kasnijim fazama otkrile i da bi došlo do poništenja. Ovo se radi u saradnji sa protažiranim dosadašnjim dobavljačem sa kojim imaju dil, da bi kasnije sa njim dogovorili i produžavali ugovore po starim uslovima. Tako iz revizorskih izvještaja možemo vidjeti da se po cijenama iz 2012. godine nabavljaju robe u 2016. godini”, navodi Vukajlović.

Neka istraživanja koja su započeli u ovom Udruženju govore da se samo

Nijedan od ovih načina nije zakonit. Naročito je to problem što se te nabavke rade po starim cijenama i ne ažuriraju se cijene. Ako znamo npr. koliko je posljednjih godina pala cijena goriva, a ono se nabavlja po onim iz 2012. god. onda vidimo da je tu u pitanju ekstra

profit i korupcija”, rekao je Vukajlović.

Prema njegovim riječima, kod nas je sistemska crna korupcija utkana u sam Zakon. Po Zakonu o javnim nabavkama, prekršajne prijave mogu da podnose samo Ured za razmatranje žalbi i Agencija za javne nabavke, što ne donosi nikakve rezultate.

Pare su ukradene, ali ovdje to prolazi nekažnjeno

profit i korupcija”, rekao je Vukajlović.

Prema njegovim riječima, kod nas je sistemska crna korupcija utkana u sam Zakon. Po Zakonu o javnim nabavkama, prekršajne prijave mogu da podnose samo Ured za razmatranje žalbi i Agencija za javne nabavke, što ne donosi nikakve rezultate.

ZAKON JE NIKAKAV

“Ured podnosi prijave samo kad je bila žalba u nekom predmetu, a u masi slučajeva kad se provode netransparentne nabavke, drugi ponuđači to i ne znaju, tako da se ne mogu ni žaliti. A za sve ostale slučajeve nadležna je Agencija kojoj su zakonom definisane obaveze kojima ne može doći do toga da dobije saznanja i podnese prijavu po dužnosti. Oni mogu da rade monitoring, ali zakonom je propisano da je to u svrhu edukacije. Tako da, vi možete staviti ogromne kazne, ali nema mogućnosti da se one izriču. Zakon je nikakav, odnosno usklađen u korist onih koji vrše korupciju”, navodi Vukajlović i dodaje da se

U većini slučajeva, ovakve vrste prevare se vrše radi dobiti favorizovanog dobavljača i nagrade za one osobe koje učestvuju u namještanju tendera iz javnih preduzeća i institucija.

Damir Šabanić iz udruženja Justicija, koja se aktivno bavi istraživanjem javnih nabavki, navodi da je samo u mjesecu januaru bilo preko 150 poništenja postupaka, od čega čak pola nije ponovo objavljeno do danas.

“Iako se ponovno obavještenje o nabavci mora objaviti za najduže dva do tri mjeseca, skoro 80 slučajeva smo otkrili u jednom mjesecu koji to nisu uradili. E sad, oni su odmah tu prekršili Zakon, ali najveći problem se dešava jer je većina njih sprovedla neke nabavke, da li preko dogovora ili od dotadašnjih dobavljača, ali niko nije pratio zakonsku regulativu. U tom slučaju bi trebao da reaguje tužilac, i da utvrdi zašto je to urađeno, jer ovako sve to na prvu izgleda nejasno. Zašto bi neko ulazio u protivzakonite radnje ako od njih nema koristi? Naravno, niko ne krši zakon tek tako, pa je i ovdje takav slučaj. Zato je odmah sve i više nego jasno. Svi koji namještaju ovakve pozive u to ulaze radi krađe i malverzacija. To su jednostavno rečeno talovi od kojih dvije strane ostvaruju korist na štetu javnih preduzeća i institucija”, zaključio je Šabanić. ■

Samo desetak odsto nabavki koje su poništene se ponovo oglase

Igor Vukajlović: Kod nas je sistemska crna korupcija utkana u sam Zakon

stva i stari dobavljač, koji je nastavio da vrši nabavku bez tendera.

Igor Vukajlović iz Udruženja građana Tender navodi da su ovakvi primjeri mnogobrojni u BiH, i da zbog njih gubimo desetine, pa i stotine miliona maraka godišnje.

“Mnogo nabavki se poništava a da se ponovo ne objavljuju obavješte-

desetak odsto nabavki koje su poništene ponovo i oglase.

“Sve što ugovorni organi urade, osim da ponovo oglase nabavku nije u skladu sa Zakonom. Ipak, oni tu koriste nekoliko opcija: Produže stari ugovor, provedu te nabavke direktnim sporazumom da ih podijele ili jednostavno tu nabavku utrpaju u neku drugu nabavku.

Sigurnost nije prioritet: Kako su nacionalne stranke privatizirale policiju u Mostaru

ISTRAŽUJEMO: KAKO SU HNK I MOSTAR OSTALI BEZ PROFESIONALNE POLICIJE, KAKO SU JE VLADAJUĆE NACIONALISTIČKE STRANKE PRIVATIZIRALE I TIME DOVELI U PITANJE SIGURNOST GRAĐANA – SIGURNI SU JEDINO POLITIČKI LIDERI I NJIHOVI POSLUŠNICI

AUTOR: **PREDRAG BLAGOVČANIN**, TAČNO.NET / FOTOGRAFIJE: TAČNO.NET
OBJAVLJENO: 11.10.2016.

<http://www.tacno.net/novosti/kako-su-nacionalne-stranke-privatizirale-policiju-u-mostaru/>

SPORNIM IMENOVANJEM Ilije Lasića na poziciju policijskog komesara HNK od strane Denisa Lasića, tadašnjeg predsjednika Vlade HNK, Slađana Bevande ministra MUP-a HNK te Ive Karačića predsjednika nezavisnog policijskog odbora HNK, započinje stranačko preuzimanje kontrole nad policijom ovog kantona. Evidentno kršenje zakonskih procedura, imenovanja u ovom slučaju, amnestirano je od strane nadležnih sudova i tužilaštava što otvara pitanja uticaja HDZ-a i na ove institucije.

Ilija Lasić imenovan je na funkciju komesara policije odlukom Nezavisnog odbora 29. septembra 2014. god. Ova odluka sporna je zbog činjenice da Nezavisni odbor ne može imenovati kandidate na ovu poziciju nego ih isključivo predložiti Vladi HNK na usvajanje. Zakonom o unutarnjim poslovima Hercegovačko-neretvanske županije jasno je naglašeno da imenovanje komesara policije obavlja Vlada na prijedlog Komisije za izbor i imenovanje. S obzirom da sjednica Vlade sa ovom tačkom dnevnog reda nikad nije održana zbog izostanka delagata iz SDA i SDP-a, postavlja se pitanje koji su stvarni razlozi Lasićevog imenovanja na ovu funkciju.

ŠTO ĆE NAM ZAKONI

Spor između bošnjačkih i hrvatskih stranaka oko izbora komesara trajao je nešto više od godinu dana. Razloge možemo tražiti u političkom dogovoru kojim je usaglašeno da u okviru Ministarstva unutrašnjih poslova na dvije najodgovornije funkcije, ministra i komesara budu imenovani iz reda bošnjačkog i hrvatskog naroda kako bi se zadovoljila nacionalna kvota te spriječila kontrola policije od strane SDA ili HDZ-a.

Ovaj politički dogovor prekršen je odabirom Nezavisne komisije sa predsjednikom Ivom Karačićem, koja je za novog komesara policije predložila Iliju Lasića, po nacionalnosti Hrvata. Denis Lasić u tom periodu predsjednik Vlade HNK, HDZ-ov kadar, zakazao je 15. septembra 2014. god. sjednicu koja

Denis Lasić

zbog nedostatka kворuma nikad nije održana. Bez obzira na tu činjenicu, Denis Lasić je potpisao dopis u kojem naglašava da je odluka Vlade negativna te da se nastavi proces imenovanja komesara. Ostaje nejasno na koji način je Denis Lasić utvrdio da je odluka negativna kad sjednica nije ni održana.

Slađan Bevanda, tadašnji ministar policije također kadar HDZ-a, nakon

Ignorišući zakon i činjenicu da sjednica Vlade nije ni održana te da ne postoji pozitivno niti negativno mišljenje o kandidatu, Nezavisni odbor, bez članova iz reda bošnjačkog naroda, zaobilazi procedure i imenuje Iliju Lasića na poziciju komesara

toga je poslao dopis Nezavisnom odboru da poduzmu mjere u skladu sa odredbama Zakona o unutrašnjim poslovima HNK. Zakon je jasno preciziran da u slučaju da se Vlada ne složi sa predloženim kandidatom ona mora dostaviti pismeno obrazloženje u kojem se navode razlozi odbijanja i zahtjevati od Nezavisnog odbora da ponovo razmotri svoj prijedlog.

Ignorišući zakon i činjenicu da sjednica Vlade nije ni održana te da ne postoji pozitivno niti negativno mišljenje o kandidatu, Nezavisni odbor, bez članova iz reda bošnjačkog naroda, zaobilazi procedure i imenuje Iliju Lasića na poziciju komesara. Bez obzira na činjenicu da Nezavisni odbor nije pravno lice, da po zakonu nema ovlaštenje za imenovanje te da odluka nije opečaće-

na, Slađan Bevanda nalaže da se Iliju Lasiću izda rješenje o koeficijentu na osnovu čega on preuzima dužnost komesara.

Ministar Slađan Bevanda ističe da je njegova uloga u procesu imenovanja komesara minorna te napominje da on ni na koji način nema uticaja na izbor osim svojim glasom kao član Vlade HNK:

“Policijski komesar imenovan je Odlukom Neovisnog povjerenstva jer se sjednica Vlade HNŽ-a na kojoj su se ova pitanja trebala razmatrati nije mogla održati ni nakon više pokušaja zbog nedolaska na sjednicu ministara iz reda bošnjačkog naroda. Cijeneći sve razloge Neovisno povjerenstvo je smatralo da su ispunjeni zakonom propisani uvjeti i donjelo konačnu i obavezujuću Odluku o imenovanju policijskog komesara.”

Na naše pitanje kako komentariše činjenicu da je izborom Ilije Lasića prekršen politički dogovor da dvije najodgovornije pozicije u MUP-u HNK u isto vrijeme ne mogu obnašati osobe iz istog naroda, Bevanda odgovara da u periodu donošenja tog dogovora on nije bio politički aktivan.

MALA PRAVNA ZABLUDA

Predsjednik kluba Bošnjaka Ajman Šoše ističe apsurdnost situacije i činjenicu da je već dvije godine prva osoba u kantonu zadužena za provođenje zakona imenovana suprotno zakonskim odredbama:

“Na uloženi prigovor od strane Kluba Bošnjaka na spornu odluku o nesprovođenju istrage, glavni kantonalni tužilac u svom odgovoru jasno navodi da je akt o imenovanju policijskog komesara ništav i pravno neodrživ, da je prekršena procedura propisana Zakonom ali da prijavljeni nisu odgovorni jer su bili u ‘pravnoj zabludi’. Kao rezultat ovakve odluke imamo činjenicu da je Denis Lasić umjesto krivične odgovornosti nagrađen pozicijom

ministra saobraćaja i komunikacija u Vladi FBiH preko koje danas upravlja sa najznačajnijim infrastrukturnim projektima.”

Također pred općinskim sudom u Mostaru pokrenut je postupak za poništenje spornog akta o imenovanju komesara policije, koji se prema mišljenju mnogih bespotrebno odugovlači.

Podsjećamo, kao reakcija na ime-

novanje Lasića na poziciju komesara, Klub Bošnjaka u Skupštini HNK podnosi krivičnu prijavu protiv Denisa Lasića, Slađana Bevande i Ive Karačića zbog nesavjesnog rada u službi, lažnog predstavljanja, zloupotrebe položaja i krivotvorenja službene isprave.

Iako je Tužilaštvo HNK 30. decembra 2014. godine tačnije, tužilac Spomenko Jukić, na nedvojben način utvrdilo da je u ovom predmetu došlo do povreda procedura prilikom izbora komesara policije, zaključeno je da se te povrede i procedure koje su provodile prijavljene osobe, ne mogu okvalificirati kao kaznena djela te odbija pokretanje istrage.

Na ovu odluku Spomenka Jukića i Tužiteljstva HNK, Klub Bošnjaka uložio je pritužbu koji je također 30. 03. 2015. godine odbijen iako je glavni kantonalni tužitelj Mladen Jurišić odluku Nezavisne komisije o imenovanju Ilije Lasića za policijskog komesara definisao kao ništavnu i pravno neodrživu.

Kao glavni razlog za nepokretanje istrage i poništavanje odluke o imenovanju Ilije Lasića, Mladen Jurišić ističe pravnu zabludu u kojoj su se našli Lasić, Bevanda i Karačić.

Tvrđnje tužioca Mladena Jurišića i Spomenka Jukića o pravnoj zabludi u ovom postupku poprilično su nejasne budući da je tužilaštvo dostavljena službena zabilješka potpisana od strane Nermine Kodro Hubane, Dijane Pušić i Sanje Čuljak, uposlenica Odjela za kadrovske poslove MUP-a HNK.

Naime u službenoj zabilješci od 16.10.2014. god. evidentno je da su službenice odbile da sačine rješenje o zasnivanju radnog odnosa Ilije Lasiću zbog zakonskih nedostataka. Naime, Lasić nije imao zasnovan radni odnos u MUP-u HNK niti je u vrijeme kada ga je nezavisni odbor predložio, bio uposlenik bilo koje policijske agencije. Kada su od sekretara Ministarstva unutrašnjih poslova zatražile stručno mišljenje rečeno im je da MUP najbolje pozna svoje propise i da od istih neće dobiti nikakvo mišljenje.

Niz nepravilnosti uočen je i u samom izvođenju postupka budući da kantonalni tužilac ne poziva prijavljene i ne uzima izjave na zapisnik o saslušanju, što je u skladu sa Zakonom o krivičnom postupku F BiH, već prijavljenima dostavlja krivičnu prijavu i dokaze na očitovanje.

Advokat Senad Pećanin smatra da sa pravnog aspekta nepostojanje Nezavisnog policijskog odbora parališe mogućnost zakonitog rada policije u Hercegovačko-neretvanskom kantonu. Međutim, prema mišljenju Pećanin to je cijena političkog sporazuma koju su spremno prihvatili HDZ i SDA u Mostaru.

MIRNO SPAVAJTE

Imenovanjem Ilije Lasića na poziciju policijskog komesara HNK započinje i proces kadrovske i operativnog premještanja policijskih službenika u okviru Uprave policije. U nepunih mjesec dana otkako je postavljen na ovu pozi-

ciju, Ilija Lasić je pokrenuo potpunu reorganizaciju MUP-a, što je u konačnici rezultiralo prekršajima Zakona o policijskim službenicima HNK.

Tako je naprimjer dotadašnji načelnika PU Mostar Draženko Miletić premješten na radno mjesto načelnika Odjela općeg kriminaliteta u Odjelu kriminalističke policije dok je samostalni inspektor Branko Drinovac s radnog mjesta načelnika Odjela gospodarskog kriminaliteta premješten na radno mjesto načelnika Policijske uprave Mostar. Suad Tojaga je sa radnog mjesta zapovjednika PS SP/BS Mostar premješten na radno mjesto načelnika Odjela za kriminalističko obavještajne poslove, dok je Amir Begić, dotadašnji glavni inspektor raspoređen na radno mjesto načelnika Odjela za protueksplozijsku zaštitu premješten u Odjelu uniformirane policije na razdoblje od šest mjeseci.

Nova kadrovska rješenja i kontinuirano premještanje policijskih službenika drastično su uticali na bezbjednosnu situaciju u ovom kantonu o čemu svjedoče i dnevni policijski bilteni.

Također, prema neslužbenim informacijama iz MUP-a, policijskim službenicima nedostaje elementarna oprema za rad pa tako službenu komunikaciju vrše preko privatnih telefona budući da nemaju adekvatne antene za podršku komunikacije preko motorola. Bez obzira na nemogućnost uspostavljanja veze, MUP-HNK naručuje 41 službeni automobil čiju nabavku na tenderu dobija omiljena firma HDZ-ovih ministara M.R.M. iz Ljubuškog.

Veoma loše stanje u MUP-u, nepostojanje Policijskog odbora, Javnog žalbenog biroa te hronični izostanak policijskih službenika drastično se odrazio na sigurnosnu situaciju u ovom kantonu. Kemal Đono predsjednik sindikata MUP-a naglašava da su ovi problemi prisutni od imenovanja policijskog komesara:

Slađan Bevanda

“Nije moje da komentarišem stanje sigurnosti kao policajac, ono je vidljivo prostim okom. U sam izbor komesara neću se miješati, neki kažu da je prekršena pravna procedura, to je reklo i tužilaštvo, no mnogo bitnije je šta je proisteklo iz toga. Dejton je predividuo strukturu policije i pozicija u policiji, na osnovu popisa iz 1991. godine i ne bi trebalo tu biti problema da postoje iskrene namje-

re da se policija organizuje tako da bude servis građana. Očito je da to nije namjera. Uvijek su natezanja ko će biti komesar, ko će biti ministar MUP-a, lobira se, vrši se pritisak i koriste se sva sredstva. Čiji će biti policijski odbor koji nadzire rad policije i ko će biti u neovisnom odboru za izbor komesara? Zbog svega toga trpi stanje sigurnosti i trpe građani koji plaćaju za svoju sigurnost.”

Navode o političkom preuzimanju policije od strane HDZ-a, Slađan Bevanda smatra neutemeljenim te ističe da su rukovodeće pozicije u MUP-u raspodjeljene po nacionalnoj strukturi. Prema njegovim riječima nemoguće je da bilo koja stranka preko ministra ima

Prijavljeni nisu odgovorni jer su bili u “pravnoj zabludi”

potpunu kontrolu ministarstva:

“O stvarnim razlozima neformiranja Policijskog odbora ne mogu govoriti ali činjenica je da sam više puta pisanim i usmenim putem tražio da Vlada HNŽ-a to pitanje konačno riješi. Međutim, kad bi se to pitanje htjelo uvrstiti na dnevni red sjednice Vlade, ministri iz reda bošnjačkog naroda su to onemogućavali tako da bi ovaj upit trebalo uputiti onima koji to uporno izbjegavaju.”

Uzroke paraliza sistema, štrajkova policije, činjenica da u ovom trenutku prema procjenama MUP-a fali 200 policijskih službenika, te dvogodišnjeg nepostojanje policijskog odbora, Ajman Šoše vidi kao refleksiju nelegalno postavljenog policijskog komesara:

“Činjenica je da već više od dvije godine ne postoji policijski odbor, koji je važan u funkcionisanju MUP-a. Jedan od razloga je taj što kandidate za imenovanje policijskog odbora Vladi HNK treba dostaviti Komesar policije kojeg Vlada nikad nije imenovala. Duži vremenski period se ne vrši popuna policijskih službenika što je jako bitno jer trenutno nedostaje veliki broj

Ajman Šoše

policijskih službenika, a računa se da će u narednom periodu još jedan dio policijskih službenika biti penzionisan, te da je neizvjesna sudbina aktuelnog konkursa za popunu policijskih službenika-kadeta. Nezavisni odbor za izbor i reviziju nije popunjen otkako je jedan od članova podnio ostavku i već duži vremenski period, od spornog imenovanja Ilije Lasića do danas, uopće ne

funkcioniše ili pak funkioniše na način da samo zadovoljava formu svog postojanja. Svi navedeni problemi koji opterećuju stanje u MUP-u HNK su samo posljedica ovog spornog imenovanja.”

MAJORIZACIJA ILI DOMINACIJA

Kada govorimo o političkoj kontroli rada institucija indikativno je da su na čelna mjesta opštinskih i kantonalnih pravosudnih institucija u posljednjem periodu postavljeni isključivo pripadnici iz reda hrvatskog naroda.

Ustavom FBiH (član 6 i član 11 stav 4) regulisan je princip nacionalne zastupljenosti u opštinskim i kantonalnim pravosudnim institucijama, ali evidentno je da se ova odredba u HNK ne poštuje. Tako je na mjesto predsjednika opštinskog suda u Mostaru nedavno imenovan

Marin Zadrić. Nakon odlaska Mladena Jurišića u penziju, na mjesto glavnog kantonalnog tužitelja došao je Zdenko Kovač, dok se na čelu kantonalnog suda nalazi Jasmina Rajković.

Šoše naglašava da je imenovanje Ilije Lasića, van zakonskih normi, uticalo na odnose koalicionih partnera SDA i HDZ-a u ovom kantonu te da isključivost HDZ-a ostavlja posljedice na funkcionisanje sistema:

“U HDZ-u i HNS-u bi trebali prihvatiti činjenicu da HNK nije kanton sa hrvatskom većinom i da se to ni silom nije moglo postići. Posljednji popis stanovništva kao i struktura Skupštine i Vlade HNK pokazuju jednak omjer snaga što ide u prilog činjenici da niko nema ekskluzivno pravo na ovaj prostor. O svim važnim pitanjima treba postići dogovor te osigurati nacionalnu izbalansiranost u svim institucijama. Ukoliko se ovo ne shvati bojim se da će na taj način doći do ugrožavanja pozitivnih trendova i usporavanja provođenja reformi na koje smo se obavezali u cilju bržeg razvoja i stvaranja uslova za ekonomski napredak.”

U kontekstu ovih stavova možemo posmatrati i sukob HDZ-a i SDA oko imenovanja novog direktora Zavoda zdravstvenog osiguranja, institucije čiji je budžet od 110 do 120 miliona KM. Poređenja radi, ukupni budžet kantona iznosi 175 miliona KM. Nesporazum između koalicionih partnera nastao je nakon kandidature Rade Bošnjaka na ovu poziciju. Jedan od osnivača HDZ-a BiH, Rade Bošnjak obnašao je funkciju direktora ZZO u dva mandata, a 19. juna ove godine istekao mu je mandat.

Činjenicu da se stranke na vlasti nisu mogle dogovoriti oko imenovanja novog direktora ZZO, Rade Bošnjak je iskoristio i nakon nekoliko dana pauze bez imenovanja vratio se na mjesto direktora ove institucije. Ajman Šoše ističe da je nacionalna struktura u okviru Zavoda također ozbiljno ugrožena:

“Stanje u Zavodu zdravstvenog osiguranja HNK je još i gore, od 131 uposlenog 102 su uposlenici hrvatske nacionalnosti, 26 bošnjačke i 3 srpske ➔

Kemal Đono

Aner Žuljević

➔ nacionalnosti. Od 11 rukovodnih pozicija 9 zauzimaju Hrvati, od 12 šefova službi 10 su hrvatske nacionalnosti, a u 9 poslovnica koliko ima ZZO HNK sa njih 7 rukovode takođe kadrovi hrvatske nacionalnosti. Bivši direktor Rade Bošnjak koji bez zakonske osnove i nakon isteka mandata obavlja poslove direktora u više navrata je iskazao potpunu brutalnost zapošljavanjem kadrova i rodbine, dijela političke elite unutar HNS-a dovodeći ih bez konkurne procedure i bez bilo kakvog dogovora sa partnerima u vlasti, i to na najodgovornije i dobro plaćene pozicije i za takvu brutalnost biva ponovo nagrađen kandidaturom od strane HDZ-a za još jedan mandat što su ministri u vladi HNK iz SDA odbili podržati.”

HDZ IMA PUNU KONTROLU

Kada u obzir uzmemo činjenicu da bez ikakvog zakonskog osnova Rade Bošnjak obavlja funkciju direktora Zavoda zdravstvenog osiguranja HNK koji raspolaže budžetom od skoro 120 miliona KM, da je suprotno propisanoj i zakonskoj proceduri imenovan policijski komesar Ilija Lasić, te da su na čelu svih sigurnosnih agencija na području HNK pripadnici iz reda hrvatskog naroda, možemo zaključiti da HDZ bukvalno vlada svim polugama vlasti u HNK-u. Međutim razloge raspodjele ključnih pozicija u HNK, prema riječima Anera Žuljevića iz mostarskog SDP-a, treba gledati u nesposobnosti SDA i pregovorima koji su vođeni prije konstituisanja Vlada:

“Ovdje postoje političari koji su doktorirali na procedurama i varanju u okviru tih procedura i onda su oni svijesni koliko su nadmoćniji u pregovorima. Mene više iznenađuje SDA koji čitavo vrijeme u tim pregovorima se postavljaju kao da ne znaju ni jedan zakon niti jednu formu. Nego uvijek postfestum reaguju kad se stvari izdešavaju. Onda imate tu opštu kuknjavu koja na kraju ne rezultira ničim osim medijskim sukobljavanjem. Međutim, institucije funkcionišu. Imate ljude kojima je istekao mandat i koji još uvijek koriste svoj potpis i to je opravdano činjenicom da bez njegovog potpisa zdravstvo u ovom kantonu staje. Ista situacija je sa Zavodom za zapošljavanje i bez obzira na to koliko su politike SDA i HDZ-a posvađane ne mogu sebi dopustiti luksuz da u ovakvoj situaciji zaustave sistem jer bi to na kraju bilo samo gašenje požara benzinom.”

Žuljević smatra da je kompletna politička situacija u Mostaru te stranačka kontrola institucija u HNK-u posljedica političkih odnosa na nivou BiH te da je ovaj grad postao kolateralna šteta pozicija koje se dodjeljuju u Sarajevu i Banja Luci:

“Mislim da nažalost postoji neki proetnički dogovor između ovih vladajućih politika da se ne rade multinacionalna pozicije u Sarajevu, Banja Luci, a ni u Mostaru jer bi to bilo kontra onoga što oni imaju kao viziju BiH. Sve ovo što nam se događa je institucionalno

“ Stranačka kontrola institucija u HNK posljedica je političkih odnosa na nivou BiH, a Mostar je postao kolateralna šteta pozicija koje se dodjeljuju u Sarajevu i Banja Luci

pravljenje Herceg-Bosne u smislu apsolutno dominantne pozicije u MUP-u, Tužilaštvu, sudovima, Elektoroprivredi. Sve ono što postoji u Mostaru dato je jednoj stranci, a ne narodu. U principu kad pogledate neko ne mora formirati treći entitet kroz formu nekog entetskog uređenja ali zašto bi se nekome i žurilo kad vlada svim instrumentima. Na osnovu toga nastavlja priču uvezi vanja kantona, Zavoda za školstvo, i na kraju vi dobijete neki paralelni sistem koji je nadgradnja ovoga što mi sad imamo. Nažalost, najveća odgovornost za ovo stanje je na stranci SDA, njihovoj logici i viziji kako Bosne i Hercegovina treba da izgleda.”

Evidentna politizacija rada policije, Zavoda za zdravstveno osiguranje kao i stranački uticaj na Tužilaštvo, sudove i niz drugih institucija predstavlja realnost u ovom Kantonu. I dok se predstavnici vladajuće koalicije HDZ-SDA međusobno optužuju prebacujući odgovornost za katastrofalno sigurno stanje i institucionalno nasilje jedni na druge, građani Mostara i HNK, bez obzira na njihovu nacionalnost, na svojoj koži osjećaju svu nesposobnost vlastitih političkih predstavnika. ■

Istraga protiv 16.000 KM i

PREMA SAZNANJIMA ŽURNALA, VIŠE OD STOTINU OSOBA VEĆ JE DALO ISKAZE U PREDMETU BOSNA, U OKVIRU KOJEG SE PROVODI ISTRAGA PROTIV DVOJICE POTPREDSJEDNIKA SDA ASIMA SARAJLIĆA I MIRSADA KUKIĆA, TE NJIHOVOG GENERALNOG SEKRETARA AMIRA ZUKIĆA. ŽURNAL OBJAVLJUJE NEKE DETALJE O SISTEMU PODMIĆIVANJA I UCJENA KAKO BI SE NEKE OSOBE ZAPOSILE U JAVNIM INSTITUCIJAMA

AUTOR: AVDO AVDIĆ, ŽURNAL.INFO

FOTOGRAFIJE: ADI KEBO, ŽURNAL.INFO I PARLAMENT.BA

OBJAVLJENO: 24.11.2016.

<http://www.zurnal.info/novost/20162/16-hiljada-km-i-clanska-karta-sda-za-posao>

DA ČITAJU BILO ŠTA DRUGO, osim tuđih nezakonito presretnutih sms poruka koje distribuiraju po sarajevskim padinskim kafanama, čelnici SDA bi znali da su ročišta za određivanje pritvora – javna. I baš na jednom takvom, javnom ročištu, održanom u srijedu, 23. 11. 2016. godine, sarajevski kantonalni tužioc su izvjestili Općinski sud u Sarajevu da je istraga u predmetu Bosna proširena na još tri osobe.

NAREDBODAVCI I MENTORI

“Tužilaštvo napominje da je dana 20.9. 2016. godine donijelo Naredbu o proširenju istrage u odnosu na nova tri osumnjičena lica, koja nisu bila obuhvaćena ranije donesenom Naredbom o provođenju istrage. Radi se o vrlo bitnim i uticajnim licima”, navedeno je, između ostalog, u prijedlogu za produženje pritvora petorici uhapšenih u akciji Bosna.

Ovaj akt je prezentiran na javnoj sjednici i navode o pokretanju istrage protiv trojice uticajnih čelnika SDA mogli su čuti svi mediji. No, nisu htjeli. Sigurnije im je čitati i prenositi Facebook objave Asima Sarajlića i Amira Zukića. Stoga Žurnal nastavlja dalje. Tužilaštvo Kantona Sarajevo u okviru predmeta Bosna proširilo je istragu na potpredsjednike SDA Asima Sarajlića i Mirsada Kukića, te njihovog generalnog sekretara Amira Zukića. Osumnjičeni su da su počinili krivično djelo udruživanje radi činjenja krivičnih djela.

“U dosadašnjem toku istrage, primjenom posebnih istražnih radnji utvrđeno je da su upravo ova lica na koja je proširena istraga svojim autoritetom i položajem uticala na neke od osumnjičenih da protupravnim radnjama počine krivična djela za koja se sumnja”, piše, između ostalog, u prijedlogu za produženje pritvora Safetu Bibiću, Ešanu Džananoviću i drugima uhapšenim u okviru akcije Bosna.

Sarajlić, Zukić i Kukić označeni su kao naredbodavci i politički mentori,

K.I. je za zaposlenje morao izdvojiti 16 hiljada maraka

dok su Bibić, Džananović i ostali izvršavali samo njihova i stranačka naređenja. Upravo ova grupa zaposlila je desetine osoba, uglavnom, bliskih SDA-u. Veći dio zapošljavanja urađen je za novac, saznaje Žurnal od izvora bliskih istrazi.

KOLIKO TREBA NOVCA ZA POSAO?

Osoba inicijala K.S. (redakciji Žurnala poznat identitet) potvrdila je istražnim organima da je njegovom sinu K.I. rečeno da se mora učlaniti u SDA, ukoliko želi zaposlenje u Elektrodistribuciju. Osim toga, K.I. je za zaposlenje morao izdvojiti 16 hiljada maraka koje je posredstvom mesara iz Visokog (Senada i Nedžada Trake) dostavio Ramizu Ka-

Sarajlića, Kukića i Zukića: članska karta SDA za posao

ravdiću iz Banovića. Karavdić je bio posrednik u primanju mita ovlašten od strane potpredsjednika SDA – Mirsada Kukića. Za zapošljavanje K.I. zalagali su se Amir Zukić i Esed Džananović, koga je na poziciju izvršnog direktora u Elektroprivredi BiH instalirala Kadrovska komisija SDA sa Asimom Sarajlićem na čelu.

Dalje, prema prijedlogu za produženje pritvora, osoba inicijala D.Z. priznala je istražiteljima da je zaposlena u Elektrodistribuciju Sarajevo. Zapošljavanje je obavljeno preko Eseda Džananovića “nakon što je od njega to zatražio I.B. koji obnaša visoku javnu dužnost kao političko stranačka oso-

Asim Sarajlić

Mirsad Kukić

Amir Zukić

Iz izjava svjedoka koji su bili članovi Komisije za prijem novih uposlenika

Tri osobe, inicijala Č.S., Č.A. i H.Š. potvrdile su istražiteljima da im je Karavdić tražio novac za zapošljavanje u JP BH Pošta, i JP Elektroprivreda BiH. Iskazi su potkrijepljeni i materijalnim dokazima

ba”, navedeno je u prijedlogu. Identičan slučaj je i sa Đ.E. koja je u Tužilaštvu priznala da je zaposlena pod uticajem Eseda Džananovića.

u EP BiH, proizilazi da im je naloženo da sačine izvještaj o rezultatima razmatranja molbi sa prijedlogom za izbor kandidata za lica čiji su dosjei izdvo-

jeni. To znači da Komisija nije izvršila pregled svih aplikacija, već samo onih za koje je naložio osumnjičeni Esed Džananović.

Tako je u Elektrodistribuciju Sarajevo zaposlena osoba inicijala A.E. i to posredstvom svog rođaka, inače poslovnog partnera osumnjičenih Džananovića. Nadalje, posredstvom Safeta Bibića, inače osobe veoma bliske generalnom sekretaru SDA Amiru Zukiću, u Elektrodistribuciju Sarajevo zaposlena je osoba inicijala K.S. Zauzvrat je Bibić nagrađen mobilnim aparatom. Na sličan način je trebala biti zaposlena i pripravnica u sektoru za investicije EP BiH,

ali je hapšenje Džananovića spriječilo zasnivanje radnog odnosa.

Osim u Elektroprivredi BiH, ova grupa je zapošljavala i u Domu zdravlja. Osoba inicijala M.A. priznala je da je morala izdvojiti 20 hiljada maraka da bi dobila posao u jednom od domova zdravlja u Sarajevu.

KAKO DO POSLA U TK?

Istovremeno, čovjek od povjerenja Mirsada Kukića – Ramiz Karavdić uzimao je novac za zapošljavanje u Tuzlanskom kantonu. Tri osobe, inicijala Č.S., Č.A. i H.Š. potvrdile su istražiteljima da im je Karavdić tražio novac za zapošljavanje u JP BH Pošta i JP Elektroprivreda BiH. Iskazi su potkrijepljeni i materijalnim dokazima.

Prema saznanjima Žurnala, više od stotinu osoba već je dalo iskaze u ovom predmetu, u okviru kojeg se, ponavljamo, provodi istraga protiv dvojice potpredsjednika SDA Asima Sarajlića i Mirsada Kukića, te njihovog generalnog sekretara Amira Zukića.

U međuvremenu, nije prihvaćen zahtjev Tužilaštva KS o produženju mjere pritvora za Eseda Džananovića, Safeta Bibića, Ramiza Karavdića te Senada i Nedžada Trake. ■

Safet Bibić, glavni medicinski tehničar na ORL Kliničkog centra Sarajevo prije petnaestak dana primio je poziv sa fiksnog broja registrovanog na Centralu SDA. Na vezi je bio generalni sekretar Stranke Amir Zukić.

“Moramo završiti ono na Kliničkom centru”, usaglasili su se sagovornici.

Nekoliko dana ranije policijske agencije, radeći u okviru predmeta Bosna, zabilježile su ostale kontakte Safeta Bibića. Prvo se pojavljivao kao posrednik u zapošljavanju u Elektroprivredi BiH, ali je ubrzo počeo trgovati i sa radnim mjestima na Kliničkom centru Sarajevo.

“U presretnutim razgovorima se pominje da je za zapošljavanje na Odjelu patologije Kliničkog centra potrebno izdvojiti 50 hiljada maraka”, tvrdi Žurnalov izvor uključen u istragu.

Aktivnosti u vezi sa zapošljavanjem na Kliničkom centru Sarajevo tekle su ovako.

Najmanje tri osobe (imena poznata redakciji) stupile su prvo u kontakt sa Safetom Bibićem. Tražile su od njega zapošljavanje na Kliničkom centru Sarajevo. Nakon što im je rekao da je za to nužno izdvojiti između 15 i 50 hiljada maraka, ovisno o radnom mjestu koje žele, Bibić je pozivao generalnog sekretara SDA Amira Zukića s kojim je usaglašavao detalje u vezi sa zapošljavanjem pomenutih osoba.

“Za konsultacije u vezi sa ovim sumnjivim poslovima korišten je, uglavnom, telefon Centrale SDA”, ističe naš izvor.

Amir Zukić za 50 hiljada KM prodavao radna mjesta na Kliničkom centru!

ZUKIĆ DO DANAS NIJE SASLUŠAN, ALI ISTRAGA U OVOM PREDMETU PROŠIRENA JE I NA ZAPOŠLJAVANJA NA KLINIČKOM CENTRU SARAJEVO KOJIM RUKOVODI SEBIJA IZETBEGOVIĆ

AUTOR: AVDO AVDIĆ, ŽURNAL.INFO
OBJAVLJENO: 06.09.2016.

<http://www.zurnal.info/novost/19993/amir-zukic-za-50-hiljada-km-prodavao-radna-mjesta-na-klinickom-centru>

U svim razgovorima između Zukića i Bibića pominje se novac koji će se uzeti za zapošljavanje na Kliničkom centru. No, osim ova tri zapošljavanja, Kantonalno tužilaštvo Sarajevo istražuje i ostale aktivnosti Bibića i Zukića. Tako se, naime, ovaj dvojac pominje i u kontekstu plaćanja za polaganje ispita iz anatomije na Medicinskom fakultetu Sarajevo. Tu je još i pokušaj nezakonitih upisa na ovom Fakultetu, gdje su Zukić i Bibić vršili pritisak na uposlenike ove visokoškolske ustanove.

“Osim navedenog, Zukić i Bibić se pominju i u kontekstu najmanje jednog zapošljavanja za novac u Domu zdravlja Vogošća”, navodi izvor Žurnala.

Podsjećamo, Safet Bibić uhapšen je nedav-

no u akciji Federalne uprave policije kodnog imena Bosna. Zajedno s njim, u istoj akciji, tada su uhapšeni Esed Džananović, izvršni direktor Elektroprivrede BiH, Nedžad Trako, Ramiz Karavdić i Senad Trako. Svi su osumnjičeni da su uzimali novac za zapošljavanje u Elektroprivredi BiH.

Prema saznanjima Žurnala, Džananović je tokom saslušanja u svojstvu osumnjičenog potpisao zapisnik u kojem je naveo da je detaljne upute za zapošljavanje primao od generalnog sekretara SDA Amira Zukića. Međutim, Zukić do danas nije saslušan, ali istraga u ovom predmetu proširena je i na zapošljavanja na Kliničkom centru Sarajevo kojim rukovodi Sebija Izetbegović, supruga predsjednika SDA. ■

O PROBLEMIMA U POSLOVANJU
RiTE Gacko govorili su u više navrata, Blagoje Šupić – v.d. izvršnog direktora za ekonomsko finansijske poslove Elektroprivrede Republike Srpske (ERS), Maksim Skoko – izvršni direktor za tehničke poslove ERS-a i Željko Tepavčević – predsjednik Sindikalne organizacije RiTE Gacko, ali se aktuelni menadžment ponaša kao da problemi ne postoje.

Prema našim saznanjima, u mjesecu julu 2016. godine zaposleno je desetak stranačkih kadrova, a plan je da se u toku predizborne kampanje zaposli oko stotinu.

Od Uprave RiTE Gacko zatražili smo zvaničnu potvrdu ovih navoda, međutim, iako je riječ o informacijama od javnog interesa, u zakonskom roku od 15 dana nismo dobili nikakav odgovor.

IGRA “GLUVIH TELEFONA”

U kratkom telefonskom razgovoru za naš magazin, generalni direktor RiTE Gacko Milinko Milidrag nas je uputio na izvršnog direktora za pravne poslove Ognjena Kuljića.

“To je kod direktora za pravne poslove, reći ću ja njemu. Njemu sam dao da odgovori”, kazao nam je Milidrag.

Međutim, direktor Kuljić negira da je dobio bilo kakav upit od strane naše redakcije.

“Ne znam, nije meni ništa dolazilo. Ja nemam to pred sobom”, rekao nam je Kuljić.

Iz ove igre “gluvih telefona” lako je izvesti zaključak kakav je odnos ljudi koji vode ovo javno preduzeće prema toj istoj javnosti, ali i prema zakonskim odredbama, jer, uskraćivanjem informacija od javnog interesa grubo krše Zakon o slobodi pristupa informacijama (Službeni glasnik RS broj: 20/01).

Tek nakon skoro mjesec dana, tek po intervenciji NVO sektora, iz RiTE Gacko nam je stigao odgovor da su u mjesecu julu 2016. godine radni odnos na određeno vrijeme zasnovale dvije osobe (rukovaoc skipa i vozač dampera) i da su sve zakonske procedure ispoštovane.

Budući da naši izvori govore suprotno od dostavljenih zvaničnih informacija, ostaje sumnja da ili nam nisu dostavili tačne podatke, ili su ljude zaposlili po ugovoru o djelu, tako da jedino inspeksijski organi mogu utvrditi činjenično stanje. Ako su zaposleni po ugovoru o djelu ljudi ostaju na evidenciji Biroa za zapošljavanje, ali dobijaju platu da obave konkretan posao (npr. čistačica da nešto očisti, majstor da nešto popravi, može se angažovati neko da okreći poslovni prostor i sl.). Ukoliko su poslovi za koje su zaduženi ovi ljudi iz djelatnosti preduzeća, onda je riječ o kršenju Zakona o obligacionim odnosima koji reguliše djelo.

Osnov za priču o političkom zapošljavanju nalazimo u tome da su rukovodioci RiTE Gacko, po izoru na matično preduzeće Mješoviti Holding “Elektroprivreda Republike Srpske” (ERS) isključivo visoko rangirani stranački kadrovi SNSD-a i SP-a. Milinko

RiTE Gacko u 2016. godini: Nova izborna godina – stara metoda zapošljavanja

IAKO FINANSIJSKA I PROIZVODNA DUBIOZA U ZAVISNOM PREDUZEĆU “RUDNIK I TERMoeLEKTRANA GACKO” (RITE GACKO) NE PROLAZI, RUKOVODSTVO FIRME U IZBORNOJ 2016. GODINI NASTAVLJA SA ZAPOŠLJAVANJEM AKTIVISTA SAVEZA NEZAVISNIH SOCIJALDEMOKRATA (SNSD) I SOCIJALISTIČKE PARTIJE (SP)

AUTOR: SLOBODAN GOLUBOVIĆ, MOJA HERCEGOVINA

OBJAVLJENO: 19. 09. 2016.

<http://mojahercegovina.com/rite-gacko-u-2016-godini-nova-izborna-godina-stara-metoda-zaposljavanja/>

Milidrag je predsjednik opštinskog odbora SNSD-a u Gacku, član Glavnog odbora SNSD-a i kandidat za odbornika u Skupštini opštine Gacko (SO Gacko),

Kako je rastao politički kapacitet SNSD-a u Gacku tako je rastao i broj zaposlenih u RiTE Gacko

Srdan Milović je narodni poslanik u Narodnoj skupštini Republike Srpske (NSRS) i član predsjedništva SNSD-a, Borivoje Vujičić je kandidat za odbornika SNSD-a u Skupštini Grada Trebinja, Ognjen Kuljić je nosilac odborničke liste Socijalističke partije za Skupštinu opštine Nevesinje (SO Nevesinje).

NE ŽELE RAZGOVARATI O STRANAČKOM ZAPOŠLJAVANJU

U pogledu saznanja da se u RiTE Gacko najčešće zapošljava po stranačkoj liniji, odlučili smo da kontaktiramo opštinske odbore svih stranaka u Gacku kako bi-

smo saznali njihove stavove o ovome problemu.

Odgovore na naša pitanja, iz njima znanih razloga, nisu željeli dati Savez nezavisnih socialdemokrata (SNSD), Srpska demokratska stranka (SDS), Partija demokratskog progresa (PDP) i Srpski pokret odnove (SPO), dok su pojedine stranke poput Socijalističke partije (SP) i Srpske radikalne stranke Republike Srpske (SRS RS) dale samo “političke” odgovore da glasačima ne nude posao za glasove i da nisu upoznati sa nepravilnostima pri zapošljavanju u RiTE Gacko.

Otvoreno i bez dlake na jeziku govorili su predsjednici opštinskih odbora Demokratskog narodnog saveza (DNS) Dragan Drašković i Srpske radikalne stranke (SRS) – Srpska u sigurne ruke Predrag Šupić.

Predsjednik OO DNS-a Gacko Dragan Drašković slaže se sa navodima da se u RiTE Gacko zapošljava isključivo stranački.

“Zapošljavanje se vrši po stranačkoj liniji, isključivo. Ako sretnete momka ili djevojku i pitate ih jesu li zaposleni, ako kaže da jeste u Komusu, Vodovodu, Vatrogascima, Turističkoj organizaciji onda je SDS-ovac, ili radikal, ili PDP, a ako je na Temoelektrani onda je SNSD ili, moguće, Socijalistička partija, pošto DNS-a nije ni bilo do sada. Na Temoelektrani je užas jedan, 2015. godine učešće zarada je 44% u ukupnom prihodu što nijedan normalan ekonomski sistem ne može da izdrži. Za prvih pola godine (2016. op.a) 60% je učešće zarada u ukupnom prihodu. To je jednostavno ubijanje da bi neko sačuvao pozicije, a DNS nije na tim pozicijama”, kategoričan je Drašković.

Predsjednik OO SRS – Srpska u sigurne ruke Predrag Šupić kaže da ta stranka do sada nije nikoga zaposlila i potvrđuje korelaciju između povećanja broja zaposlenih u javnim institucijama, preduzećima i ustanovama u Gacku i rasta broja glasova za pojedine političke partije.

“Naš narod kaže: ‘Ljubav kroz prozor izlazi kada glad zakuca na vrata’. Stanje je takvo da se svako bori za neki svoj dinar. Logično da nije u redu (partijsko zapošljavanje, op.a), s jedne strane zapošljavaju u opštini Gacko (SDS, PDP, SRS RS op.a.), a sa druge strane zapošljavaju u Temoelektrani (SNSD i SP, op.a). U Gacku je to jako izraženo jer postoje te dvije struje, u nekim opštinama to nije slučaj”, rekao je za naš magazin Šupić.

ZLOUPOTREBOM SLUŽBENOG POLOŽAJA DO MANDATA

Političarima na službenim položajima u RiTE Gacko omogućeno je da raznim zloupotrebama, između ostalog i putem zapošljavanja stranačkih aktivista u ovom energetskom gigantu, manipulišu biračkim tijelom i utiču na rezultate izbora. Treba istaći da je zloupotreba položaja ili ovlašćenja inkriminisana Krivičnim zakonom Republike Srpske u članu 347. i predstavlja jedan od najtežih oblika korupcije, a argumente za ovu tvrdnju nalazimo u analizi rezultata izbora u opštini Gacko u posljednjih desetak godina, jer se kao odbornici u Skupštinu opštine Gacko (SO Gacko) i narodni poslanici u Narodnu skupštinu Republike Srpske (NSRS), ispred gatačkog SNSD-a, biraju najviše rangirani rukovodioci RiTE Gacko, a uporedo sa tim, broj radnika u ovom preduzeću u istom periodu impozantno raste.

Na Lokalnim izborima 2008. godine od šest odborničkih mjesta u SO Gacko, koliko je osvojio SNSD, tri mjesta su pripala tadašnjim visoko rangiranim

Postoje svi elementi korupcije

S obzirom da je prema definiciji korupcija process u kojem najmanje dvije osobe nedopuštenom razmjernom u cilju ostvarivanja lične koristi postupaju na štetu javnog interesa, kada je u pitanju zapošljavanje u RiTE Gacko možemo reći da ovdje postoje svi elementi korupcije:

– Javni službenici (rukovodioci RiTE Gacko) koji zloupotrebljavaju svoj službeni položaj ili ovlašćenja tako što bez konkursa zapošljavaju najčešće stranačke aktiviste SNSD-a;

– Stranački aktivisti, koji dobiju posao ili kojima je obećan posao, skupljaju glasove za rukovodioce asove za rukovodioce RiTE Gacko i omogućavaju ostvarenje njihovih političkih ambicija;

– Žrtva ovakvog koruptivnog (kriminalnog) ponašanja je javni interes, a dalje posljedice ovoga su nesagledive.

U konkretnom slučaju nalazimo i to da je vrijednost RiTE Gacko od 2007. do 2016. godine pala skoro 100 puta, odnosno sa 927 miliona na 9,8 miliona KM, što znači da je ovo preduzeće od javnog interesa dovedeno na rub provalije, a neplansko koruptivno zapošljavanje je evidentno jedan od razloga.

Takođe, da sa finansijama u RiTE Gacko nešto nije u redu potvrđuje i situacija na terenu jer, kako nezvanično saznajemo, kasnile su isplate prekovremenog rada radnicima u redovnom godišnjem remontu, a došlo je do dvokratne isplate regresa što se nikada od puštanja u pogon nije dogodilo.

Koruptivno zapošljavanje u RiTE Gacko razlog za "mišljenje sa rezervom" od strane Glavne službe za reviziju Republike Srpske

U već pominjanoj izbornoj 2014. godini, kada je kandidat za narodnog poslanika u NSRS bio rukovodilac RiTE Gacko Srđan Milović, zaposleno je 188 radnika koji su, prema revizorskom izvještaju Glavne službe za reviziju Republike Srpske, u 2015. godini primljeni u radni odnos na neodređeno vrijeme bez raspisivanja javnog konkursa za prijem radnika ili bez posredovanja institucije ovlašćene za obavljanje poslova posredovanja u zapošljavanju, čime je prekršen član

5. Zakona o radu koji je bio na snazi do kraja 2015. godine, ali i članovi 2., 3. i 6. Zakona o zabrani diskriminacije.

S obzirom da u izjavi za medije u oktobru 2015. godine Milović "odgovorno tvrdi da nije bilo političkog (koruptivnog op.a.) zapošljavanja", što demantuje prethodno pomenuti revizorski izvještaj, istražni organi bi trebali preduzeti mjere kako bi se utvrdilo da li ima krivične odgovornosti rukovodstva RiTE Gacko.

Milinko Milidrag

Srđan Milović

Borivoje Vujičić

Ognjen Kuljić

rukovodiocima RiTE Gacko: Zoranu Markoviću, Saši Boškoviću i Boju Vukoviću.

Opšti izbori 2010. godine u opštini Gacko donose značajan rast SNSD-u, sa 1314 glasova koliko su imali na Lokalnim izborima 2008. godine na 2212 glasova, a kandidat za narodnog poslanika SNSD-a u NSRS Saša Bošković sa 285

očekivano, osvojili tadašnji rukovodioci RiTE Gacko: Ranko Višnjevac, Bojo Vuković i Zoran Marković.

Opšti izbori 2014. godine u Gacku ostaće upamćeni po velikoj pobjedi rukovodioca RiTE Gacko i kandidata za narodnog poslanika u NSRS ispred gatačkog SNSD-a Srđana Milovića, koji je osvojio za prilike u Gacku, nevjero-

Ako sretnete momka ili djevojku i pitate ih jesu li zaposleni, ako kaže da jeste u Komusu, Vodovodu, Vatrogascima, Turističkoj organizaciji onda je SDS-ovac, ili radikal, ili PDP, a ako je na Temoelektrani onda je SNSD ili, moguće, Socijalistička partija

glasova koliko je imao 2008. godine penje se na 1816 glasova i osvaja direktan mandat.

Lokalne izbore 2012. godine obilježilo je smanjenje broja glasova, ali i odborničkih mandata za SNSD u SO Gacko, ali svakako je bitno istaći da su od četiri odbornička mandata SNSD-a tri,

vatnih 2185 glasova. Treba podsjetiti da Milović na Lokalnim izborima 2012. godine, kada je bio kandidat za odbornika ispred koalicije Zajedno za Gacko (Socijalistička partija i Pokret za Gacko), sa svega 167 glasova nije uspio postati odbornik u SO Gacko. Dakle, evidentno je da mijenjanje stranačkog

dresa (prelazak iz Pokreta za Gacko u SNSD) i mijenjanje firme (prelazak iz privatnog Termogradinaga na rukovodiće radno mjesto u RiTE Gacko) donosi glasove na izborima.

DRASTIČNO POVEĆANJE BROJA RADNIKA

Kako je rastao politički kapacitet SNSD-a u Gacku tako je rastao i broj zaposlenih u RiTE Gacko, pa je, prema dostupnim podacima, ovaj energetski gigant 2005. godine imao 1411 zaposlenih, a u septembru 2014. godine bilo ih je 1752. Za ovakvo drastično povećanje broja radnika u preduzeću koje proizvodi 1/3 električne energije u Republici Srpskoj ne postoji nikakvo opravdanje, osim, naravno, prethodno pomenutog rasta broja glasova za gatački SNSD i rukovodioce RiTE Gacko iz izbora u izbore.

Budući da nadležne institucije evidentno ne istražuju zapošljavanje putem korupcije u javnim preduzećima iako je riječ o kriminalnoj pojavi, ostaje na medijima da na nju ukazuju. ■

Crveno crni dossier: Kako su kadrovi SDA godinama uništavali NK Čelik

NK ČELIK SPORTSKI JE SIMBOL ZENICE KOJI JE GODINAMA SISTEMATSKI UNIŠTAVAN. ŽURNAL U "CRVENO CRNOM DOSSIERU" ANALIZIRA KO JE I KAKO OPLJAČKAO OVAJ KLUB

AUTOR: AMARILDO GUTIĆ, ŽURNAL.INFO / FOTOGRAFIJE: AAY, ŽURNAL.INFO

OBJAVLJENO: 21. 03. 2016.

<http://www.zurnal.info/novost/19723/crveno-crni-dossier-1-kako-su-kadrovi-sda-godinama-unistavali-nk-celik->

NAREDNE, 2017. GODINE Zenica bi mogla ostati bez dva važna segmenta: gradskog grijanja i Nogometnog kluba Čelik. Na povremenim protestima što gradska vlast nema sistemskog rješenja za kvalitetno grijanje stambenih i poslovnih objekata u Zenici, bilo je tek nekoliko stotina građana. Nasuprot tome, na protestu nazvanom "Stop gašenju Čelika" kojeg su 27. februara ove godine organizovali Neformalna grupa građana "Za Čelik" i navijačka grupa "Robijaši 1988 Zenica", okupilo se oko pet hiljada učesnika! Protestima traže novi sistem organizacije kluba, bez politički dirigirane uprave koja će transparentno i zakonito voditi taj sportski projekat na ponos građana.

KOLIKO DUGUJE NK ČELIK?

NK Čelik kao i većina sportskih klubova u BiH egzistira kao udruženje građana. Od formiranja 1945. godine, a naročito nakon profesionalizacije igračkog kadra, finansijski se oslanjao na Željezaru i druge firme u Zenici. No, ta vremena su prošlost i trebalo je pronaći drugi model finansiranja kluba. Od okončanja rata upravljanje preuzimaju kadrovi SDA iz različitih pobuda, pokazće se najmanje motivisani sportskim. Mnogi su vidjeli šansu za ličnu korist zbog loše finansijske kontrole rada i odgovornosti za trošenje novca.

Epilog je da NK Čelik danas ima najmanje sedam do 10 miliona maraka duga. Kažemo najmanje jer nikada nije provedena finansijska revizija koja bi tačno utvrdila obim i strukturu duga.

Prema dostupnim podacima, Čelik za neuplaćene poreze duguje oko 4,8 miliona KM, od čega je glavnica duga 2,25 miliona, a ostatak su kamate. Čelik duguje i za uplatu doprinosa uposlenicima kluba između 150 i 200 hiljada KM. Podatak da pojedinim zaposlenima nisu uplaćeni doprinosi i po 15 godina dovoljno govori. Potpuna je nepoznanica dug prema dobavljačima te za komunalne usluge. Navodno je riječ o višemilionskim iznosima.

Primjera radi, samo za utrošak vode

Čelik je prema podacima iz 2012. godine dugovao nešto više od milion KM. Da je enormno velik i dug prema Elektroprivredi BiH, kazuje podatak da je stadionu Bilino polje kojeg koristi Čelik, nedavno bila isključena električna energija.

ČELIK NEZAKONITO KORISTI STADION BILINO POLJE?

Za normalno poslovanje Čelika godišnje je potrebno oko 1,3 miliona KM.

dostaje oko 300 hiljada KM godišnje", objašnjavao je Sarajlić.

Služba za društvene djelatnosti Grada Zenice u odgovoru Žurnalu navodi da je 2015. godine Čeliku dodijeljeno 110 hiljada KM. No, to nisu jedina sredstva kojima Zenica finansira Čelik.

Ugovor kojim je općina Zenica dozvolila Čeliku korištenje stadiona i naplatu zakupnina poslovnih prostora stadiona istekao je 2012. godine, a nove odluke Gradskog vijeća Zenice nema.

Ta suma je dostizala i 250 hiljada KM godišnje. Na upit Žurnala o trenutnom statusu korištenja stadiona iz Službe za društvene djelatnosti Grada Zenice odgovaraju:

"Budući da nije potpisan novi ugovor, ugovorne strane su se dogovorile da se primjenjuje dosadašnji ugovor. Prema tome, NK Čelik naplaćuje sredstva od zakupa poslovnih prostora."

Čelik inače već dugo novac od zakupnine poslovnih prostora stadiona Bilino polje koristi samo za "čišćenje" starih dugova, iako je ta naplata već nekoliko godina potpuno nelegalna. Podsjetimo:

"Direktno sam pitao predsjednika Upravnog odbora i v.d. direktora, šta je sa produženjem ugovora o korištenju stadiona. Gospodin Sarajlić je odgovorio 'da nas oni ne diraju i da nastavljamo koristiti stadion'", kaže bivši predsjednik Skupštine Čelika Mehmed Rahmanović.

Neko će morati argumentovano objasniti kako dosadašnji angažman

Čelik samo za neuplaćene poreze duguje oko 4,8 miliona KM

Tako je tvrdio Senad Sarajlić, u vrijeme dok je još bio predsjednik UO Čelika.

"Uspijevamo obezbijediti oko milion. Od toga grad daje 150-200 hiljada, ostalo je od marketinga, naplate rente za poslovne prostore na stadionu, transfera igrača, no u svakom slučaju stalno ne-

Stadion Bilino polje je vlasništvo Grada Zenica i on je 2002. godine dat na korištenje i upravljanje NK Čelik na 10 godina, sa mogućnošću produženja ugovora. Ugovorom je sva naplaćena renta od izdavanja poslovnih prostora u sastavu stadiona pripadala Čeliku.

može biti nastavljen “dogovorom” bez ugovora i saglasnosti Gradskog vijeća.

VIŠEMILIONSKE REKONSTRUKCIJE STADIONA

Ministarstvo za obrazovanje, nauku i kulturu FBiH, Vlada ZDK te Općina Zenica su 2004. godine izdvojili pola miliona KM za rekonstrukciju stadiona Bilino Polje. Federalni revizori u svom izvještaju navode da im nikada nije prezentiran o izvještaj o utrošenim sredstvima.

Iz kantonalnog budžeta biće u još dva navrata izdvojen novac za rekonstrukciju, 2010. godine 210 hiljada, te 2012. godine 250 hiljada KM. No, to je sitnica koliko je izdvojeno iz budžeta Zenice. Prema podacima iz Izvještaja o izvršenju budžeta općina, odnosno grad Zenica je za rekonstrukciju Bilinog polja potrošila oko 4 miliona i 250 hiljada KM. Tu nisu uračunata sredstva NS/FS BiH od 1,95 miliona KM.

Apsolutna je nepoznanica kako su i za šta tačno utrošena ta sredstva i da li odgovaraju vrijednosti obavljenih radova. Sve se objašnjavalo time da je nepatriotski pitati o namjenskom trošenju novca, kada će tu igrati Reprezentacija BiH. Poslove su redom dobijale firme načelnikovih stranačkih favorita, ITC i Komgrad-Ze. Firme su to koje unatoč dobijenim poslovima na stadionu, nisu nikada potom bile sponzori NK Čelik.

Primjera radi, novi travnjak sa drenazom i grijačima terena predstavljen je kao vrhunsko djelo izvođača. No, ne zadugo. Cinici koji su govorili da sa SDA kadrovima ni trava ne raste, došli su na svoje gledajući nedavno teren Bilinog polja, kaljugu bez trave na kojoj je gotovo nemoguće igrati i utakmice niže lige.

Travnjak Bilinog polja održava većinski privatna firma Alba i za to joj godišnje općina plaća 154 hiljade KM!

“Nije to ništa strašno, bila je zima, pa dok trava malo ojača, stavićemo i novu”, objašnjava Muhamed Begagić, inače predsjednik NS ZDK.

Begagić je osoba koju su gotovo svi sagovornici Žurnala označili kao osobu koja upravlja mnogim dešavanjima u i oko Čelika. Ovaj dugogodišnji SDA aktivista, pored pomenute sportske, ima i funkciju predsjednika IO Medžlisa Islamske zajednice Zenica, donedavno je bio direktor firme Alba, a prije svega je bio blizak prijatelj gradonačelnika Husejina Smajlovića.

Travnjak **Bilinog polja** održava firma Alba i za to joj godišnje općina plaća 154 hiljade KM!

U razgovoru za Žurnal, Begagić negira da ima bilo kakve veze sa poslovanjem Čelika, ali priznaje uticaj na izbor uprave kluba u raznim periodima prethodnih godina.

“Jesam imao uticaja na izbor, ali predsjednik kluba je trebao dalje birati saradnike koji će raditi u interesu kluba”, pilatovski kometariše Begagić.

TUŽILAŠTVO ZDK ZATAŠKAVALO KRIMINAL U NK ČELIK!

Prva ozbiljnija istraga o nezakonitom poslovanju NK Čelika započela je krajem 2004. godine. Povod je bila informacija o podmićivanju sudija na

premijsu koju potom nikada nisu dobili. Evidentirani su računi iz više trgovina za kupljenu opremu, dresove, jakne, a ti artikli nisu nikada ili su tek dijelom završili u ekonomatu kluba. Prema jednoj fakturi, nabavljene su i isplaćene 42 lopte, a u to vrijeme klub je posuđivao lopte za utakmicu!?

Pojedinačno to nisu bile velike sume novca, ali njihov kontinuitet i brojnost pokazuju da se novac trošio i nezakonito i bez kontrole.

Tako je iz Turske pristigla faktura za pripreme koje je tamo imao Čelik. Dostavljena je faksom i na čitljivom dijelu su bile neke usluge koje klub nije imao

Apsolutna je nepoznanica kako su i za šta tačno utrošena sredstva za rekonstrukciju stadion Bilino polje i da li odgovaraju vrijednosti obavljenih radova. Sve se objašnjavalo time da je nepatriotski pitati o namjenskom trošenju novca, kada će tu igrati Reprezentacija BiH

mečevima Čelik-Željezničar 12. maja i Čelik-Posušje 14. aprila 2004. godine. U to vrijeme takozvani odbor za doček vodili su potpredsjednik kluba Fadil Jaganjac i Enver Krueziju koji su pored ostalog isplaćivali novac za troškove sudija.

Istraga je ukazala i na druga dešavanja koja su prema izvorima Žurnala mogla rezultirati optužnicom. Igrači su istražiteljima ispričali kako su im pojedini članovi uprave dolazili u svlačionicu, primoravali da potpišu priznanice za

ili je uzeta akontacija za te troškove. Originalni račun nikada nije dostavljen.

Duga je lista sumnjivih poslova iz tog vremena koji su bili predmetom istrage - precijenjena kupovina klupskog autobusa, utrošak za sanaciju stadiona i prostorija, sumnja da je kupovan stari, a računima prikazano kao da je kupljen novi materijal.

Sumnjiv je bio i posao zamjene stolica na stadionu, koji je radila firma Dževada Telalovića, tadašnjeg potpredsjednika kluba.

Predsjednik UO u tom periodu bio je Safet Berbić, direktor Željezare Zenica. Sve račune potpisivao je novopečeni direktor Čelika Samir Škrgo. U izjavi je negirao bilo kakvu odgovornost, uključujući i navode da je preko Čelika kupio stan.

“Mi smo tada Tužilaštvu ZDK predali izvještaj o izvršenom krivičnom djelu i mišljenja smo da je bilo dovoljno dokaza za podizanje optužnice, no iz tužilaštva nikada nismo dobili bilo kakvu povratnu informaciju o predmetu”, kaže za Žurnal izvor iz FUP-a koji je bio uključen u istragu.

Na upit Žurnala o statusu navedenih istraga iz Kantonalnog tužilaštva ZDK su odgovorili da je vođena istraga protiv 7 osoba i to za krivična djela zloupotrebe položaja te davanja dara i drugih oblika koristi.

“Predmet je okončan dana 4.3.2009. godine donošenjem Naredbe o obustavi istrage protiv svih 7 lica”, navode iz ovog tužilaštva.

Glavni tužilac ZDK u periodu kada je otvoreno nekoliko istraga bio je Muris Hadžiselimović. U to vrijeme za načelnika Zenice izabran je Husejin Smajlović. Pokazaće se godinama kasnije da tužilaštvo pod rukovodstvom Hadžiselimovića neće procesuirati niti jednu krivičnu prijavu protiv Smajlovića i njegovih saradnika, zaključno do one o sumnjivoj kupoprodaji općinskog zemljišta za izgradnju hotela i tržnog centra funkcioneru SDA Salke Džananovića.

NOVE UPRAVE, ISTI METODI

Salko Džananović je početkom 2005. godine izabran u Upravni odbor kluba. Novi direktor kluba je Zaim Mujezinović, a predsjednik Fuad Kasumović. Kasumović je poznat kao ekspert SDA za namicanja novca u stranačke crne fondove, te se s razlogom pretpostavljalo da će to biti korisno i za Čelik. Skupštinu kluba preuzima Muhamed Begagić, glavni povjerenik SDA za privredu, sport i vjeru na ovom području, a i ostatak uprave čine SDA apartčici.

Odmah na početku mandata inicirali su istragu o kriminalu u prethodnom periodu, najavljujući da će oni, za razliku od prethodnika, poslovati po zakonu.

Već je u legendu ušla priča o transferu svojevjremene svjetske nogometne zvijezde Mihaela Laudrupa iz Ja-

pana u Ajax. Da bi se transfer ostvario Laudrup 1997. godine kao slobodan igrač sklapa ugovor baš sa Čelikom!? Potom ga kupuje Ajax i plaća Čeliku 1,9 miliona dolara odštete. Holandsko tužilaštvo sedam godina kasnije istražuje slučaj jer je Ajax izbjegao platiti porez i tek tada će navodno u Čeliku saznati da je neko upotrijebio njihov pečat i da je Laudrup bio makar jedan dan formalno igrač ovog kluba. Ko je posao utanačio i kome je novac uplaćen ostaje nepoznanica. Holandsko tužilaštvo se bavilo slučajem dok Ajax nije platio porez, a daljnji trag novca domaća tužilaštva nisu istraživala. Upravu je tada vodio Muhamed Islamović, bivši poslanik SDA u federalnom parlamentu, koji godinama odbija da progovori o tome šta se dešavalo sa tim transferom.

Odsustvo bilo kakve dosljedne istrage bilo kojem sastavu uprave Čelika itekako odgovara. Primjer je poslovanje klupske tombole. Poreska uprava Federacije je tako još 2004. godine utvrdila da Čelik za porez po osnovu privređivanja igara na sreću duguje skoro milion KM.

Ukradena originalna dokumentacija?

Tužilaštvo ZDK je dva mjeseca nakon objavljivanja Žurnalove priče otvorilo istragu u kriminalu u NK Čelik. U toku je saslušanje svjedoka te izuzimanje dokumentacije. Poseban problem jeste što se za mnoge nedostajuće pravda navodnom provalom u prostorije kluba i krađom baš originalne dokumentacije!?

Tokom novembra mjeseca zbog nedostaka kvoruma nije održana sjednica Skupštine NK Čelik. Mnogi igrači su otišli tokom ljetne pauze, a sadašnji su nedavno zaprijetili bojkotom jer im nisu isplaćene ne samo plate nego ni osiguran obrok. Gotovo je izvjesno da Čelik naredne sezone neće igrati u Premijer ligi.

➔ Realno poslovanje tombole sve će ove godine, do ukidanja 2014. biti nepoznanica. Iako se u finansijskim izvještajima navodila dobit od oko 250 hiljada KM godišnje, neki sagovornici Žurnala iz struktura kluba kažu da je suma morala biti veća.

“Bilo je dana kada se dnevno pazarilo i 10 hiljada maraka, ali niko osim možda nekoliko odabranih nije znao tačan utražak tombole,” kaže jedan od njih.

Vremena su se mijenjale, dugovi rasti i sve je teže bilo potkradati novac iz Čelika na prethodno opisani način. Zanimljivi postaju ugovori za dolazak i transferi po odlasku igrača.

SUMNJIVI TRANSFERI I POKUŠAJ SAMOUBISTVA BLAGAJNIKA

Prva ozvaničena sumnja u lažiranje ugovora o transferu nekog igrača jeste onaj sa Alenom Mešanovićem iz 2004. godine. Kada je Mešanović želio raskinuti ugovor, tvrdio je kako je dobio 17, a ne 27 hiljada KM koliko je pisalo u ugovoru. Sličnih primjera bilo je još, no sve se završavalo na nezvaničnim izjavama igrača.

Svojevremeno je progovorio i Aldin Džidić. On je tvrdio kako je lično u klub donio novac od odštete, da bi tek u novinskim izvještajima uočio kako iz kluba navode znatno manje obeštećenje nego što je uplatio.

Ima i drastičnijih primjera. Bivši član uprave Čelika, uz uslov anonimnosti, za Žurnal je potvrdio kako novac od transfera Mirsada Hibića, bivšeg kapitena reprezentacije BiH koji je nakon Čelika igrao u Hajduku, Sevilji i Atletiko Madridu, nikada nije “ušao” u klub!

“Novac od transfera Avdije Vršajevića, Aidina Mahmutovića i Admira Ljevakovića, mislim da je bilo 135 hiljada eura, donešen je u torbi i predat uz običnu priznаницu. Da li je taj novac iskorišten za klub ili je neko ‘utanjio’ sumu, logično je pitanje. Svašta se tu dešavalo”, kaže naš izvor.

Ugovor za transfer bivšeg reprezentativca BiH Adnana Zahirovića potpisan je preko jedne austrijske agencije koja je uplatila 20 posto provizije na jedan privatni račun, navodno u Zagrebu.

Oko 200 hiljada KM za transfer Jasmína Burića i Fenana Salčinovića, tvrdi isti izvor, uplaćen je na neki račun u Beču. Čiji račun i gdje je novac završio nije mu poznato. Uzalud su istražitelji pokušali putem međunarodne pravne pomoći pratiti trag novca u tim transferima. Pokušaji da putem Nogometnog saveza BiH dođu do ugovora i detalja transfera također su okončani bezuspješno.

Pod istragom za neke od transfera i poslovanje Čelika uopće bili su direktori Zaim Mujezinović za period od 2006. do 2010. godine te Nermin Šabić, koji

Epilog dešavanja do 2011. godine jeste pokušaj samoubistva blagajnika Čelika, inače bivšeg golmana ovog kluba Zvonka Grebenara. Na ovaj čin nagnao ga je nepodnošljivi pritisak od pojedinaca iz uprave da blagajna nelegalno posluje

Na protestu nazvanom “Stop gašenju Čelika” kojeg su organizovali Neformalna grupa građana “Za Čelik” i navijačka grupa “Robijaši 1988 Zenica”, okupilo se oko pet hiljada učesnika!

je bio sportski direktor godinu dana poslije. No, kao i prethodne, istrage nisu dovele do osnovnog odgovora: ko, na koji način i kojom količinom novca raspolaže unutar NK Čelik?

Epilog dešavanja do 2011. godine jeste pokušaj samoubistva blagajnika Čelika, inače bivšeg golmana ovog kluba Zvonka Grebenara. Na ovaj čin nagnao ga je nepodnošljivi pritisak od pojedinaca iz uprave da blagajna nelegalno posluje. Ko je i kako pljačkao Čelik napisao je u oprostajnom pismu. Samo

bez obeštećenja Mešanović i dr., dovođenje bez validne dokumentacije-boravišna dozvola i radna dozvola trenera Pavića, zaključivanje neozbiljnog i štetnog ugovora sa Milomirom Odovićem, dolazak-odlazak Đelmića itd...” doslovno je navedeno u izvještaju.

Kolumbijac Phil Jackson je od Čelika naplatio 100 hiljada KM zbog nepoštivanja jednoipogodišnjeg ugovora. Za taj ugovor kriv je bivši direktor Čelika Zaim Mujezinović, tvrdi doskorašnji predsjednik UO Čelika Senad Sarajlić.

Puriću je sredstva za stan iz ugovora obećao gradonačelnik Husejin Smajlović na sastanku koji je tim povodom održan u njegovoj kancelariji, kaže za Žurnal bivši član Odbora za hitnost NK Čelik Amir Džidić.

NEREALNI UGOVORI NAPLAĆENI TUŽBAMA

Mnogo je igrača proteklih godina dolazilo u Čelik, obećavani su im nerealni ugovori, koje su kasnije naplatili tužbama. Istovremeno neki su odlazili bez velikog obeštećenja iako su bili pod ugovorom.

Tako je Benjamin Čolić, prema izvorima Žurnala u Zrinjski prešao za 15 hiljada KM.

U transferu je posredovao Muhamed Begagić, bivši direktor zeničke Albe koja ima suradnju sa mostarskom istoimenom firmom, kaže naš izvor.

Muhamed Begagić pak tvrdi da se ta saradnja ogleda samo u tome da Alba Zenica plaća gostovanje ili noćenje kada Čelik putuje na utakmice u Hercegovinu, pa im mostarska “malo pomogne” u tome.

Neznanje ili ne, no prečesto su različite uprave Čelika angažovale trenere koji kao strani državljani nisu imali radne dozvole. Posljednji primjer jeste Boris Pavić kojem ni za osam mjeseci njegovog trenerskog angažmana, uprava nije izdejstvovala potrebnu boravišnu i radnu dokumentaciju, te je doslovno radio “na crno”!?

Novac od transfera Mirsada

Hibića nikada nije “ušao” u klub

ti navodi bili su dovoljni za podizanje optužnice, no ponovo je na djelu Tužilaštvo ZDK koje pompezno najavljuje istragu prepušta zaboravu.

Zvonko Grebenar nije želio za medije govoriti o tome šta se dešavalo. Nedavno je uspio dočekati da mu Čelik uplati doprinose koje mu 10 godina nisu uplaćeni i konačno dobije penziju.

SIVA EMINENCIJA DVIJE DECENIJE DRŽI ČELIK U MAGLI

Neki od sumnjivih transfera navedeni su i u izvještaju Nadzornog odbora iz maja 2015. godine.

“Afere koje su opterećivale rad kluba: Phil Jackson, Dario Purić, Marko Nestorović, Jurčević, Šišić, Vršajević, odlazak

Još je finansijski pogubniji po Čelik bio angažman Matije Matka, koji je potpisao profesionalni ugovor, a da niko iz kluba nije provjerio da li treba platiti obeštećenje njegovom prethodnom klubu Hrvatskom dragovoljcu iz Zagreba na ime tzv “Naknade za treniranje”, na koji ima pravo svaki klub koji trenira igrača između 12. i 21. godine života. Čelik je zbog toga platio i kaznu i obeštećenje od 270 hiljada KM! Istovremeno, te iste naknade je za svoje mlade igrače Čelik, barem zvanično, tek minimalno naplaćivao.

Dvogodišnji angažman Daria Purića Čelik je koštao više od 150 hiljada KM, jer je ovaj igrač podnio tužbu tražeći obećani stan u Zenici.